

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 468

Poznań, czwartek dnia 13 października 1932

Rok XXVII

Śp. Aniela Tułodziecka

W jesienny wieczór rozeszła się z łamów „Kurjera Poznańskiego” wieść smutna o zgonie jednej z weteranek ucisku pruskiego i jednej z najgorętszych patriotek, znanych najszerszym kołom społeczeństwa polskiego nie tylko ziem zachodnich, ale i Polski całej: śp. Anieli Tułodzieckiej. Głowy pochylili się ze czcią, zbudziła się w sercach rzewna zaduma i wdzięczność gorąca i żal za Tą, która już odeszła.

I mimowoli we wspomnieniu powstała wizja innego dnia, z przed lat dwudziestu, dnia czerwcowego, pełnego kwiatów i słońca. W dniu 16 czer-

ca, r. 1913, o godz. 4 po południu cały patriotyczny Poznań wyległ na ulicę Młyńską i skupił się przed bramami więzienia. Bo w dniu tym, po dwu tygodniowej kaźni wypuszczono z celi pruskiej Anielę Tułodziecką, skazaną na areszt za budzenie ducha narodowego w ubogiej dzielnicy poznańskiej, za pouczanie matek o tem, jak kochać tę ojczyznę i jak pielęgnować miłość tę ofiarną w sercach innych.

Dokoła domu jej, przy ulicy Ogrodowej nr. 19, skąd pojutrze wyruszy kondukt żałobny na cmentarz, zebrały się wówczas tłumy kobiet i dzieci w liczbie przeszło tysiąca, z naręczami kwiatów w rękach, z okrzykami entuzjazmu na ustach ze łzami i modlitwą. Działwa tworzyła szpaler wzniosłych, obrzucając pękami kwiatów Tę, która dla jej dobra, w obronie młodych dusz, w ofierze za narodowość całego pokolenia cierpiała kary i prześladowania, uwieńczone kilkunastodniowym, męczennym pobytom w celi samotnej.

Jak zawsze cicha i skupiona, nie przywykła do wyróżnień i hołdów, szła ukochana przez wszystkich „panna Aniela” w tej powodzi kwiatów, przyjmując dań serdeczną nie dla siebie, nie dla własnego uznania i wywyższenia, ale jako manifestację uczuć narodowych. W podziękowaniu, jakie zamieściła z tej okazji w pismach poznańskich pisze: „Dał mi Bóg niewysłowione szczęście, że rodacy wolał swoją w dniu, w którym opuściłam więzienie, uczynili mnie wyobrazicielką idei, której służebnicą najpokorniejszą byłam i pozostanę... Pracą służąc będę wspólnej naszej sprawie do końca życia”.

I rzeczywiście, dotrzymała słobowania, złożonego już w najmłodszych latach życia, istniała tylko dla Polski, trwała tylko przez ideę, gdyż słabe jej zdrowie, trwało tylko przez wolę i przez siły ducha, żyła dalej i trudziła

się dalej, ufając i wierząc mimo wszystko, co wiarę tę podkopać mogło i działając niestrudzenie, otoczona szpiegowską siecią pruskiej niewoli. Każdy jej list przechodził przeciw inwigilację pruską, każdy jej krok pilnie był strzeżony, każde jej słowo spiswane skrzętnie w tajnych archiwach policji pruskiej.

Dzieło jej życia jest ogromne, rezultat jej pracy olbrzymi. Żeby zrozumieć, co uczyniła dla narodowego Poznania, trzeba by zapytać po kolei każde żyjące wówczas w mieście naszym ubogie dziecko polskie, każdą stroskaną kobietę Wychowanków swoich, kształconych w tajnym szkolnictwie „Warty”, liczyła na tysiące, a opieką i trudem otaczała wciąż rodzące się nowe pokolenia polskie. Przeżywszy lat blisko osmdziesiąt, była jak gdyby patronką Poznania, gwiazdą przewodnią dla starszych i młodszych, symbolem wszystkiego, co w duszy polskiej najwznioślejszego i najpiękniejszego, była żywą pochodnią entuzjazmu narodowego i nabożeństwem począwszy, poprzez zalegalizowane działanie w ośrodkach religijnych i rozrywkowych aż do zakonspirowanej, katakombowej pracy oświatowej i patriotycznej. Wszędzie czynną była „panna Aniela”, we wszystkim udział brała gorąco wciąż prześladowana i karana, wciąż zabijana w inicjatywie swojej, i wciąż odradzająca się na nowo.

Sposób jej pracy nie miał w sobie nic z wybuchowości rewolucyjnej i nic z demagogicznego, egoistycznego podniecania tłumów. Gdzie tylko znajdowała możliwość, starała się umiejętnie i przemyślnie stosować metodę legalnego postępowania, obwarowywując założone przez siebie instytucje przywilejami prawnymi. Jednakże tam, gdzie przemoc pruska stawiała tamę zakazów, niemożliwą do przebycia, potrafiła zawiązywać misterne sieci podziemne, podtrzymywane konsekwentnie, odważnie i rozumnie. Nie prowokowała nikogo i nikogo nie podniecała do prowokacji nieopatrnych i bezcelowych, ale nigdy nie ugięła się przed prześladowaniem, nigdy nie uległa się pruskiego policjanta, nigdy nie wysuwała bliskich tam, gdzie trzeba było własną osobą płacić za ofiary, składane na ołtarzy ojczyzny.

Śp. Aniela Tułodziecka nie była osamotniona w pracy swojej. Skupiały się dokoła niej więźniami przyjaźni złączone szeregi starszych i młodszych współpracowniczek i uczniów. Uczuciem serdecznym związana była z zmarłą przed 2 laty Janiną Omańkowską, działaczką śląską, również karana więzieniem za działalność narodową, — w ścisłym kontakcie pracowała ze śp. Zofją Sokolnicką, z którą wspólnie założyła szereg stowarzyszeń i instytucji narodowych, — zaliczała do grona swych najbliższych siostry Domagalskie, z których śp. Wandę w tych dniach odprowadziliśmy na spoczynek wieczny, śp. Teresę Gantkowską, śp. Klarę Paczkowską, skupiała przy sobie tyle żyjących je-

szcze obywateli, znanych nam chlubnie z pracy narodowej.

Głównym terenem działalności Anieli Tułodzieckiej i złączonych z nią pań było towarzystwo „Warta”. Początek tej organizacji sięga roku aż 1894, gdyż pierwotna jego nazwa brzmiała „Związek Przyjaciółek Wzajemnego Nauczania”, a powstanie swoje zawdzięczała reakcji patriotycznych kobiet na reskrypt pruskiego ministra Bossego, zakazujący używania języka polskiego w szkołach wielkopolskich. Śp. Aniela Tułodziecka, zakładając więc towarzystwo „Warta”, stała się tem samą jedną z inicjatorek i twórczyń systematycznego, racjonalnego szkolnictwa polskiego ziem zachodnich.

Choć bowiem nauka religii, języka polskiego, historii, literatury i geografii polskiej udzielana była potajemnie, niemniej przeto metoda pedagogiczna miała podstawy naukowe. Przeciętna liczba uczących się wynosiła 1000 dzieci, ilość bezinteresownie pracujących nauczycielek wahała się dokoła cyfry stu osób.

Podział działalności rozkładał się przez dwadzieścia kilka lat przedwojennych rok rocznie nieco inaczej, zależnie od rodzajów represyj pruskich i zależnie od specjalnych uzdolnień poszczególnych współpracowniczek. Na ogół jednakże skadało się tak, że część organizacyjna spoczywała w głównej mierze na barkach „panny Anieli”, część naukowa należała raczej do „panny Zofji” Sokolnickiej, a specjalny dział katechizacji dzieci, niekiedy niezależny od „Warty”, ale najczęściej organicznie z nią złączony, stanowił specjalny przydział i przywilej „panny Marji” Brownsfordówny. To były trzy główne filary polskiego tajnego szkolnictwa w Poznaniu.

Towarzystwo „Warta” nie ograniczało się jednakże do samego tylko nauczania. Równocześnie tworzone biblioteki szkolne dla dzieci, a prócz tego opiekowano się młodzieżą i poza lekcjami w t. zw. „ogródkach”, na wieczorkach amatorskich. Na tej drodze przetrwała sama organizacja, gdy z chwilą restytucji państwa polskiego, przestało istnieć szkolnictwo tajne, zamieniając się w szkoły jawne i prawidłowe.

Innym znów polem działalności Anieli Tułodzieckiej, racjonalnie zresztą związanym z działalnością „Warty”, była praca w organizacji zwanej „Straż”. Śp. Aniela pracowała tam w sekcji kulturalno-oświatowej. Żeby zrozumieć, czem trudniono się w tem towarzystwie, warto posłuchać jednego z przykazań t. zw. „katechizmu narodowego”, gdzie na pytanie, kiedy rodzina polska jest rzeczywiście szczerze polska, odpowiada katechizm:

Entlassungs-Ausweis

*Aktenzeichen N. 6. 2117
Gef. Buch N. 1. 2207*

*Die Strafgefängene... hat die
Strafe von 3004... verbüsst.
Posen, den 14. März... 1912.
Die Gefängnis-Inspektion*

Dokument uwolnienia śp. Anieli Tułodzieckiej z więzienia pruskiego.

Rodzina posługuje się możliwie czystym i poprawnym językiem. Wtrącanie do mowy polskiej zwrotów niemieckich — choćby żartem — surowo jest zakazane. Dzieciom nie wolno z podwórza, ulicy, czy szkoły wnosić niemieckich do domu. Dzieci są pouczane dokładnie, jak przedmioty i przybory nauki oraz jak przedmioty codziennego otoczenia i użytku nazywają się po polsku. Dzieci są pouczane dokładnie, jak się znane im miasta, wsie, ulice, place, kościoły i inne gmachy nazywają po polsku... Rodzina nie zapomina o wielkich świątach narodowych... Rodzina nie zapomina o naszych uroczystościach zwyczajowych... Rodzina utrzymuje stosunki bliższe tylko z polskimi rodzinami... Rodzina mówi także wszędzie po za domem głośno i śmiało po polsku... itp.

O ile praca ta, jak wynika z powyższego druku, obliczona była i skierowana raczej na wewnątrz społeczeństwa polskiego i miała charakter ciągłego, na długie miesiące i lata obliczonego oddziaływania wychowawczego na poszczególne komórki społeczne, o tyle istniał jeszcze inny zakres działalności, w którym również udział brała Aniela Tułodziecka, mianowicie metoda wieców publicznych i manifestacji narodowych, obliczona na efekt doraźny, na ożywienie ducha w narodzie przez wspólny czyn zbiorowy i na zademonstrowanie przed Niemcami zasady i hasła, że żyjemy, jeszcze, że żyjemy bujnie odważnie, że nie ostateczną żywotność naszej ani ucisk ani pokusa zdrady. Organizowanie poszczególnych wieców wymagało dużej pracy i usilnych zabiegów, a narażało na szereg kar pieniężnych.

Na jednym z takich wieców, pamiętnych nie tylko Poznaniowi, ale echem dalekiem ważny i w innych stronach Polski i za jej granicami, mianowicie w dniu 30 października r. 1904 na trzecim wiecu kobiet wielkopolskich Aniela Tułodziecka, otwierając posiedzenie, przemawiała m. in. w ten sposób:

„Pozdrawiam was serdecznie drogie Siostry, przybyłe z Brandenburgii, krainy mogił słowiańskich, z piastowego Śląska, z całej Wielkopolski... w imię Boga i uciśnionej Ojczyzny!... Czyż jest nadzieja wyzwolenia się z takiego ucisku?... Jest w nauce, wiedzy, pracy, w usilnem dążeniu do naprawy złego, jest nasze wyzwolenie, jest nasza potęga moralna”.

A kto pamięta jeszcze te wiece i zebrania, pamięta także każdorazowe wrażenie przemówień „panny Anieli”. Bo to właściwie nie były przemówienia, Głos mówczyni był tak słaby, że ledwie tchnieniem z ust jej się wydobywał, a przecież słuchali i słyszeli wszyscy w ciszy modlitewnego natężenia, w serdecznym skupieniu, odczytywali z warg jej słowa dobre i proste, a czego dosłyszeć nie mogli, przeculi sercem. Wystarczyło pojawienie się „panny Anieli” na zebraniu, żeby skala napięcia uczuć obecnych podniosła się o kilka stopni.

Kartę specjalną w historii działalności Anieli Tułodzieckiej zajmuje jej postawa do kwestji kobiecej. Już na

wspomnianym powyżej wiecu, między wielu innymi uchwałami zapadła także i taka rezolucja: „Starać się o podniesienie wartości pracy kobiet, przez odpowiednie wykształcenie zawodowe, ogólną oświatę i zakładanie stosownych towarzystw... zapewnić kobietom niezamierzonym bezpłatną obronę prawną.“ W sposób podobny działała śp. Aniela Tułodziecka również w „Czytelni dla Kobiet“, do której przez szereg lat należała i w Narodowej Organizacji Kobiet, gdzie była czas dłuższy przewodniczącą.

Śp. Aniela Tułodziecka mimo, że nie stworzyła rodziny własnej jednakże do końca życia otoczona była bliskimi i kochającymi ją osobami; szczególniejszą siostrzenicą jej, pani Michałkiewiczowa w pełnym zrozumieniu wielkiego skarbu, jaki jej los powierzył, opiekowała się z troskliwością córki sędziwą „panną Anielą“, wytwarzając dokoła niej atmosferę ci-

szy, ukojenia i serdecznej miłości. Do ostatnich chwil pielgrzymowały też do cichego mieszkania przy ulicy Ogrodowej 19 dawne współpracowniczki i wychowanki Zmarłej.

Dla nas wszystkich, które uczyłyśmy się od Niej wielkiego ukochania sprawy narodowej, przestrzegania czystości idei, które patrzyłyśmy na Nią, jak na wzór i symbol patriotyzmu bezinteresownego i szlachetnego i pełnego bezosobowego poświęcenia, odwagi i stałości, pozostanie na zawsze postać śp. Anieli Tułodzieckiej pobudką do przetrwania i impulsem działalności.

W jesienny dzień, w który odprowadzać będziemy ją na spoczynek wieczny, padać będą na mogiłę nietylko kwiaty i liście z drzew, ale i słowa zaklęte serdecznego i wiecznego dla idei ślubowania.

Dr. BOŻENA STELMACHOWSKA.

Ważne zagadnienia życiowe

Jutro rozpoczniemy cykl artykułów, poświęconych sprawom budownictwa mieszkaniowego oraz aktualnym kwestjom mieszkaniowym w ogóle, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień tych w Poznaniu i w Wielkopolsce. Będziemy usiłowali sprawy oświetlić bezstronnie, ściśle rzeczowo i pozytywnie, bez demagogicznego wbijania klinu przeciwieństwa klasowego między lokatorów a właścicieli nieruchomości.

Prasa poważna, chcąc spełnić swe posłannictwo społeczne, winna w tej dziedzinie dźwiznąć rolę pośrednika, rozjemcy, a nawet rolę doradcy prawnego. Tak rozumiejąc zadanie swe wobec tak ważkiego problemu społecznego, nie myśleliśmy i nie myślimy wystąpić się takim czy innym lapichłostwu ordynarnemu; za to przez nasze biuro porad prawnych i za pośrednictwem rubryki „Korespondencja z Czytelnikami naszymi“

udzieliłiśmy w ciągu bieżącego roku pomocy i porady w zgorą 6700 wypadkach, dotyczących spraw lokatorskich itp.,

oszczędzając tysiącom ludzi kosztów, a co najważniejsze, chroniąc ich od łapactwa różnych „organizacji“, rzekomo reprezentujących rzeszę lokatorów i rzekomo broniących ich interesów, a w istocie rzeczy obliczonych na własne korzyści. Plaga tego rodzaju łapactwa zagnieździła się w społeczeństwie w ostatnim czasie i stała się wręcz nieznosna.

Musimy się tem zjawiskiem zająć tem bardziej wobec pewnych poszlak, że za parawanem niektórych czynni-

ków, wygrywających interes lokatorów, kryje się robota o charakterze komunistycznym, a w każdym razie komunizującym. Naprowadziły nas na to personalja pewnych jednostek, występujących w roli różnych „zbawców“.

Wymowny jest też ton pewnego piśmka, poświęconego rzekomo „obronie zagrożonych interesów lokatorskich“, w którym znajdujemy zwroty, jak gdyby wyjęte wprost z bibuły komunistycznej: „Moloch zaczyna ssać soki żywotne biednych mas...“ A gdzieindziej: „...Bezlitosny moloch wdarł się do szpiku kości biedy i nędzy, wyciskając resztę życiodajnych soków, lecz z tą też chwilą zdechl, udlawił się własną chciwością i legł martwy...“ a dzida przebiega potworne cielsko...“ W końcu czytamy, że „garstka wynędzniałych, suchotniczych działaczy nie spocznie, póki nie dojdzie do zupełnego triumfu“.

Czy tego rodzaju podjudzaniem jednej klasy ludności przeciw drugiej nie winny się zająć kompetentne władze? Dla ich informacji dodajemy, że wspomniane pismo wychodzi w oficynie tutejszego organu „sanacji“, a jako redaktor odpowiedzialny figuruje żona jednego ze współpracowników tegoż organu.

Nie takimi metodami oddaje się lokatorom prawdziwą i rzetelną usługę. Kto ma na myśli rzeczywistą troskę o dobro szerokiej rzeszy lokatorskich, musi służyć istotnie temu dobru i w ogóle sprawie publicznej, społecznej, a nie cełom ubocznym.

Jutro wystąpimy z artykułem „Nowy Poznań“, mówiącym o tutejszej sytuacji budowlanej.

w rezultaty, albo nawet zupełnie bezpłodnych. Rozstrzygnięcie polityczne rzeczywiste ważne, utrzymania albo też przesunięcia politycznego punktu ciężkości i wytworzenia nowej sytuacji w rozdziale sił europejskich zapadłoby na konferencji londyńskiej.

Jak wygląda sprawa równouprawnienia Niemiec w sprawie zbrojeń w umysłach państw europejskich, a zwłaszcza przeciwników tezy niemieckiej?

Przypuśćmy teoretycznie, że zarówno Francja jak Polska doszłyby dzisiaj do przekonania, że Niemcom ani w gło- wie rozpoczynanie jakiegś zawieruchy wojennej, że ich polityczne dążenia, zamiary i cele w żadnym punkcie do tego stopnia nie godzą w interesy sąsiadujących z nimi państw, ażeby mogły stać się groźne dla pokoju europejskiego, niktby zapewne wtedy słowa przeciwko formule niemieckiej nie powiedział. Niestety, jak wszyscy wiemy, tak nie jest. Nawet człowiek z bardzo tępą spostrzegawczością patrząc na to, co się w Niemczech dzieje, musi wreszcie dojść do przekonania, że Niemcy przepelnione są dążeniem do obalenia stanu terytorjalnego, wytworzonego przez traktaty

pokojowe, oraz przywrócenia już nie równouprawnienia, ale potęgi Niemiec do tego stopnia, ażeby mogły one skutecznie narzucać wolę swą innym narodom. Dowodów na to twierdzenie dostarczają Niemcy w nieprzebranej ilości nie tylko w prasie, ale w oświadczeniach licznych wpływowych, a nawet oficjalnych czynników, manifestacjach i w ogóle ogólnym kierunku rozwoju życia i stosunków w Niemczech. A nie są one chyba tak naiwne, ażeby myślały o możliwości osiągnięcia tego celu w drodze pokojowej.

Formule równouprawnienia, mającej tak piękny dźwięk moralny, przeciwstawia się więc formuła bezpieczeństwa, czysto rzeczowa i zasadniczo zupełnie nie skierowana przeciwko ideowej treści formuły niemieckiej, ale przeciwko tej treści, która jest w niej równie rzeczowa, ale wstydliwie zakryta. Czy strony wynajdą jakiś kompromis, i w ten sposób rozciągną wstydliwą zasłonę na całą sprawę, czy też w razie oporu Francji zasłona spadnie z formuły niemieckiej, okaże się niebawem.

JERZY DROBNIK.

Kłajpeda minjaturą Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Gdynia, 11 października.

Niepodległa Litwa znalazła swój dostęp do morza w Kłajpedzie. Tamtejszy port był zrazu bardzo prymitywny i służył wyłącznie do przeladunku towarów masowych: w eksporcie drzewo tarte, a w przywozie: węgiel, nawozy sztuczne i cement. Handel zamorski Litwy był do niedawna w rękach Królewca.

W ostatnich latach, gdy Litwa zaczęła forsować wywóz płodów rolniczych i nawiązywać bezpośrednio stosunki morskie z dostawcami surowców i półfabrykatów, wzięto się tam do przebudowania i zmodernizowania portu w Kłajpedzie.

Te same kapitały francuskie i belgijskie, które pracują w duńskiej firmie „Højgaard & Schulz“, i zatrudnione są przy budowie polskiej Gdyni, zaangażowały się w budowę portu kłajpedzkiego. Nie w rozmiarach imprezy gdyńskiej, ale w każdym razie w sumie około 10 milionów złotych. Za tę pieniądze firma „Højgaard & Schulz“, zbudowała w Kłajpedzie także same nabrzeża z betonowych kesonów, jak w Gdyni i pogłębiła baseny portowe do osmiu metrów. Ogółem Kłajpeda posiada teraz 1200 metrów nowoczesnych nabrzeży, elektryczne dźwigi, hangary i t. d. Celem utrzymania żeglugi w miesiącach zimowych port w Kłajpedzie wyposażony został w lodolamacz.

O tem, co się dzieje na Litwie, rów-

niez w dziedzinie gospodarczej, wiemy w Polsce bardzo niewiele i przyznać trzeba, że nie staramy się nawet zbyt- nio o zasięgnięcie informacji. Fakt pozostanie jednak faktem, że na rynku londyńskim bekony litewskie są znacznie lepiej notowane od bekonów polskich, dalej, że w dużych ilościach zbywa się w Anglii litewskie jaja, grzyby, masło. Podobnie jak nasze „Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe“, Litwa posiada litewsko-brytyjskie towarzystwo okrętowe, które utrzymuje regularną komunikację towarowo-pasażerską pomiędzy Kłajpedą i Londynem.

Rzadko, ale zdarza się, że do portu w Gdyni zawinie jakiś litewski parowiec. Bandera w podłużne pasy żółtozielono-czerwone jest wszystkim obca i tylko nieliczni orientują się, że są to kolory Litwy. Z załogami tych statków jedynym językiem porozumiewawczym jest język rosyjski. Statki litewskie przywożą do Gdyni niewielkie partje złomu i rzadko zabierają skromne ładunki węgla. Fama głosi, że Litwini kontentują się nadzwyczaj niskimi stawkami frachtowymi.

Nastawienie Litwy w stosunku do Polski jest nadal bardzo wrogie, ale kiedyś nadejdą może takie czasy, że dwa nowoczesne porty bałtyckie — Gdynia i Kłajpeda — będą żyły w przyjaźni i bandera polska w Kłajpedzie, a litewska w Gdyni będą codzien- nym zjawiskiem. FOB.

O co chodzi w sprawie rozbrojenia

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, dn. 11 października.

Wszystkie bóle polityki europejskiej w ostatnich latach powodowane są przez politykę niemiecką. Ostatnią bombą stała się kwestja rozbrojenia. Niemcy zażądały albo rozbrojenia państw innych, albo własnego uzbrojenia. Żądanie to zostało ubrane w formułę „równouprawnienia“ z innymi narodami. Nalożone Niemcom przez traktat wersalski ograniczenia odczuwają Niemcy jako nietylko niesprawiedliwe, ale także jako upokarzające. Polityka niemiecka, wysuwając kwestję zbrojeń w tej formie, przesunęła sprawę z rzeczowego punktu widzenia na podstawę, angażującą niemiecki honor narodowy. W ten sposób oczywiście zastrzono niepomniernie całą kwestję i utrudniono sobie, może umyślnie, kompromis.

Zamknięte poza tem zostały usta ewentualnej opozycji wewnętrznej, której postępowanie rządu niemieckiego mogłoby się wydawać zbyt ryzykowne. Jakież Niemiec bowiem ośmieliłby się protestować przeciwko formule równouprawnienia Niemiec z innymi narodami?

Wskazywaliśmy już na to, że Niemcy zmierzają nietyle do ograniczenia zbrojeń innych narodów, chociaż to oficjalnie zawsze podkreślają, ile do własnego uzbrojenia. Zależy na tem nietylko wszystkim czynnikom ekspansywnym w łonie narodu niemieckiego, którym śni się powrót do niemieckiej potęgi militarnej i nawet dalsze podboje, jak o tem świadczy obfita literatura polityczna w Niemczech, ale również wielkiej części przemysłu niemieckiego, spodziewającego się zamówień, a także tym wszyst-

kim, którym zbrojenia dadzą znowu możliwość znalezienia stanowiska i kariery.

Niemcy postawiły sprawę bardzo ostro, odmawiając udziału w obradach konferencji rozbrojeniowej w Genewie, zanim nie zostanie im przyznana formuła równouprawnienia, t. zn. zanim nie zostaną zrewidowane odnośnie artykuły traktatu wersalskiego. Uzyskanie równouprawnienia pozwoli Niemcom postawić kwestję własnych zbrojeń na równi n. p. z Francją. Ponieważ są one przekonane, że Francja nie zdecyduje się na rozbrojenie, kwestja uzbrojenia Niemiec odrazu zostanie według ich myśli rozwiązana.

Sytuację, wytworzoną przez wycofanie się Niemiec z rozbrojeniowej konferencji genewskiej, usiłuje złagodzić Anglia, zamierzając doprowadzić do konferencji, mającej pogodzić rozbieżności między stanowiskiem Francji i Niemiec. Jednak właśnie na tej konferencji sprawa toczyć się będzie o formułę równouprawnienia. Bez uznania tej formuły Niemcy nie chcą iść do Genewy. Wynika z tego bardzo jasno, że cały problem, wytworzony przez żądanie niemieckie, przeniosł się z Genewy na inicjowaną przez Anglię konferencję pięciu mocarstw, o której jeszcze niewiadomo, w chwili, gdy piszemy te słowa, czy odbędzie się w Londynie, czy gdzie indziej, względnie, czy nie wezmą w niej udziału jeszcze inne państwa.

Konferencja rozbrojeniowa w Genewie stanie się już wtedy tylko jedną z konferencji technicznych, zmierzających do rozbrojenia, mniej albo więcej żmudnych, mniej albo więcej płodnych

W sprawie zdrajcy stanu Plitta

W numerze niedzielnym podaliśmy za „Słowem Pomorskiem“ wiadomość, że E. T. Plitt, który w Grudniądzu skazany został za szpiegostwo na karę śmierci, zamienioną przez Prezydenta Rzeczypospolitej w drodze łaski na 10 lat ciężkiego więzienia, był przywódcą i działaczem „Strzelca“ w Starogardzie. Komenda pomorskiego Związku Strzeleckiego ogłasza w „sanacyjnym“ „Dniu Pomorskim“, że Plitt nie był nigdy członkiem tej organizacji, i że Związek Strzelecki oddaje sprawę przeciw „Słowu Pomorskiemu“ na drogę sądową. Na nasze zapytanie telefoniczne redakcja „Słowa Pomorskiego“ oznajmiła nam, że w dzisiejszym numerze składa oświadczenie, iż swoje doniesienie podtrzymuje i ze spokojem czeka na proces, w którym przeprowadzi dowód prawdy.

Rewizja i aresztowanie w Bielsku

Z Bielska na Śląsku Cieszyńskim donoszą:

Zebranie Narodowej Organizacji Kobiet

odbędzie się w czwartek, 13 b. m. o godzinie 20 w salce Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22.

Referat wygłosi, po powrocie z Francji, p. prof. Zółtowska-Dąbrowska na temat: „Czy znamy dobrze naszą sojuszniczkę Francję?“

Pozatem na porządku obrad ważne sprawy.

Uprasza się o liczny udział członków.

Zarząd.

Zawieszenie w urzędowaniu

Gdynia, 12. 10. (Tel. wł.) W wyniku dochodzeń komisji dyscyplinarnej, delegowanej z ramienia min. przemysłu i handlu, zawieszono wczoraj w urzędowaniu kapitana portu gdyńskiego p. Władysława Zaleskiego. S. B.

Tęsknota za monarchją w Niemczech rośnie

Zdawkowe sprostowania ze strony urzędowej rewelacji „Vorwärtsu“ — Propaganda monarchistyczna w Rzeszy zatacza coraz szersze kręgi

Paryż, 12. 10. (Tel. wł.) Cała paryska prasa poranna omawia obszernie rewelacje „Vorwärtsu“, przyjmując z zastrzeżeniami dementi rządu Rzeszy. W związku z tem, berliński korespondent „Matina“ telefonuje:

„Wiadomości o powrocie Hohenzollernów pojawiały się już od dłuższego czasu, lecz po raz pierwszy — co należy specjalnie podkreślić — ukazują się wiadomości o zamierzonym ich powrocie na tron, przyczem z całą sprawą łączy się nazwisko Adolfa Hitlera.

Do tego rodzaju rewelacji nie należy przywiązywać zbyt wielkiego znaczenia, powinno się jednak śledzić z jak największą uwagą postępy propagandy w tej dziedzinie.

Rząd Rzeszy ograniczył się tylko do nieśmiałego zaprzeczenia, to też w berlińskich kołach politycznych wyrażają zdziwienie, że nie zawieszono „Vorwärtsu“ za podanie tej wiadomości, co w obecnym okresie w Niemczech nie należy do rzadkości.

Berlin, 12. 10. (Tel. wł.) Oficjalne biuro Wolfa dementuje dziś w pośpiechu raz jeszcze wiadomość o regeneracji byłego następcy tronu oświadczając, że podstawą tej informacji jest jedynie chęć robienia sensacji.

Ponieważ mimo wczorajszego dementi rządu Rzeszy w kołach politycznych polemizuje się, rząd ponownie stwierdza, że wszystkie doniesienia o rzekomem porozumieniu byłego kron-

princa z Hindenburgiem, Papenem i Schleicherem są wyssane z palca.

Wiadomości tej przeczą również z

koł zblźnionych do byłego kronprinca, chociaż on sam w tej sprawie nie zajmuje żadnego stanowiska.

Jeszcze jeden plan rozbrojeniowy?

Wysuwa go Mac Donald — Konferencja z Davisem

Londyn, 12. 10. (PAT.) Dzienniki londyńskie twierdzą, że gabinet angielski zaaprobował wczoraj nowy brytyjski plan rozbrojeniowy, który Mac Donald przedstawi jutro Herriotowi.

Pisma twierdzą, że również rozmowa, jaką wczoraj odbył Mac Donald z Davisem, dotyczyła ewentualnego współdziałania Ameryki w propono-

wanej konferencji mocarstw.

Davis oświadczył, że Mac Donaldowi, że Ameryka weźmie udział w konferencji, o ile jej powodzenie będzie zapewnione a to jego zdaniem nastąpić może tylko wówczas, jeżeli przedtem dojdzie do porozumienia między Londynem, a Paryżem.

Rozruchy bezrobotnych w Belfaście trwają

Na ulicach wzniesiono barykady — Szarże policji — Miasto otoczone specjalnym kordonem

Belfast, 12. 10. (PAT.) Ponad 2.000 policjantów w samochodach pancernych patrolują po ulicach miasta, dokola którego ustawiono specjalny kordon. Nikt nie będzie mógł przedostać się poza jego obręb do jutra rana. Ruch autobusowy i tramwajowy wstrzymany.

W jednej z dzielnic manifestanci porobili okopy i ustawili barykady, tak że policja musiała kilkakrotnie szarżować, aby rozprościć rozagitowane tłumy. Wśród manifestantów znajduje się wiele kobiet, które nie ustępowaly mężczyznom podczas obrzucania policji gradem wszelkiego rodzaju pocisków. Ogłoszono zakaz chodzenia po ulicach miasta od godz. 23 do 5.

Wczoraj wieczorem wybuchł w mieście pożar prawdopodobnie wskutek podpalenia. Sabotażyści zniszczyli

znaczna liczbę latarni ulicznych. Nadal trwa rabunek sklepów.

Paryż, 12. 10. (Tel. wł.) Według doniesień dzienników lewicowych rozruchy bezrobotnych w Belfaście przybrały wczoraj groźne rozmiary.

Manifestanci utworzyli barykady z wielkich rur wodociagowych, które znajdowały się na ulicach z powodu prac kanalizacyjnych. Urządzą regularne wypadki na policję prowadząc z nią walkę na śmierć i życie przyczem widać było, że cała akcja jest planowa i zreszcie kierowana przez narazie nieznanych prowodyrów.

W bardziej niespokojnych dzielnicach, oświetlonych silnymi reflektorami patrolowały całą noc silne oddziały policji. Dopiero w godzinach rannych zdołano przywrócić względny spokój.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano 8% listy dol. stare po 59½% natomiast 4% listy zast konwert poszukiwano po 29% oraz 6% listy żytnie po 12%.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 89. — bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papieru procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% obligacje m. Poznania z 1923 r. 92% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 59½% O.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. stempl. 29½% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.75 P.
4% Premj Pożyczka Inwestycyjna 95. — P. Tendencja utrzymana.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 211.50 zł., gotówka 210.00 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 173.31 do 173.57 zł., gotówka 172.97 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12. 10. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,85	124,15	123,54
Gdańsk	173,60	174,03	173,17
Londyn	30,71	30,86	30,56
Nowy Jork			
kabel	8,919	8,939	8,899
Paryż	34,97½	35,06	34,89
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcaria	172,20	172,63	171,77
Włochy	45,68	45,90	45,46
Berlin	211,91		

Tendencja dla walut europ. słabsza

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz inw	96,75 — 96,50
4% poz inw szt. ser.	105,00
6% poz dol.	56,00 — 56,50
7% poz stabil.	54,50 — 53,00
10% poz kolejowa	100,00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 89,00

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 12. 10. 1932 r.

Pszenica marchijska	199,00 — 201,00
Tendencja spokojna.	
Pszenica pastwana	190,00 — 192,00
Tendencja spokojna.	
Pszenica jara	204,00 — 205,00
Tendencja spokojna.	
Zyto march 80—81 kg.	156,00 — 158,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień brow r wy	175,00 — 185,00
Tendencja stała	
Jęczmień pastwny i przemysłowy	167,00 — 174,00
Tendencja stała.	
Owies march	134,00 — 139,00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna	25,00 — 28,25
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia	20,20 — 22,70
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	9,40 — 9,75
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,40 — 8,80
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	22,00 — 26,00
Groch drobny jadalny	20,00 — 23,00
Groch pastwny	14,00 — 17,00
Wyka	17,00 — 20,00
Kuchy lniane	10,30 — 10,50
Kuchy z orzecha ziemnego	11,50
Kuchy mielone (maczka)	11,80
Wytloki suche	9,20 — 9,50
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,60
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,30
Ogólna tendencja stała.	

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 11. 10. Zyto 16 — 16,25, pszenica jednolita 25.50 — 26, pszenica zbierana 24.50 — 25, owies jednolity 17 do 17.50, owies zbierany 16.50 — 17, jęczmień na kaszę 16 — 16.50, jęczmień browarny 18 do 19, gryka 17 — 19, proso 18 — 20, groch polny jadalny z workiem 24 — 26, groch Wiktorja z workiem 26 — 29.

Kraków, Pszenica dw. czerwoną standardowa 27.25 — 27.75, biała stand. 26 do 26.50, targowa stand. 25 — 25.50, żyto dw. stand. 17.75 — 18, targowe stand. 17.50 do 17.75, jęczmień na kaszę stand. 16 — 16.50.

Lwów, 11. 10. Pszenica dw. loco Lwów 739½ G/L 26.75 — 27.25, dw. 719½ G/L 25 do 25.50, dw. 703½ G/L 23.50 — 24, zbiorowa 701½ G/L 23.50 — 24, zbiorowa 681 G/L 22.50 do 23, żyto jednolite 16.50 — 16.75, zbiorowe 15.50 — 15.75, owies dworski 16.50 — 17, owies zbiorowy 15.25 — 15.75, mąka pszenna 44 — 44.50, mąka żytnia 28 — 29, otręby żytnie 7 — 7.25, otręby jęczmiennie 8.25 — 8.75.

Gdańsk, 11. 10. Notowania ziemniaków: Pszenica 128 f. biała 15, pszenica 124 f. czerwona 14.25, żyto 120 f. eksportowe 9.50, dla przemiatu 9.70, jęczmień pierwszej kat. 10.50 — 11, średniej kat. 9.80 — 10.25, gorszy 9.50 — 9.65, groch Wiktorja 14 do 16.75, zielony 18.25 — 24.50, otręby żytnie 6, pszenne 6.50. Tendencja bez zmiany.

Brak wieści o kpt. Karpińskim

Warszawa, 12. 10. (Tel. wł.) — Do godz. 14 nie otrzymano w Warszawie żadnych doniesień od kpt. Karpińskiego. (w)

Nowy ustrój adwokatury

Warszawa, 12. 10. (Tel. wł.) — Dzisiejszy Dziennik Ustaw przynosi rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 7 października br. o ustroju adwokatury. Nowe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 listopada bież. roku.

Odpowiedź Neuratha

Berlin, 12. 10. (Tel. wł.) Na zapytanie przewodniczącego konferencji rozbrojeniowej Hendersona, czy min. spraw zagranicznych Rzeszy nie przybędzie w najbliższym czasie do Genewy, von Neurath dziś odpowiedział, iż z powodu przyjęcia zaproszenia na konferencję londyńską nie ma zamiaru wyjeżdżać do Genewy.

O współdziałanie z U. O. W.

Lwów, 12. 10. (Tel. wł.) Przeprowadzono rewizję w ruskim domu akademickim pod przewodnictwem starosty grodzkiego i naczelnika urzędu bezpieczeństwa. Chodziło o to, że akademicy, zamieszkujący w tym domu, współdziałali z U. O. W. (w)

Pożar hangarów

Southampton (Anglja), 12. 10. (PAT.) W miejscowości Hamble wybuchł pożar w fabryce samolotów. Spłonęło 7 hangarów wraz ze znajdującymi się w nich samolotami.

Do czego prowadzi kult nienawiści

Sprytny oszust uchodził przez dłuższy czas w Niemczech za „męczennika“, wyrwanego z francuskiej niewoli

Berlin, 12. 10. (Tel. wł.) Od kilku miesięcy w Niemczech był spory huk ciekoty osoby niejakiego Daubmanna, z którego zrobiono niemal bohatera narodowego, atakując przytem ostry Francję.

Ten rzekomy Daubmann powrócił na wiosnę do Niemiec, przetrzymywany jakoby do tego czasu przez rząd francuski w charakterze jeńca wojennego. Opowiadał on niestworzone rzeczy o swych przeżyciach, o ucieczce z Afryki na pewnym okręcie włoskim, którego nazwy nie chciał wymienić i t. d. W związku z temi opowieściami była nawet interwencja dyplomatyczna u rządu francuskiego, a wszystkie niemieckie pisma ilustrowane poda-

waly fotografie Daubmanna, rozpisywając się szeroko o przyjęciach i powitańiach, jakie zgotowały „męczennikowi“ różne miasta.

Daubmann jeździł z wykładami o swej martyrologii w niewoli francuskiej, a robił to tak sprytnie, że rodzice poległego na wojnie rzeczywistego Daubmanna uznali go jako syna. Obecnie wyszło na jaw, że rzekomy ten „męczennik“ jest zwykłym bardzo sprytnym oszustem, który umiejętnie umiał wykorzystać nienawiść do Francji. Sam nazywa się Hummel z zawodu krawiec. Był żołnierzem legji cudzoziemskiej, a urodził się w Szwajcarii.

Sukces naszych tenisistów

Merano, 12. 10. (PAT.) Finał gry mieszanej o mistrzostwo Meranu przyniósł sensacyjnie zwycięstwo polskiej parze Jędrzejowska i Hebda, która pokonała w finale parę francuską Duplais i Henrotin 6:4, 6:4. W grze pojedynczej panów tytuł mistrza zdobył Menzel (Cz.), bijąc Matejkę (Austr.) 8:6, 7:9, poczem Matejka zrezygnował z dalszej walki.

Dziennikarze estońscy

Warszawa, 12. 10. (PAT.) Dziś o g. 6,30 przybyła do Warszawy grupa dziennikarzy estońskich, złożona z 5 osób, reprezentujących prasę wszystkich kierunków politycznych.

Przepowiednia pogody na czwartek: W dalszym ciągu łagodnie, pochmurno lecz bez deszczu.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 12. 10. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego

70.6 kg (120.1 ft w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft w hol.), 3) pszenicy pozni i pomorskiej 72.95 kg (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg (74.1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne

Zyto 15 tonn par Poznań	15.50
Zyto 105 tonn par Poznań	15.40
Zyto 15 tonn par Poznań	15.30
Owies 15 tonn par Poznań	14.50
Owies 15 tonn par Poznań	15.00

Ceny orientacyjne

Zyto	15,00 — 15,30
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,00 — 24,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarny	17,50 — 19,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg.	15,00 — 15,75
Jęczmień 64—66 kg.	14,50 — 15,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	14,50 — 14,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	23,00 — 24,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	36,50 — 38,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75 — 9,00
Otręby pszenne	9,00 — 10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00 — 11,00
Rzepak	37,00 — 38,00
Rzepak	35,00 — 40,00
Gorzycza	39,00 — 45,00
Groch Victoria	21,00 — 24,00
Groch Folgera	33,00 — 36,00
Koniczyna biała	120,00 — 160,00
Ziemiaki jadalne	2,20 — 2,50
Ziemiaki fabr za kilo %	0,00 — 0,12½
Mak niebieski	90,00 — 100,00

Siłoma

pszenna i żytnia luzem	2,75 — 3,00
pszenna i żytnia prasowana	3,25 — 3,50
owsiana i jęczm luzem	2,75 — 3,00
owsiana i jęczm prasowana	3,25 — 3,50

Siano

zwykłe luzem	5,00 — 5,25
zwykłe prasowane	5,50 — 6,00
nadnoteckie luzem	5,25 — 6,00
nadnoteckie prasowane	6,25 — 6,75

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 455 tonn, pszenicy 156 tonn jęczmień 85 tonn, owsa 30 tonn, otrab żytnich 15 tonn, grochu Wiktorja 80 tonn ziemniaków fabrycznych 150 tonn, siemienia lnianego 30 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12. 10. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 40. —% oraz za 4% poz. inwest. 95%. Pozatem poszukiwano 3% poz. bud. po 37.50 — jednakże bez oddawców; mniejszą ilość 4% premj dol. handlowano po 50. — bez notowania.

Z pożyczek komunalnych obrabano 8% obligacjami m. Poznania z roku 1926 po 92. — w tranzakcjach.

Długi Gdyni za komisarycznych rządów

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Gdynia, 11 października
W sali rady miejskiej odbyło się ostatnio bardzo dziwne posiedzenie. Wobec tylko kilku radnych i grupki dziennikarzy wicekomisarz rządu p. inż. Szaniawski odczytał bardzo długie i drobiazgowo sprawozdanie, które na temat swojej działalności w Gdyni opracował były komisarz rządu p. Zabierzowski. Przed odczytaniem elaboratu, dokonywanym na zmianę, p. inż. Szaniawski oświadczył, że do dyskusji nie dopuści.

W sprawozdaniu p. Zabierzowskiego, będącym poczęści rachunkiem sumienia, a poczęści rodzajem testamentu, znajduje się wiele ciekawych szczegółów. Długi miasta Gdyni, w czasie działalności p. Zabierzowskiego, wzrosły z 24 na 36 milj. zł, ale na przeszło 34 miliony skarb państwa przejął gwarancję Zobowiązania miasta wyrażające się uprzednio w wekslach i krótko terminowych pożyczkach, zamieniono na wiarygodności długoterminowe, zaniechano systemu wystawiania weksli miejskich. Inwestycje dokonano za sumę 8 milionów zł (ulice, kanalizacja, elektryfikacja, szkoły). Z chwilą ustąpienia p. Zabierzowskiego, w kasie miejskiej było gotówki 642.000 zł i 1.100.000 zł realnych należności.

O gospodarce poprzedników p. Zabierzowskiego dowodzi dostatecznie ta okoliczność, iż ze zlikwidowanego starostwa grodzkiego komisarjat rządu przejął m. i. tylko 4.590 zaległych spraw karno-administracyjnych.

Co do ruchu lotniskowego w Gdyni, to p. Zabierzowski obliczył, że w ubiegłym sezonie było w Gdyni 144.326 uczestników różnych zjazdów, nato-

miast kuracjuszy tylko 1.552, którzy za karty sezonowe wpłacili sumę 14.800 zł.

W sprawozdaniu dużo miejsca zajmuje nowe przedsiębiorstwo miejskie pod nazwą „Tow. Budowy Domów”. Przeciwno towarzystwu temu było i jest dużo zastrzeżeń i nie ulega wątpliwości, że o przedsiębiorstwie tem, wyjętym z pod kontroli rady miejskiej będzie kiedyś głośno.

W zakończeniu były komisarz Zabierzowski wyszczególnił szereg momentów, na które należy zwracać baczną uwagę przy dalszym rozwoju Gdyni. Momenty te są od kilku lat omawiane na łamach „Kurjera Poznańskiego”. Otóż konieczne ma być zachowanie proporcji pomiędzy rozwojem portu i miasta, stworzenie inżentim pomiędzy budżetem państwa i budżetem Gdyni, dbanie o zakorzenienie w Gdyni ludności i przedsiębiorstw, oraz danie warunków rozbudowy kupcom i przemysłowi uszlachetniającemu.

Wskazania p. Zabierzowskiego są słuszne i piękne, ale dotychczas były prawie zawsze ignorowane. Gospodarka ostatnich lat spowodowała dług 36 milionów złotych, który nie licząc wielu dotacji, nie znajduje się w żadnym stosunku do liczby mieszkańców miasta. Dług tembardziej nieuzasadniony, że Gdynia, wyposażona w kosztowny i rozległy aparat urzędniczy, nie posiada wcale takich obiektów, jakie mają inne normalne ośrodki. Miasto Gdynia nie posiada ani: ratusza, elektrowni, gazowni, reżni, szpitala, teatru. Długi w sumie 36 milionów złotych są zatem więcej, niż zastanawiające. S. B.

Brytyjska unia faszystów

Londyński dziennik „News Chronicle” zamieścił wywiad z przywódcą partii faszystów brytyjskich, sir Oswaldem Mosleyem. W wywiadzie tym sir Mosley precyzuje i określa dążenia i cele nowej partii.

Sir Mosley przyjął przedstawiciela „News Chronicle” w stroju faszystowskim: w szarej koszuli z czarnym kravatem. Szare koszule są codziennym strojem faszystów brytyjskich.

„Tworzymy — mówi sir Mosley — oddziały szturmowe, są one zorganizowane na modę wojskową, ale nie mają bynajmniej służyć do celów agresywnych. Należą do nich tylko młodzi i silni ludzie. Broni nie mają, nie uzbrajamy ich ani teraz, ani na przyszłość. Rola ich polega na utrzymaniu porządku podczas zebrań, wieców”.

„Faszyści u nas rekrutują się z spośród najróżniejszych sfer społeczeństwa, główny jednak kontyngent ich dostarczają nam okręgi przemysłowe Lancashire i Yorkshire. Całą moją fortunę oddałem na cele partyjne — mówi sir Mosley — zresztą partja nasza wkrótce będzie wystarczała sama sobie, gdyż rosną jej szeregi i zwiększają się fundusze”.

„Kraj nasz — mówi wódz — nie znajdzie wyjścia z sytuacji obecnej, jeśli nie nastąpi gruntowna reorganizacja systemu rządu i parlamentaryzmu. Gdy lud rozumie koniecz-

ność takiej reformy i odpowiedniej akcji, działać będzie pewniej i szybciej, niż to się działo w jakimkolwiek kraju. W naszym planie leży sfaszystowanie najpierw Wielkiej Brytanji, potem zaś północnej Irlandji. Działać będziemy prowadząc energiczną propagandę, organizując wiece, zebrań, defilady, pochody agitacyjne”.

„Ale — dodaje sir Mosley — upadek systemu obecnego może nastąpić zanim przystąpimy do akcji. Musimy zatem być gotowi do czynu i przystosować się do okoliczności. Liczę jednak, że nie będziemy zmuszeni do stosowania przemocy. Gdyby zaś sytuacja obecnie przeciągała się, przystąpimy do udziału w wyborach, aby zdobyć parlament. A liczymy, iż przy panujących obecnie nastrojach wśród ludności, otrzymamy znacznie większą ilość głosów, niż się tego mogą spodziewać nasi przeciwnicy”.

„Moim zdaniem — kończy sir Mosley — wszystkie kraje mają przed sobą dzisiaj perspektywę wejścia na drogę albo faszystów albo komunizmu. Kraje postępowe i cywilizowane biorą faszystów jako formę ustroju i rządów, kraje zacofane i prymitywne mogą wejść na tory komunizmu”.

Tyle sir Mosley, który od skrajnej lewicy Labour Party zawędrował na skrajne prawe skrzydło polityczne. E. R.

Wielkie zebranie informacyjne Poznańskiego Komitetu Akademickiego

Wczoraj wieczorem odbyło się w auli uniwersytetu poznańskiego wielkie zebranie informacyjne, zwołane pod protektorem J. M. rektora U. P. przez Poznański Komitet Akademicki.

Zebrań zagaił o godz. 8,15 prezes P. K. A. p. Feliks Kończal, witając nowostępujących. Pierwsze przemówienie n. t. „Organizacja uniwersytetów i życia młodzieży akademickiej”, wygłosił p. Jan Terlecki, który przedstawił podstawy ustroju i autonomji uniwersyteckiej, poczem omówił życie organizacyjne młodzieży akademickiej. W czasie przemówienia p. Terleckiego przybył na salę rektor uniwersytetu, witany oklaskami przez młodzież.

Drugi z kolei mówca p. Marjan Pukacki, prezes „Bratniej Pomocy” U. P. omówił zagadnienia samopomocowe życia akademickiego. Następnie p. Lech Neyman wygłosił referat na temat kół naukowych akademickich.

Jako ostatni mówca wystąpił p. Stanisław Czapiński, redaktor „Głosu Akademickiego”, wygłaszając przemówienie n. t. „Stosunku akademika do uczelni i do życia”.

W zebraniu wzięło udział przeszło 600 nowostępujących studentek i studentów. Zebranie wykazało w pełni, że cała młodzież akademicka popiera solidarnie swą organizację naczelną Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akad. z Naczelnym Komitetem Akademickim na czele.

W sprawie legalizacji Naczelnego Komitetu Akademickiego

W dniu 7 bm. prezes Naczelnego Komitetu Akad. p. Tadeusz Fabiani wraz z sekretarzem generalnym p. Stefanem Niebudkiem był przyjęty przez J. M. rektora uniwersytetu warszawskiego prof. dr. Ujejskiego, któremu przedstawił stanowisko ogółu polskiej młodzieży akademickiej w sprawie le-

galizacji Związku Narodowego P. M. A. P. rektor obiecał dolożyć wszelkich starań celem przyspieszenia legalizacji, uznając celowość istnienia ogólnej reprezentacji P. M. A.

Tegoż dnia prezes N. K. A. w towarzystwie prezesa „Bratniej Pomocy” stud. politechniki warszawskiej p. Bronisława Drewnowskiego został przyjęty przez J. M. rektora politechniki prof. dr. Wiesława Chrzanowskiego, który również przychylnie ustosunkował się do sprawy legalizacji.

Zebranie Uczestników Powstań Wielkopolskich

W czwartek, 6 b. m. odbyło się w Poznaniu na sali „Kasyna Obywatelskiego” zebranie Tow. Uczestników Powst. Wielkop. filja Łazarz. Obrady zagaił drch. prezes Anioła, witając zebranych.

Następnie udzielił głosu drch. posełowi Witkowskiemu, który w obszernym referacie szczegółowo omówił kwestję niebezpieczeństwa niemieckiego Referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem a mówcę nagrodzono gorącą oklaskami.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja.

Po wyczerpaniu porządku obrad zebranie solwował drch. prezes słowami „Czuj duch” i odśpiewaniem „Roty”. (tr.)

Zjazd rzeźnicki w Warszawie

W Warszawie odbył się w niedzielę przy udziale 200 przeszło delegatów Cechów rzeźnicko-wędliniarskich z całej Polski zjazd organizacyjny związków cechów tej gałęzi rzemiosła na całą Rzplita Polskę.

Wygłoszono kilkanaście referatów, poruszających całokształt spraw tej gałęzi przemysłu. Okazuje się, że przedstawiciele tych zawodów niezadowoleni są przede wszystkim z ustawy przemysłowej, gdyż „nie daje ona możliwości uporządkowania rzemiosła” z ustalonej w tej ustawie organizacji cechów, które „pozbawione zostały charakteru przymusowego” i dlatego, że oddano władzom administracyjnym prawo swobodnego uznania do wodu uzdolnienia”.

Zjazd wypowiedział się za przymusem cechowym, o ile wypowiedzą się za tem w większości członkowie cechu danej gałęzi rzemiosła.

Podobnie krytykowane były zasadniczo wprowadzone niedawno przepisy o uregulowaniu obrotu mięsem, o pobieraniu podatku dochodowego, o organizacji i urządzeniu rzeźni miejskiej i świadczeń społecznych.

Gorącą dyskusję wywołał wniosek o utworzenie Związku Cechów dla całej Polski. Część mówców proponowała, by taka organizacja centralna była tylko reprezentacją wojewódzkich związków, a nie pojedynczych cechów. Uchwalono jednak wniosek przyjął oparcia tej organizacji na cechach ze względu na to, że ustawodawstwo nasze nie dopuszcza tworzenia „związku związków”.

Ta centralna organizacja (!) ma się zająć wszystkimi aktualnymi bolączkami rzeźników i wędliniarzy.

Obok posłów sanacyjnych, którzy dotychczas wodzili rej wśród tej kategorii rzemieślników, zaproszono również i posła rzemieślniczy z Klubu Narodowego, prezesa Marjańskiego. Zebranie całe miało wyjątkowo przebieg — bezpartyjny.

Cud kwiatów

Juljusz Słowacki o kwiatach napisał jeden z najpiękniejszych wierszy, odsyłając młodą entuzjastkę sztuki do nich, jako do źródła poezji:

„I będą całe poematy składać —
Jabym to samo powiedział co one.
Bo ja się od nich nauczyłem gadać”.

Mowa kwiatów znana jest poetom, którzy tłumaczą ją na swój język przenośni i symboliów, transponują na barwy fantazji, od tamtych żywych przecież zapożyczone. Ale czy tylko poetom. Czy nie wystarczy nasza zwykła wrażliwość na piękno tak powszechna, szczególnie na żywe i świeże piękno przyrody.

Taki już jest zwyczaj od czasów najdawniejszych, że kwiaty towarzyszą naszej radości i żalobie, są wyrazem sentymentu i holdu, symbolem powitania. Każda chwila wyjęta ze zwykłego biegu spraw potrzebuje ich koniecznie, ale są także najmiłszymi towarzyszami zwykłych, pospolitych dni. Być może, że nie zdajemy sobie dostatecznie sprawy z wpływu na nasze usposobienie przedmiotów artystycznych, które nas otaczają.

W sobotę, dnia 8 października rb. nastąpiło otwarcie jesiennego Targu Kwiatowego. Oczywiście była duża tentacja,

Kawy - Herbaty
wymienite w smaku poleca
„ARABJA”
Specjalny skład kawy i herbaty
właśc. Kozłowski i S ka
Poznań, Al. Marcinkowskiego 19.

żeby tam pójść i raz jeszcze spojrzeć na bogate, soczyste barwy kwiatów jesiennych, teraz kiedy już prawie ich niema na gazonach parków. Lato i tegoroczna piękna jesień pozwoliły nam dowoli cieszyć się nimi, ale nigdy dość.

Na Targach **Polski Czerwony Krzyż** miał też swoją salkę Nieduża, szpitala, biała sala udekorowana kwiatami tak właśnie, żeby było ładnie i żeby higienie w niezem nie ubliżyć. Taka dekoracja jest barwnym promieniem radości w monotonnym życiu szpitalnym. Wzmocniona, wysubtelniona wrażliwość chorych potrzebuje wrażeń dodatnich i przyjemnych, tem bardziej, że przykrych zwykle im nie brak.

Polski Czerwony Krzyż gorąco apeluje do społeczeństwa, by w miarę możliwości nadsyłało do szpitali kwiaty, te, tak miłe, tem miłsze, że niecekwiane nieraz do wody pamięci i serca.

Anna Dembińska.

Trzeźwa młodzież

Mimo wielu narzekań na dzisiejszą młodzież, na dnie duszy tej młodzieży drzemie skłonność do ideałów na — obudzenie. Świadczą o tem oświatowo-wychowawcze organizacje młodzieży Św. adczy o tem młodzież, która umie trzeźwo patrzeć na życie i trzeźwo żyć: młodzież abstynencka. Zastanowiła się ona nad wartością życia z kieliszkiem i bez kieliszka — i dała się porwać pięknu życia abstynenckiego. Dala się porwać idealm.

Ta zorganizowana młodzież abstynencka ma swoją centralę w Poznaniu, która służy jej radą i pomocą. Pomoc ta przybiegła w roku bież. różne formy i tak np. centrala urządziła (w styczniu) dwa kursy przeciwalkoholowe dla młodzieży męskiej i żeńskiej, zrzeszonej w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej, Harcerstwie „Sokole” i Drużynach Błękitnych przy Związku Hallerczyków. Dalej prowadziła akcję wykładową: wykłady i pogadanki, wygłaszane w gimnazjach (im. Mickiewicza i Padarczewskiego w Poznaniu, gdzie zawiązała się akcja abstynencka przy Sodajcji Marjańskiej), w Uniwersytecie Ludowym w Dalkach, w szkołach zawodowych, powszechnych, organizacjach pozaszkolnych (Harcerstwo, S. M. P., „Sokół”), oddziałach młodzieży i dzieci przy Bractwach Wstrzeźmieliwości i t. p.

Szkolnym i pozaszkolnym kółkom abstynenckim młodzieży przesyła centrala „okólniki” z różnymi wskazówkami oraz gotowymi planami pracy całorocznej. Centrala drukowała dalej liczne artykuły w czasopiśmie młodzieży, jak „Kierownik Stowarzyszeń Młodzieży”, „Przyjaciel Młodzieży”, „Młoda Polka”, „Młody Hufiec”, „Harcmistrz”, „Skrzydła”, „Lilijka”. Poza tem omawiała sprawę trzeźwości młodzieży w pismach przeciwalkoholowych „Świt” i „Przyjaciel Trzeźwości”. Do wszystkich Okólników Związków Młodzieży Polskiej w całej Polsce (28!) posyła co miesiąc stałe komunikaty dot. trzeźwości.

W czasie Sejmiku Przeciwalkoholowego w Poznaniu (w marcu) obradowała staraniem centrali osobna sekcja młodzieży. Młodzież szkół poznańskich zawiązała również wystawę przeciwalkoholową urządzoną w maju na Śródcie i na terenie Targów Poznańskich. Na Uniwersytecie odbyło się ze współudziałem Akademickiego Komitetu Trzeźwości 6 wykładów dla studentów, zaś Koło Poznańskie Związku Akademickich Abstynentów miało 3 własne zebrań. Wreszcie delegaci centrali brali udział w zjazdach młodzieży i jej wychowawców (Harcerstwo, Zw. Młodzieży Polskiej i Młodych Polek, Patronatów i t. p.). Wogóle Centrala Młodzieży Abstynenckiej w Poznaniu przy każdej sposobności podkreśla znaczenie abstynencji w życiu młodzieży (w czasopiśmie organizacyjnym, okólnikach do organiz. cwy dorosłych abstynentów, na zjazdach i t. p.).

Centrala prosi przy tej okazji wszystkie koła abstynenckie młodzieży, które dotąd jeszcze nie zgłosiły się do niej, aby to we własnym interesie uczyniły, gdyż będą miały ułatwioną pracę i cały ruch abstynencki młodzieży zyska na sile i spoiwości. Zgłaszać się mogą kółka z całej Polski, gdyż Centrala jest obecnie jedyna w Polsce. Adres: Centrala Młodzieży Abstynenckiej, Poznań, Al. Marcinkowskiego 26.

ANTIBA
CHRONI SKÓRĘ TWARZY I RAK
PRZED WIATREM I NIEPOGODĄ
KREM GLICERYNOWY
ALICERJELL

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Przewlekłe boje z kartelowcami

Jeśli obniżka cen spirytusu konsumcyjnego, wyrobów tytoniowych i soli bydłowej była uwerturą, mającą poprzedzić powszechną redukcję taryf i cen sztywnych, to stwierdzić wypada, że czekanie na... podniesienie kurtyny trwa nieco długo. Kraj zaczyna się niecierpliwie i podejrzewać, że i tym razem zrobiono wiele hałasu o nic. Bo to, że potaniono zaspakajanie pewnych nałogów (myślimy o wódce i papierosach, nie o... soli bydłowej), to dla życia gospodarczego nie stanowi poważniejszej zdobyczy.

Czego od państwa należy domagać się, to rewizji taryfy przewozowej i obniżenia opłat pocztowych. Takie poniesienie oddziaływałoby dodatnio na całość życia gospodarczego. Nie trzeba myśleć tylko o palcach i pi-jakach!

Kartele, bronią swoich twierdz, wykorzystują — oczywiście — sztywność wspomnianych taryf jako argument przeciwko obniżce cen kartelowych. W tym celu powołują się również na fakt, iż podatki i świadczenia socjalne pobierane są w niezmiernie wysokiej, Stara śpiewka! Uzależnianie spadku cen kartelowych od redukcji podatków i ciężarów socjalnych równa się odroczeniu tego momentu ad calendae graecas. O to właśnie kartelom chodzi.

Ale kraj ma już dość tego ustawicznego „wymigiwania się”. W gruncie rzeczy obojętnym jest, co wpraw nastąpi: spadek cen sztywnych, czy obniżka taryf kolejowych i pocztowych. I jedno i drugie powinno nastąpić równocześnie i bezzwłocznie. Co do podatków i świadczeń, wszystkim dobrze wiadomo, że w obecnej sytuacji finansowej i socjalnej pożądana reforma nie może nastąpić z dnia na dzień. Uwaga nasza szczególnie odnosi się do świadczeń podatkowych.

Natomiast przełamanie zwartego frontu kartelowego powinno dokonać się w najbliższym czasie. Rozumiemy, że taki energiczny atak na szance kartelowe jest dla obozu rządzącego co najmniej... niewygodny. Wszak grupa „gospodarcza” w łonie B. B., reprezentująca interesy syndykatów i karteli, z wielu względów posiada głos bardzo ważki...

Jej to, owej grupie gospodarczej, „zawdzięczamy”, iż projekt ustawy o nadzorze nad kartelami nigdy nie wypłynął na szersze flukta. Spoczął w biurku referenta... Teraz dopiero widzimy, jak pożytecznym instrumentem byłby sąd kartelowy, oczywiście, o ile by skład jego gwarantował niezawisłość i obiektywizm wyroków. Proces deflacji dokonywałby się szybko i sprawnie, bez krzyków, że pasy się drzeć zamierza!

Trudno! Krzyki te nie powinny nikogo wprowadzać w błąd i wpływać na ciągle odwlekane redukcji cen kartelowych.

Krótkie informacje gospodarcze

— Według danych krajowego Związku Przemysłu Włókienniczego w okresie od 5-10 września z ogólnej liczby 117 fabryk należących do związku, czynnych było 106.

— Findandja podwyższyła od 1 października r. b. clo na żyto do 1,25 fmk.

— W Rzeszy niemieckiej ogłoszono we wrześniu r. b. ogółem 480 upadłości i wszczęto 306 ugód sądowych. Odpowiednie cyfry za sierpień r. b. wynosiły 499, względnie 386.

— Deficyt portu w Sztokholmie, według danych sfer portowych, wyniesie w roku bieżącym około 250 000 kor. szw.

— W okolicach Baku wytrysnęła nowa potężna fontanna ropy o wydajności dziennej 3 tysiące tonn.

Z ZAGRANICZNY

(z) **Bojkot Chin rujnuje Japonię.** W prasie japońskiej pojawiły się ostatnio alarmujące artykuły, omawiające katastrofalne konsekwencje bojkotu chińskiego, w życiu gospodarczym Japonii, a w pierwszym rzędzie w jej handlu zagranicznym. Bojkot spowodował spadek eksportu japońskiego do Chin o 50 proc w porównaniu z r. ub. W najbliższych miesiącach spadek będzie zapewne jeszcze większy. Kupcy chińscy w Hankou i innych miastach, którzy jeszcze doniedawna zawierali duże transakcje z Japonią, wypowiedzieli obecnie wszystkie kontrakty, odmawiając nawet odebrania już zamówionych towarów. Prasa japońska domaga się od rządu podjęcia energicznych zarządzeń przeciwko akcji bojkotowej Chin, zdławienia bojkotu chińskiego skierowanego przeciwko Japonii i odbudowy handlu zagranicznego w dotychczasowych rozmiarach.

Dzieje pewnego memorjału

Niewysłuchane postulaty ziem zachodnich

Długotrwały i gwałtowny kryzys gospodarczy, który w sposób szczególnie dotkliwy dał się we znaki zachodnim ziemiom Polski, spowodował Izbę Przemysłowo-Handlową w Poznaniu do wystąpienia z inicjatywą opracowania programu pomocy doraźnej dla dwóch zachodnich województw. Pierwszym owocem tej inicjatywy było zebranie, zwołane na dzień 11 marca 1931 r., w którym uczestniczyli pp. posłowie i senatorowie, reprezentujący Poznań w ciałach ustawodawczych, przedstawiciele urzędów wojewódzkich w Poznaniu i Toruniu, delegaci instytucji samorządu gospodarczego i organizacji gospodarczych Wielkopolski i Pomorza, przedstawiciele prasy i t. d.

W wyniku tego i następnych zebrań uzgodniono tekst memorjału, opracowanego przez biuro Izby (p. ref. Kolo-dzieja) i ad hoc powołaną komisję redakcyjną na zebraniu w dniu 20 czerwca 1931 r. Memorjał ten p. n. „Postulaty gospodarcze Wielkopolski i Pomorza na tle kryzysu gospodarczego 1931 r.” miał być przedłożony najwyższemu czynnikom w państwie, w pierwszym rzędzie p. Prezydentowi Rzplitej. O jego dalszych losach czytamy w świeżo ogłoszonym sprawozdaniu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu za rok 1931 (str. 13/14):

„Zbiór „postulatów gospodarczych Wielkopolski i Pomorza”, wydany drukiem, obejmował 43 strony in 4-o i dzielił się na dwie części. Część pierwsza traktowała o czynnikach, które ukształtowały obecne położenie Wielkopolski i Pomorza. Część druga „zbioru” zawierała postulaty z zakresu: 1) prawa gospodarczego i wymiaru sprawiedliwości, 2) spraw finansowo-kredytowych, 3) podatków, akcyz i monopolu, 4) spraw socjalnych, 5) spraw komunikacyjnych, 6) wewnętrznej polityki gospodarczej, 7) osadnictwa.

„Pod przedmiotową złożył swój podpis: Izby Rolnicze w Poznaniu i Toruniu, Izby Przemysłowo-Handlowe w Poznaniu, Bydgoszczy i Gdyni, Izby Rzemieślnicze w Poznaniu, Bydgoszczy i Grudziądzu, Naczelna Organizacja Zjednoczonego Przemysłu i Rol-

nictwa Zachodniej Polski, Rada Zrzeszeń Gospodarczych Pomorza, Związki Fabrykantów w Poznaniu i Bydgoszczy, Związki Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, Bydgoszczy i Grudziądzu oraz Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

„Dnia 24 czerwca 1931 r. Izba nasza, w charakterze instytucji, prowadzącej gestję w imieniu wyżej wymienionych instytucji i organizacji, zwróciła się do Kancelarii Cywilnej z prośbą o wyjednanie audjencji u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Niestety audjencji nie uzyskaliśmy (podkreślenie nasze). Wobec tego, dnia 26 września 1931 r., zwróciliśmy się do Pana Prezesa Rady Ministrów Aleksandra Prystora z prośbą o przyjęcie delegacji naszej. Na pismo to nie otrzymaliśmy odpowiedzi (podkreślenie nasze).

„Starania Izby o przyjęcie przez władze centralne „zbioru postulatów gospodarczych Wielkopolski i Pomorza” nie miały jednak pozostać bezowocnymi. Dnia 9 marca 1932 r. przestaliśmy ministrom resortów gospodarczych i innych resortów, z życiem gospodarczym związanych, odbitki „zbioru postulatów” wraz z prośbą o życzliwe rozpatrzenie. Dnia 1 maja 1932 r., podczas bytności w Poznaniu, minister przemysłu i handlu p. dr. F. Zarzycki, przyjął delegację naszą na konferencji, w wyniku której stwierdzono, że w międzyczasie część postulatów została przez rząd realizowana, dalsza część zdezaktualizowała się, pozostałe zaś wnioski stanowią przedmiot prac ministerjalnych.

„Na tem akcja Izby dobiegła swego kresu”.

Właściwie do tego sprawozdania nie potrzeba dodawać słowa komentarza. Dzieje „zbioru postulatów” są niezmiernie charakterystyczne dla stosunku władz centralnych do ciężko doświadczonych gospodarstw ziem zachodnich, które swymi świadczeniami finansowymi przyczyniają się w tak poważnym stopniu do utrzymania aparatu państwowego.

Odczyt na aktualny temat

W ostatniej chwili przypomina Stowarzyszenie Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych o odczycie prof. Edwarda Lipińskiego, dyr. Państwowego Instytutu Badania Konjunktur w Warszawie na aktualny temat „Samorzutna poprawa konjunktury czy metoda sztucznego podniekania”.

Odczyt ten odbędzie się dzisiaj, dnia 12. bm., o godz. 20-tej w sali 43 Wyższej Szkoły Handlowej, Wały Zygmunta Staro-go 2/3. Wstęp za opłatą 1,— zł.

naszych portów na rzecz niemieckich i częściowo włoskich leży w kosztach przewozu. Mianowicie taryfa polska w kierunku Gdyni, względnie Gdańska, jest wyższa od ulgowych taryf: niemieckiej w kierunku Hamburga i czeskosłowackiej w kierunku Triestu.

(k) **Wpisanie do księgi wodnej prawa wykonywania rybołówstwa.** Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zawiadamia, że Otton Hantelmann, właściciel majątności Charcice, wniósł podanie do starostwa powiatowego w Międzychodzie o wpisanie do księgi wodnej prawa wykonywania rybołówstwa na rzece Warcie. Celem stwierdzenia istnienia i rozmiarów zgłoszonego prawa rybołówstwa, zarządziło starostwo w Międzychodzie dochodzenie wodnoprawne przy udziale znawcy technicznego w dniu 29 października 1932 r. o godz. 10, na którą to rozprawę wezwało wszystkie zainteresowane osoby. Punkt zborny w obszarze dworskim.

(k) **Organizacja naftowa.** Prace nad stworzeniem organizacji przemysłu naftowego wchodzi w stadium końcowe. A mianowicie, pozostaje do uzgodnienia umowa między rafinerjami niezrzeszonymi i gazoliniami a syndykatem przemysłu naftowego. Gdyby konferencje nie dały wyniku, to pozostawałaby droga arbitrażu. Gdyby zaś arbitraż ten nie doszedł do skutku, to przeprowadzenie dobrowolnej organizacji przemysłu naftowego zostałoby uniemożliwione. Ponieważ zaś ustawa o regulowaniu stosunków w przemyśle naftowym przewiduje konieczność scentralizowania eksportu produktów naftowych, przeto gdyby ta organizacja nie nastąpiła w drodze dobrowolnej, rząd powoła organizację drogą dekretu.

Z WYDAWNICTW

(w) **Przed rozpoczęciem nauki zawodowej.** Z dniem 1 września rozpoczął się nowy rok szkolny również w szkołach dokształcających dla uczniów kupieckich i rzemieślniczych i, jak zawsze, dla rodziców, opiekunów i pryncypałów uczniów kupieckich i rzemieślniczych wylania się cały szereg kwestyj, związanych ze szkolnictwem dokształcającym, jak np.: kto ma obowiązek uczęszczania na naukę dokształcającą; ja kdlugo trwa obowiązek szkolny dla poszczególnych kategorii młodocianych; jakie skutki prawne pociąga za sobą uchybienie obowiązkom szkolnym. Tego rodzaju kwestyj jest cała moc. W niektórych wypadkach pozostawia się je bez rozwiązania, co oczywiście pociąga za sobą przykre konsekwencje. Np. uczeń rzemieślniczy wyuczył się prawidłowo nauki, jednakże według wyraźnych przepisów ustawy przemysłowej nie może ebyć dopuszczony do egzaminu czeladniczego z powodu uchybienia obowiązkowi szkolnemu i t. d. Aby wyjaśnić te różne wątpliwości i zapobiec przykrym konsekwencjom, warto przypomnieć, że istnieje pożyteczna książeczka pod tytułem: „Publiczne Szkoły Dokształcające Zawodowe”, wydana z inicjatywy zarządów miast przez Biuro Samorządowe przy Komunalnym Związku Kredytowym w Poznaniu (ul. 27 Grudnia 8) i jest tamże do nabycia w cenie 2,50 zł za egzemplarz.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Gospodarstwom dotkniętym rdzą przysługują ulgi podatkowe.** Min. skarbu wydało ogólnik, wyjaśniający stosowanie ulg podatkowych przy podatkach gruntowych dla płatników, których gospodarstwa dotknęła klęska rdzy zbożowej. W okólniku tym z dnia 1 października min. skarbu wyjaśniło, że klęska rdzy zbożowej jest klęską żywiołową, wobec czego dotknięci nią rolnicy mogą domagać się ulg w podatkach gruntowych zgodnych z rozporządzeniem min. skarbu z 20 września 1923 r. o ulgach w podatkach gruntowych z powodu klęsk żywiołowych. Prośby takie wnoszone przez rolników należy rozpatrywać, zasięgając przytem opinii komitetów finansowo-rolnych. — Dalej min. skarbu wyjaśniło, że klęska rdzy zbożowej może uzasadniać przyznanie ulg z artykułu 84 ustęp 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym.

dów oszczędnościowych oraz liczby oszczędzających w tej instytucji. Wkłady oszczędnościowe wzrosły w ciągu września o dalszych 3,8 milj. zł., osiągając na 30. 9. br. stan 371,3 milj. zł., łącznie z wkładkami pochodzącymi z waloryzacji — 401,1 milj. zł. Jednocześnie ze wzrostem kapitałów oszczędnościowych wzrosła znacznie liczba oszczędzających w P. K. O. W ciągu września wydała P. K. O. 23.796 nowych książeczek oszczędnościowych. Ogólna liczba czynnych książeczek oszczędnościowych P. K. O. wynosiła na koniec miesiąca września 859.338, łącznie zaś z książeczkami pochodzącymi z waloryzacji — 897.087 książeczek.

(k) **Za wysokie koszty przewozu do portów na kolejach polskich.** Podjęta niedawno przez departament morski min. przemysłu i handlu ankieta w sprawie usprawnienia przewozów przez Gdynię i Gdańsk, wykazała, że główna przyczyna pomijania

Spółceństwo Lwowa i wschodniej Małopolski

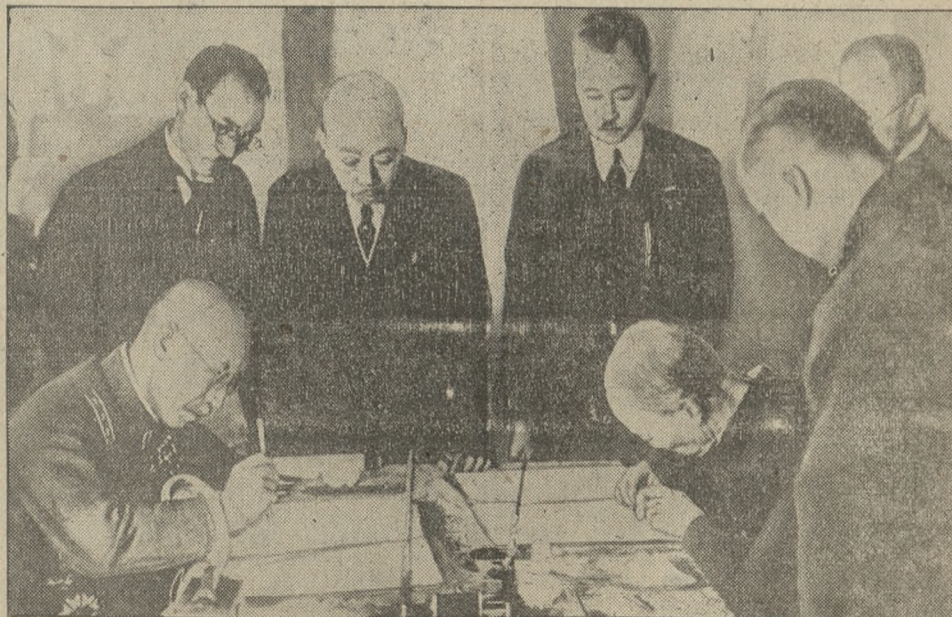
darzy zaufaniem zg 16 175/6

Kurjer Lwowski

Z KRAJU

(k) **Z działalności Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych.** P. Z. P. Z. nie mając dostatecznych środków obrotowych, zakupują obecnie tylko stosunkowo niewielkie ilości zboża przeznaczonego na eksport. Wbrew przyrzeczeniu min. spraw wewn. P. Z. Z. sprzedawały one w ostatnim okresie z jednego młyna w Grudziądzu mąkę z przemiału na własny rachunek na teren W. Miasta Gdańska, konkurując tam z produktami prywatnych młynów pomorskich. Obecnie są w toku zabiegi zainteresowanych sfer o wydanie szczegółowej instrukcji mającej określić stosunek P. Z. P. Z. do młynarstwa w zakresie handlu mąką, zgodnie z oświadczeniami min. spraw wewn., które zostały już w naszym piśmie podane. (1)

(k) **Dalszy wzrost wkładów oszczędnościowych.** Wrzesień br. znacząca się w P. K. O. dalszym znacznym wzrostem wkła-

Niedawno temu nastąpiło oficjalne uznanie przez rząd japoński nowo utworzonego państwa mandżurskiego. Stało się to przez podpisanie traktatu między Japonią a Mandżurją, którego za Japonię dokonał generał Muto, a za Mandżurję premier Cheng Hsiao Haiu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

60 lat ciężkiego więzienia za krzywoprzysięstwo

Ciekawy i niezwykle zawiły proces w instancji apelacyjnej

Sąd Apelacyjny, jako instancja odwoławcza, miał dziś rozpatrzyć niezwykle ciekawą sprawę, sięgającą jeszcze r. 1924. Mianowicie Ksawery Gólnik, Bronisław Prengel, W. Szulgit, Hieronim Weyna i Mieczysław Gólnik mieli każdy z osobna spory cywilne, które wygrali. Przeciwnicy ich, zasądzeni w tych sporach, połączyli się, w wspólnej akcji i wytoczyli proces tym, którzy pierwotnie byli oskarżycielami względnie świadkami. Powstały więc dwie grupy. Sąd w I instancji dał wiarę zasadzonym i zasądził 5 ich przeciwników, wspomnianych wyżej oskarżonych razem na około 60 lat ciężkiego więzienia.

W instancji apelacyjnej oskarżeni zaofiarowali szereg świadków dowodowych na potwierdzenie prawdziwości swych zeznań. Ponieważ sprawa jest bardzo zawiła i nie wiadomo, kto tu zeznaje prawdę, a kto popełnia krzywoprzysięstwo, przeto, wobec sprzecznych zeznań jednych i drugich sąd dopuścił zaofiarowanie dowodu i sprawę odroczył. Oskarżonych broni szereg adwokatów.

Rozprawę prowadził sędzia Wonsch, oskarżał prok. Gardulski. Proces wzbudził wielkie zainteresowanie publiczności, która szczerze wypełniła salę sądową. (z)

Adopcja małoletnich Mielżyńskich

We wtorek sąd grodzki w Pniewach zatwierdził ostatecznie akt adopcji małoletnich Andrzeja i Feliksa hr. Mielżyńskich, synów zmarłego młodo przed kilku laty Krzysztofa i Krystyny z Tyszkiewiczów hr. Mielżyńskich, przez brata zmarłej matki nieletnich, Janusza hr. Tyszkiewicza-Łackiego oraz jego małżonkę Elżbietę z hr. Zamoykich. Jak wiadomo, nieletni odziedziczyli po rodzicach olbrzymie dobra (Pawłowice, Mchy i Wielką Łękę) obszaru przeszło 60 000 morgów. Ekzekutorami testamentu i zarządcami spadku są ambasador Chłapowski z Paryża i p. Stefan Doerffer. Po śmierci matki z kilku stron zabiegano o objęcie opieki nad małoletnimi dziećmi aktami fortuny.

Obecnie, przez adopcję, małoletnie sieroty uzyskały opiekę rodzicielską, w osobie rodzonnego brata matki. Sprawa budziła olbrzymie zainteresowanie w kręgach arystokracji wielkopolskiej. (kl)

18-letnia dziewczyna zaginęła

W dniu 8 bm. oddaliła się z domu rodzicielskiego przy ul. Piotra Warzyńskiego 8 osiemnastoletnia Zofia Nawrotówna. Wobec niewyjaśnionego zaginięcia matka zwróciła się do policji z wnioskiem o zarządzenie poszukiwań. (kl)

Koncert symfoniczny

W niedzielę dnia 16 października 1932 r. wieczorem o godz. 8 odbędzie się w Teatrze Wielkim VIII koncert miejskiej orkiestry symfonicznej.

Na koncercie tym zapoznamy się z młodą wybitną siłą pianistyczną w osobie p. Józefa Różańskiego, która po raz pierwszy przyjeżdża na występy do Polski. Najważniejsze pisma wyrażają się o talencie młodej artystki z największym zachwytem i tak pisze recenzent jednego z najważniejszych dzienników w Sztokholmie po koncercie Różańskiej: „Dawno nie słyszeliśmy u nas pianistki o tak wysokim artystycznym poziomie. To też nie dziwnego, że po ukończonym programie, publiczność nie chciała się z artystką rozstać”.

Koncertem dyryguje znany u nas z ubiegłego sezonu kapelmistrz p. Massimo Freccia.

Program wieczoru obejmuje następujące utwory: Mozarta „Symfonia g-moll”, Beethovena „koncert fortepianowy Es-dur”, Debussy'ego „La mer” i Wagnera uwerturę „Tannhäuser”.

Bilety po cenach popularnych w firmie A. Szrejbski, ul. Gwarna 20.

KALENDARZYK

Sroda, 12 października 1932.

Słońce: wschód 6,12 — zachód 17,05 — długość dnia 10 godzin 57 min.
Księżyc: wschód 16,10 — zachód 2,28 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sroda, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 9 st. C. Pogodnie Wiatr południowy — zachodni Ciśnienie atmosferyczne niskie 748 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. C., najniższa plus 9 st. Cels. Ilość opadu 2 milimetry.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj — 0,13 m; dziś — 0,10 m.
Kal. rzk.: Maksymilian; — jutro Edward.
Kal. słow.: Grzemisław — jutro Ziemiślaw.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem. Stary Rynek 45 — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1 — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76 — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47

Wilda: Apteka „Fortuna” Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22 — Apteka pod Opatrnością, ul. Dąbrowskiego 76

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Koło Nauczycieli Geografii w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się w sobotę, 15 bm. o godzinie 18 w sali Instytutu Geograficznego ul. Wjazdowa 3. Na porządku obrad referat p. dyr. dr. K. Swinarskiej n. t. „Refleksje z wakacyjnego kursu geograficznego w Nowym Targu”

— **Związek Pracowników Adwokatów i Notarjalnych na Ziemię Zachodnią Rzeczypospolitej Polskiej** z siedzibą w Poznaniu zwołał do Poznania walny zjazd pracowników adwokatów i notariuszy na Zachodniej na dzień 16 bm. Zjazd rozpocznie obrady o godz. 10 na sali hotelu „Boulevard”.

— **Związek Misyjny Polek.** Z okazji Dnia Misyjnego urządził Związek Misyjny Polek uroczyste zebranie 16 bm. o godzinie 19 w sali Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1. Wykład p. tyt. „Misje Afrykańskie” wygłosi ks. Szmelzer. Zebranie będzie urozmaicone chórowym śpiewem, deklamacjami i poważnymi utworami muzycznymi.

ZYCIE SOKOLE

— **Sekcja pięściarska „Sokoła”.** Pogadanka bokserska odbędzie się w czwartek 13 bm. o godz. 19.30 w salce na boisku Sokoła przy Drodze Debińskiej. Przybycie wszystkich członków konieczne i obowiązkowe.

PODZIĘKOWANIA

— **Podwieczorek jesienny sekcji misyjnej Sodalicii Pań Mielżyńskich pod wezw. Njep. Pocz. Najśw. Marii Panny,** urządzony na rzecz ubogich kościołów na Kresach, udał się dzięki wydatnej ofiarności znacznych ofiarodawców, jak i szlachetnemu poparciu ogółu społeczeństwa w śmianieniu. Sala była przepelniona Oklaskiwano z zapalem artystyczne występy a w szczególności orkiestrę dzieci, jak i małego dyrygenta Jurka. Na tem miejscu składamy nasze najserdeczniejsze podziękowanie za uświetnienie wieczoru p. dyr. Piotrowskiej i „Jej Dzieciom”, jak i wszystkim chętnym a ofiarom artystom, którzy na tak piękny cel, o choczko złożyli dań ze swych talentów. Równocześnie wyrażamy wdzięczność i podziękowanie Firmom G. i K. za bony i druki wszelkiego rodzaju, Firmie K. za bezinteresowne wypożyczenie porcelany, jak i Firmom D. i R. za mięsivo i sałatke, PP. P. i T. za słodycze i tort, p. Cz. K. L. L. za inne potrzebne dary, p. Retrownie za kwiaty. Również wydawnictwom za łaskawe wzmianki redakcyjne. Wszystkim Paniom za szczerą dłoń dla ubogich kościołów na kresach stokrotne Bóg zapłać!

— **Konferencja Pań św. Wincentego a Paulo parafii archikatedralnej** składa serdeczne „Bóg zapłać” Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi, Pogotowiu Lekarskiemu Związku Lekarzy (55-55) oraz Pogotowiu Lekarskiemu Ratunkowemu za łaskawe bezinteresowne udzielenie karetek na „Dzień Chorych” wyżej wymienionej parafii.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wieczór literacki.** Grupa poetów „Prom” urządzi w czwartek 13 bm. o godzinie 8 wieczorem w sali p. Mąkowskie-

go plac Wolności 14a, wieczór poetycki. Recytować będą: Brodowska, Herbert, Kapuściński, Kosko, Morski i Przyłuski na tle wystawy obrazów Czyżewskiego, Dolżyckiego, Elstera, Krzyżńskiego, Lama, Potworowskiego i Taranczewskiego. Na wieczorze tym stawić się powinni wszyscy, których obchodzi choć trochę poezja i malarstwo.

— **Akademja Misyjna Sodalicii św. Piotra Klawera,** dla katol. misyj afryk, ku czci 10-lecia zgonu założycielki, Marii Teresy Ledóchowskiej odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej, ul. Fr. Ratajczaka. Na program złożą się śpiewy, deklamacje i wykład.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Rekolekcje.** W Domu Rekolekcyjnym księży Jezuitów w Dziedzicach na Śląsku odbędzie się rekolekcje zamknięte dla panów z inteligencji. Początek rekolekcji 29 października o godzinie 19 zakończenie dnia 2 listopada rano. Warunki utrzymania bardzo przystępne. — Dla kapłanów odbędzie się także trzy serie rekolekcji 3-dniowych, rozpoczynające się 10 października, 7 i 21 listopada o godzinie 19. O wczesne zgłoszenie proszą ks. Józef Bok T. J. superjor Domu Rekolekcyjnego, Dziedzice Śląsk.

— **Gdzie pożytecznie i mile spędzisz czas?** Tylko w świeżo otwartej czytelni i bibliotece T. C. L. przy ul. św. Marcina nr. 37. I p. tr. Cztery obszerne ubikacje, centralne ogrzewanie. W ciepłe więc i spokojne można przejrzeć szereg dzienników i czasopism polskich i zagranicznych, szereg pism ilustrowanych. Również na miejscu za minimalną opłatą można otrzymać herbatę. Wstęp do czytelni wolny. Czytelnia otwarta codziennie od 11 do 21. W niedziele i święta od godziny 15 do 21.

Pamiętajcie i wspierajcie Towarzystwo Pomocy dla Inteligencji

Konto bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych nr. 25 173.

Ofiary na cel powyższy składać można także w administracji pisma naszego.

KRONIKA MIĘJSCOWA

— **Z powodu prac kanalizacyjnych przy ul. Opalenickiej** pomiędzy ul. Zbąszyńską a ul. Szamotulską, zamyka się ulicę tę dla ruchu kołowego na wspomnianym odcinku na przeciąg 17 dni — Ruch kołowy winien w tym czasie odbywać się ulicami bocznymi.

— **Kajakami po Wielkopolsce.** Młodzież zorganizowana w S. M. P. przy parafii św. Wojciecha wykazuje niezwykle ożywienie w każdej niemal dziedzinie — Otóż trzech zuchów: Kujawa, Gdeczyk i Nowak, wybrali się na łodzi wioślarskiej i kajaku w podróż krajoznawczą, która trwała zgorą 22 dni. Droga wodna prowadziła przez Pniewy, Rogalin, Śrem, Nowe Miasto, Pyzdr, Zagórów i Łąd. Z Pyzdr młodzi spragnieni wrażeń i emocji udali się pieszo do Kruszwicy, poczem koleją zwiedzili Inowrocław, Mogilno, Gniezno i Wrześnię, skąd znów pieszo wrócili do Pyzdr, udając się następnie drogą wodną na łodziach do Poznania. Podróż, jaką zrobili, wynosiła 450 km. (z)

— **Kupowanie węgla od kolejarzy.** Zdarzają się wypadki nabywania przez osoby postronne węgla od pracowników kolejowych. Ponieważ w myśl obowiązujących przepisów odstępowanie lub sprzedawanie deputatów węglowych jest pracownikiem kolejowym wzbronione pod odpowiedzialnością dyscyplinarną, ostrzega Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych przed odbieraniem względnie kupowaniem węgla od nich, gdyż osoby nabywające ten węgiel mogą się narazić na ewentualne nieprzyjemności, a nawet na odebranie im tego węgla.

— **Z targu.** Dnia 12 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za psiat: 1 kg masła wiejskiego 3,20—3,40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 4,00—4,20 zł; 1 kg twarogu 0,70—1,00 zł; za litr śmietany 1,40—2,00 zł; mleka pełnego 22—26 gr; mendej jaj 1,70—1,90 zł.

— **Z mięso:** 1 kg słoniny świeżej 1,80—2,00 zł; słoniny wędzonej 2,20—2,40 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,40 do 2,00 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,40—2,20 zł; koziny 1,00—1,20 zł; smalec 2,40—2,80 zł.

— **Za drób i dziczyznę:** kura 2,50—4,00 zł; para kurcząt 2,00—3,50 zł;

— **Przy bladej, szarawo-żółtej cerze,** przygasłych oczach, złem samopoczuciu, zmniejszonej chęci do pracy ogólnym przygnębieniu, ciężkich snach, bólach żołądkowych, ucisku mózgowym i chorobliwym podnieceniu zaleca się pić przez kilka dni zrana naczeko szklanke wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. ng 5814

kaczka 1,80—4,00 zł; gęś 4,00—6,50 zł; para gołębi 1,00—1,10 zł; para kuropatew 3,00 zł.

— **Za ryby:** 1 kg. szczupaka 2,00—2,40 zł; okonia 1,20—1,40 zł; lina 2,20—2,40 zł; karpas 1,80—2,00 zł; sandacza 3,00—3,60 zł; suma 2,60—3,20 zł; mietusa 2,40—3,00 zł; leszcza 2,40 zł; białych ryb 0,60—1,20 zł. Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0,50—1,50 zł.

— **Za jarzwy:** 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pieczek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg szpinaku 30 gr; szczawiu 10—20 gr. kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pieczek pietruszki 10 gr; 1 kg jarmużu 30—40 gr; 1 kg cebuli 15 gr; za kalfior 5—50 gr; główkę sałaty 20—30 gr; 1 kg. bobu 30—50 gr; pieczek rzodkiewek 10 groszy; 1 kg fasoli żółtej 0,80—1,00 zł; zielonej 40—60 gr; pomidorów 30—40 gr.

— **Za owoce:** 1 kg owoców suszonych 0,80 do 2,00 złotych; za 1 kg jabłek 0,40—1,20 zł; gruszek 0,40—1,00 zł; 1 kg. borówek 1,60—2,40 zł; 1 kg śliwek węgierki 70—80 gr; winogron 1,20—2,00 zł.

— **Za grzyby:** 1 kg grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; kurków (lisiczek) 60—80 gr; borowików 1,40—2,40 zł; maślaków 20 gr; pieczarek 60 do 70 gr; rydzów 2,40—3,00 zł; podpieńki 60—80 gr; pieczarek hodowanych 1,60 zł; zielonek 50—60 gr; innych grzybów 50—80 gr.

Targ ożywiony. Ceny bez znaczących zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Eksmisja po żydowsku.** Do wielkiego zbiegowiska doszło we wtorek popołudniu na ul. Woźnej 19. Doszło tam do nieporozumień między dwoma przedstawicielami narodu wybranego i jeden Żyd eksmitował drugiego. Dwa razy wracał syn Izraela do lokali, z których go usunięto. Ostatecznie eksmitowano go po raz trzeci, ale to już na dobre, gdyż tymczasem przybyła asysta aż 6 policjantów Żydzi narobili wielkiego wrzasku, wyrażając sobie wzajemnie i wreszcie staczając zaciętą bitkę. Żydowska eksmisja spowodowała olbrzymie zbiegowisko. (kl)

— **Nieszczęśliwe wypadki.** Podczas malowania koszar 3 pułku lotniczego na Ławicy spadł z drabiny 34-letni malarz Józef Idziak (Za Bramką 5a) i złamał prawe podudzie. Ofiarę wypadku opatrzyli doraźnie pogotowie ratunkowe, poczem przewieziono go do szpitala miejskiego. — Na ul. Krańcowej podczas zwożenia kartofli koło wozu zmiądzły stopę woźnicy Władysława Szczepaniakowi z Zegrza. Również w tym wypadku potrzebna była pomoc ratunkowa pogotowia. (kl)

— **Najechanie przez tramwaj.** Na ulicy Wjazdowej u wylotu Wawów Zygmunta Staroego tramwaj linii nr. 8, najechał 18-letnią Janinę Chłodzińską (Aleje Przybyszewskiego 41). Upadła ona tak nieszczęśliwie na bruk, że straciła przytomność. W stanie ciężkim odstawiono p. Chłodzińską do szpitala miejskiego. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— **Siódma kradzież w Czempiniu.** Jednej z ostatnich nocy włamano się w Czempiniu do p. Kuczmierowicza. Łupem włamywaczy padło 13 000 papierosów i pół dwa tuziny czapek i kapeluszy. Jest to już siódma większa kradzież z włamaniem, jakiej w ciągu miesiąca dopuszczono się w Czempiniu. (kl)

KRONIKA SADOWA

— **Zwolnienia w sądownictwie.** W uzupełnieniu artykułu naszego o zwolnieniu sędziów w Poznaniu, zamieszczonego w jednym z ostatnich numerów naszego pisma — podajemy dziś dalsze nazwiska sędziów, zwolnionych na mocy dekretu Prezydenta Rzplitej.

Zwolnieni zostali: naczelnik Sądu Grodzkiego w Inowrocławiu p. Głowacki Sędzia Sądu Grodzkiego w Inowrocławiu p. Warzyński. — otwiera kancelarię adwokacką w Margoninie Sędzia S. G. w Strzelnie p. Majorek — otwiera kancelarię adwokacką w Witkowie.

JARMARKI

— **Śrem.** Jarmark odbędzie się we wtorek dnia 18 bm. na konie, bydło i trzodę chlewną.

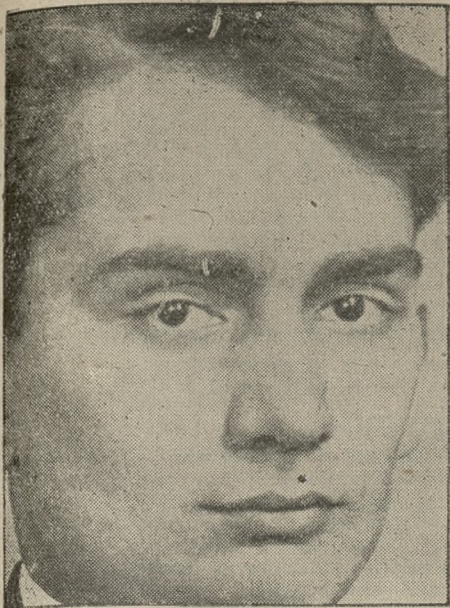
Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Ceradz Kościelny.** (Włamanie do kościoła.) Niedawno wtargnęli do tutejszego kościoła niewyślędzeni dotychczas złoczyńcy. Za pomocą drabiny weszli oknem do wnętrza, zabrali świecę z ołtarza, którą sobie widocznie oświetlali teren. Prawdopodobnie ich spłoszo-

no, gdyż niczego nie zabrali. Zniszczyli tylko okno i duży obraz pod oknem się znajdujący. Drabina, którą się świętokradcy posługiwali, pochodzi z gospodarstwa położonego w drugim końcu wsi.

— (Jak w powieści kryminalnej.) Od niejakiego czasu głośnym się stał w naszej wiosce p. P. z Poznania. Jako bogaty człowiek wypożyczał pieniądze, z

Sp. Heliodor Drygas

zginął dnia 8 bm. tragiczną śmiercią pod Bydgoszczą, o czym donosiliśmy w wcześniejszych wydaniach naszego pisma.

czego nasi obecnym kryzysem gnębieni rolnicy skwapliwie korzystali. Trudności jednakże powstawały, gdy chodziło o zwrot pożyczki; wtedy się słyszało często o protestach, skargach, licytacjach i t. p. W ten sposób stracił swe gospodarstwo 58-morgowe gospodarz Dz., który objął w posiadanie p. P. z Poznania. Mimo, że miał dużą kamienicę w Poznaniu, zamieszkał w nowo nabytym gospodarstwie, a będąc sam 65-letnim człowiekiem i nie znając się na rolnictwie, wziął do siebie swego krewniaka H. z sąsiedniego Ceradza Dolnego. Do tegoż H. nabrał takiego zaufania, że zapisał mu nowo nabyte gospodarstwo. H. miał w Ceradzu Dolnym także gospodarstwo, które przed kilku dniami sprzedał razem z panem P., który pieniądze za sprzedane gospodarstwo zabrał. Nie liczył się jednakże p. P. w swoich kombinacjach z swoją rodziną. Ma bowiem żonę, z którą nie żył od kilku lat, oraz córkę i 3 synów. Rodzinie swej nic nie dawał, chciał ją wydziedziczyć, a wszystko zapisać dalszemu swemu krewnemu H. Na to znowu rodzina oczywiście zgodzić się nie chciała. Uzyskała odnośne świadectwa lekarskie, zezwolenie a nawet pomoc władz, i oto w ubiegły poniedziałek po południu stał się Ceradz Kościelny terenem uprowadzenia przemocą starego pana P. z Ceradza Kościelnego do zakładu psychiatrycznego w Kościelnej. Synowie przybyli do sąsiednich Janowic, dokąd zwabili p. P., pod pozorem, że ma się stawić do telefonu. W Janowicach skrepowali go, wsadzili do samochodu i zawieźli do zakładu. Potem wrócili i objęli w posiadanie nową ojcowiznę w Ceradzu i usunęli gospodarza H., który już się tam czuł właścicielem, a obecnie niczego nie ma, bo dawniejsze gospodarstwo w Ceradzu Dolnym także stracił. — Oczywiście zajęcia te są tematem rozmów we wsi i w okolicy.

— **Czempiń.** (Kościotrup.) W ubiegłym tygodniu przy kopaniu dołów do słupów kamiennych na nowym targowisku natrafiono na czaszkę. Wydobyto całego kościotrupa, trzymającego rączkę od walizki. Przypuszcza się, iż zaszła tutaj zbrodnia, a ofiarą padła kobieta. Zakopana była zaledwie na metr głęboko.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) W niedzielę po południu najechał pociąg pociąg na linię Poznań — Rawicz na 80-letniego staruszka p. Zaka. Staruszek spętał gęsi z toru i nie słyszał sygnału pociągu. Nieszczęśliwy poniósł śmierć na miejscu.

— (Osobiste.) W tych dniach zmarł znany obywatel, mistrz stolarski p. Wincenty Chmielnik. Wspaniałą pogrzeb odbył się w niedzielę po południu. Nieomal wszystkie towarzystwa brały udział ze sztandarami Towarzystwo śpiewu „Lutnia“ zęgało śpiewem swego członka i długoletniego sekretarza. Zmarły również był radnym miejskim i opiekunem biednych.

— (Kradzież.) Skradziono w nocy ze składu p. Kucmerowicza około 10 000 papierosów, 2 tuziny kapeluszy męskich i większą ilość trykotów. (K)

— **Grodzisk.** (Osobiste.) Srebrne gody małżeńskie obchodzili małżonkowie Fliegerowie. Na intencję jubilatów odbyła się msza św. w kościele parafji.

— (Pożar.) W majątności Grablewo powstał pożar w stodole. Spaliła się stodoła, młocznia i stóg sianu. (gp)

— **Kępno.** (Licencja buhajów.) W dniach od 13 do 15 bm. włącznie, odbędzie się w powiecie kępińskim licencja buhajów.

— (Z życia Tow. Kolejarzy.) Ostatnio odbyło się w Kępnie nadzwyczajne walne zebranie Towarzystwa Kolejarzy. Uchwalono 25 zł na rzecz bezrobotnych miasta Kępna, 100 zł zapomogi pewnej wdowie po kolejarzu. Dla podkomitetu humanitarnego w Ostrowie, który roztoczył opiekę nad wdowami i sierotami po kolejarzach na tutejszym terenie, uchwalono jednorazową kwotę 150 zł; na budowę pomnika Serca P. Jezusa w Poznaniu 25 zł. Przeznaczono 200 zł na budowę kościoła w Mikorzynie. Wniosek o zaku-

pienie nowych książek do biblioteki upadł narazie, aż do wyjaśnienia Dyrekcji Kolej w sprawie przynależności bibliotek kolejowych. Wniosek o urządzenie zabawy upadł ze względu na kryzys.

— (Bandycki napad.) Onegdaj wieczorem przejeżdżał przez Bralin rowerem p. Antoni Michalski z Turków. Nagle podskoczył do niego jakiś mężczyzna i świecąc mu lampką elektryczną w oczy, wyrwał z rąk rower wraz z paczką, przyrzucając do roweru i oddał drugiemu osobnikowi, stojącemu obok. Napadnięty mimo zapadającego zmroku rozpoznał osobników w osobach braci Matschajów, o czym doniósł policji, która dnia następnego odebrała złoczyńcom rower i oddała właścicielowi. (ck)

— **Kobylin.** (Odpust św. Franciszka.) Dnia 4 bm. odbył się po raz pierwszy po rozbiorach w kościele klasztoru OO. Franciszkanów odpust św. Franciszka z Asyżu, patrona tutejszego klasztoru. Miasto przybrało szatę świąteczną. Kazanie na głównym nabożeństwie wygłosił O. Ludwik, a mszę św. w asyście dwóch Franciszkanów odprawił ks. dziekan Zalewski. — Kościół i klasztor zbudowany w r. 1491, ulegał często pożarom i grabieżom. Największą szkodę wyrządzili klasztorowi Szwedzi, zabierając cenną bibliotekę, posiadającą około 200 rękopisów z w. XV. i XVI, którą wywieźli do Uppsali, oraz wiele kosztownych rzeczy. Resztę cenniejszych dzieł zabrali Prusacy do Berlina. Do roku 1929 kościół klasztoru był zamknięty. Nabożeństwa odbywały się zaledwie kilka razy w roku. Cele klasztorne zamieszkiwane były przez ludzi prywatnych. W październiku 1929 r. miasto oddało klasztor OO. Franciszkanom. Klasztor potrzebował gruntownej renowacji i przebudowy. To też OO. Franciszkanie odrazu zabrali się do dzieła, poświęcając temu wiele pracy i pieniędzy. Dzięki staraniom O. Barnaby Stokowego, gwardjana tutejszego klasztoru i ofiarności wierznych, klasztor przybrał dzisiaj odpowiedni wygląd. Z początkiem roku szkolnego 1931-32 powstało w nim małe seminarjum duchowne.

— **Koźmin.** (Klub mandolinistów.) Odbyło się zebranie Klubu mandolinistów „Hawajska Gitara“ pod przewodnictwem p. W. Rogala. Uchwalono zmienić nazwę Klubu na „Koźmińskie Koło muzyczne im. Moniuszki“.

— (Kradzież.) Nieznani złoczyńcy wtargnęli do mieszkania sędziego grodzkiego p. Kaźmierczaka i skradli artykuły spożywcze i jedną parę trzewików.

— (Pożar.) W Rozdrażewie spaliły się dwie stodoły z tegorocznym żniwem, własność gospodarza p. Stanisława Pantera i p. Szychowiakowej. Straty wynoszą 17 000 zł. Poszkodowani byli ubezpieczeni. (s. a.)

— **Krotoszyn.** (Samobójstwo.) W Różeolu w powiecie krotoszyńskim pozbawił się życia wystrzałem z fuzji 53-letni rolnik Ernst Robert Scholz. Przyczyną rozpaczywego kroku nie zdołano dotychczas stwierdzić. (kl)

— **Lobżenica.** (Pożar tartaku.) W Lobżenicy w powiecie wyrzyskim spłonął tartak Reinholda Wraasego. Spaliły się maszyny tartaczne, lokomobile i zapasy drzewa. Straty ocenia się na 100 tysięcy złotych. — Przyczyny pożaru nie ustalono. (kl)

— **Mrocza.** (Zgon na polowaniu.) — Podczas polowania w okolicy Mroczy zmarł na udar serca urzędnik Państwowych Zakładów Zbożowych w Bydgoszczy por. Ciastoń. (kl)

— **Mogilno.** (Samobójstwo starca.) W Dobszku w powiecie mogileńskim powiesił się 69-letni robotnik Mateusz Magdziński. Jest prawdopodobne, że przyczyną rozpaczywego kroku był rozstrój nerwowy. (kl)

— **Obrzycko.** (Dwudziestolecie stowarzyszenia.) Tow. Kobiet Pracujących im. Ks. Piotra Skargi, obchodziło w niedzielę uroczystość 20-lecia swego istnienia. O godz. 10 odbył się pochód do kościoła na uroczystą mszę św., którą odprawił ks. proboszcz Dziubiński. Potem udano się w pochodzie na salkę p. Józefa Strojnego, gdzie odbyło się uroczyste zebranie. Zebranie zajął ks. patron Dziubiński, poczem przewodnicząca p. Czerwinczanka w sprawozdaniu wykazała działalność Towarzystwa. Następnie przemawiał ks. dyr. Marlewski, wspominając ks. biskupa Adamskiego rodaka parafji z Obrzycka, który szczególnie zajął się życiem kobiety, zakładając w tym celu Tow. Kobiet Pracujących. Na zakończenie uroczystości odbyła się wieczornica, połączona z tańcami.

— (Z komitetu do spraw bezrobocia.) Odbyło się zebranie parafjalnego komitetu do spraw bezrobocia. P. burm. Bielawski zdał szczegółowe sprawozdanie z działalności komitetu za czas od 1 października 1931 do końca czerwca 1932 r. Ogółem zebrano kwotę 1605 zł, którą wypłacono w całości miejscowym bezrobotnym. Po wysłuchaniu sprawozdania udzielono zarządowi pokwitowania. Po stosownym przemówieniu przewodniczącego, przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli przeważnie dotychczasowi członkowie.

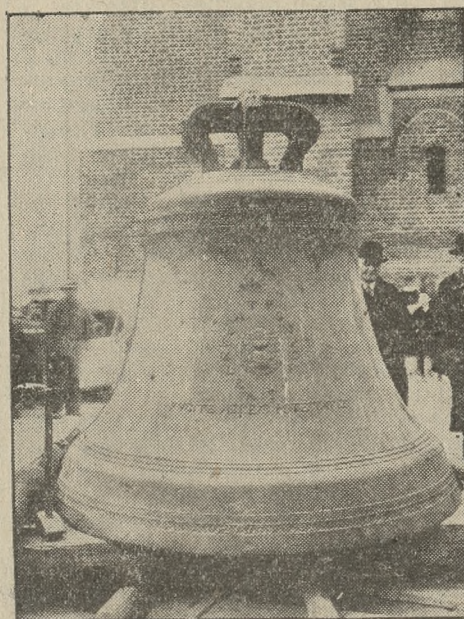
— (Teatr amatorski.) Żeńska drużyna harcerska im. Król. Jadwigi, urządza w niedzielę dnia 16 bm. na sali p. Leonarda Króla przedstawienie amatorskie. Będą odegrane dwie sztuki: „Pasterka“, komedia w 3 aktach i „Oj te podatki“, farsa w jednym akcie. (po)

— **Oborniki.** (Pożar.) W Bukówcu wybuchł w nocy pożar. Pastwą płomieni stał się młyn parowy, własność p. Tomasz Mikołajczaka. Straty wynoszą około 8 000 złotych. Pogorzelec był ubezpieczony w K. U. Ogn. Ustalono urzędowo, że pożar powstał wskutek podłożenia.

— (Z jarmarku.) W dniu 4 bm. odbył się jarmark kramny, naogół bardzo spokojny. Kupców zjechało się dużo, szczególnie Żydów. Jednak mało kupowano, bo nie było za co. Jarmark na byłoby w ostatniej chwili odwołano z powodu niewykończonych prac brukarskich na targowicy i z tego względu poniosło miasto straty. (Kko.)

— **Ostrzeszów.** (Uroczystość wprowadzenia nowego proboszcza w Chynowie.) Parafia chynowska przyjmowała uroczystie swego proboszcza ks. S. Koniecznego. Powitanie nastąpiło na dworcu w Przygodzicach, gdzie przemówił krótko kierownik miejscowej szkoły p. Międzybrodzki, poczem ks. proboszcz, poprzedzany orszakiem konnym udał się na granicę parafji. Tutaj oczekiwały go liczne rzesze parafjan. Po przemówieniu p. Wronki i deklamacji, ks. proboszcz zaintonował „Kto się w opiekę“ i uroczysta procesja udała się do kościoła, gdzie od stopni ołtarza witał parafjan ks. proboszcz, przedstawiając dobitnie obowiązki kapłana względem parafjan — i parafjan względem swego duszpasterza. Uroczystość zakończono wspólnym obiadem, który odbył się w Domu Katolickim. (op.)

Przenosiny dzwonu św. Wojciecha

Dzięki zabiegom ks. biskupa Laubitza przystąpiono w ub. tygodniu do przeniesienia dzwonu św. Wojciecha w Gnieźnie z dotychczasowej dzwonnicy. W najbliższych dniach olbrzymi dzwon przeniesiony zostanie na jedną z wież bazyliki gnieźnieńskiej ze strony północnej. Na zdjęciu: dzwon pod murami bazyliki (br)

— **Szamotuły.** (Kradzież.) Nieznani złoczyńcy włamali się do mieszkania sołtysa w Bąblinie i skradli z szafy 300 złotych, własność gminy. — P. Józefowi Królikowi w Kunowie skradziono kilka półszorków, lejcy i innych przedmiotów, wartości około 300 złotych. — P. Ksaweremu Pietzowi w Uściskowie zginęła plachta żniwna i 3 centnary jabłek. (sc)

— **Zbąszyń.** (Egzamin fryzjerski.) Odbył się tutaj egzamin czeladniczy zawodu fryzjerskiego. Do egzaminu przystępowało 6 kandydatów, mianowicie pp. Grzesiak Leon z Sierakowa, Gruszkiewicz Stanisław z Rakoniewic, Rozynek Leon i Dudziński Adam z Wolsztyna, Grobys Edward ze Zbą-

szynia i Klingsporn Józef z Nowego Tomysła. Wszyscy egzamin zdali. Komisja egzaminacyjna składała się z pp. L. Calińskiego ze Zbąszynia jako przewodniczącego, J. Czarneckiego z Międzybuzowa jako ławnika mistrza i J. Rybarczyka z Wolsztyna jako ławnika czeladnika oraz p. St. Luczaka asystenta miejskiego ze Zbąszynia, jako przedstawiciela władzy przemysłowej. Po odbytych egzaminie w imieniu Izby Rzemieślniczej przewodniczący komisji wręczył nowym pomocnikom listy czeladnicze, życząc im powodzenia w dalszej pracy.

— **Znin.** (Pożar.) W nocy na sobotę wybuchł pożar w nowym gmachu Banku Kredytowego w Ryńku. Spalił się cały dach i I piętro. Straty wynoszą około 35 000 zł., które pokrywa Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu. Dzięki natychmiastowej akcji ratunkowej Ochotniczej Straży Pożarnej ogień szybko ugaszono. Przyczyny pożaru dotychczas nie ustalono — dochodzenia trwają.

Z Kaliskiego

— **Koto.** (Podrożenie prądu.) Przed paru miesiącami rada miejska, licząc się z ogólnym kryzysem, obniżyła cenę prądu za światło do 80 groszy za kilowat. Ostatnio jednak na posiedzeniu powzięto uchwałę podniesienia ceny do dawniejszej normy, to jest do 1 złotego. Rada zmuszona była do powzięcia tego kroku wobec złego stanu finansowego, w jakim się znajduje elektrownia miejska i ogólnych trudności budżetowych.

— (Kronika sądowa.) W ub. tygodniu w lokalu Sądu Grodzkiego rozpatrywał sprawę Sąd Okręgowy kaliski na sesji wyjazdowej. Władysław Szubka, mieszkaniec Lubrańca pow. wrocławskiego, sfalszował dwa weksle po 500 zł, podpisując na nich Jana Dorenda, który zmarł przed paru laty. Szubka weksle wręczył Janowi Skoczylasowi z Izbicy, który puścił je w obieg mówiąc, że Dorenda jest bogatym ziemianinem. Gdy nadszedł termin płatności weksli, fałszerstwo wyszło na jaw i obaj kombinatorzy stanęli przed sądem, który skazał ich na 6 miesięcy więzienia. — Stanisław Dyrtkowski ze wsi Posoka gm. Koźmin stanął przed sądem jako oskarżony o przywłaszczenie sobie 488,50 zł, wpłaconych mu jako sołtysowi tytułem podatku przez członków gromady wiejskiej. Podczas przewodu sądowego wyszło na jaw, że sołtys Dyrtkowski przyjmował pieniądze na podatki, nie wydając pokwitowań. Sąd wydał wyrok, skazując Dyrtkowskiego na 2 miesiące więzienia. — We wrześniu ub. r. Edmund Busler kupił paczkę prochu myśliwskiego w sklepie Gedalji Zielińskiego, który nie miał na to pozwolenia. O fakcie tym doszły wiadomości do policji, która sprawę tę skierowała na drogę sądową. Podczas przewodu Busler, chcąc ratować Zielińskiego, zeznał, że paczkę prochu znalazł na ulicy. Nie to nie pomogło Zielińskiemu, bo został ukarany za nielegalną sprzedaż prochu. — a Buslerowi zaszkodziło, gdyż za fałszywe zeznanie został pociągnięty do odpowiedzialności. Sąd sprawę rozpatrzył i skazał go na 6 miesięcy aresztu z zamianą na grzywnę w wysokości 1000 złotych. (kk)

Zaatakowany policjant użył bagnetu

Posterunkowy Antoni Kukła we Wrześni, przytrzymał w tych dniach awanturującego się po pijanemu robotnika Wojciecha Michalaka, który nagabywał publiczność i dobywał się do cudzych mieszkań. Podczas odprawiania Michalaka stawił czynny opór, uderzając posterunkowego pięścią w głowę, i usiłował go rozbroić. W wyniku zajścia zaatakowany posterunkowy użył bagnetu i zadał Michalakowi dwa pchnięcia bagnetem w pierś, raniąc go lekko. (kl)

„Wiktoria i jej huzar“, operetka wystawiana obecnie w Komedji muzycznej, odnosi codziennie niebywale sukcesy piękną swą treścią, czarującą muzyką i niezmiernie efektowną wystawą. Zdjęcie nasze przedstawia finałową scenę tej przepięknej operetki. Na tle niezmiernie malowniczego pejzażu wsi węgierskiej (dekoracje projektu Galewskiego) stoją od lewej: W. Ruszkowski (hr. Ferry), J. Fontana (O - Lia - San), R. Górski (burmistrz Pörkelty), K. Tatarkiewicz (Cunlight), M. Nochowicz (Wiktoria), A. Raczkowski (rotmistrz Koltay) M. Hermanowa (Riquette) E. Folański (Janca),

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE MUZYKA

Dziwne instrumenty na wystawie przemysłu muzycznego. Piszą nam z Warszawy: Jak już donosiłem, odbędzie się tutaj w salonach Resursy Obywatelskiej w czasie od 19 listopada do 11 grudnia r. b. wystawa przemysłu muzycznego. Na wystawie będzie również dział historyczny, którego organizacją zajmują się pp. prof. dr Binental, prof. S. Niewiadomski i inż. T. Panufnik. W dziale tym zostaną zgromadzone różne instrumenty o charakterze użytkowym, ludowym i egzotycznym, zarówno polskiego, jak obcego pochodzenia. Organizatorzy apelują do wszystkich posiadaczy oryginalnych instrumentów, prosząc o zgłaszanie swych okazów na wystawę. Chodzi tu o wszelkie instrumenty: strunowo-klawiszowe, smyczkowe, strunowo-szczypane, dęte drewniane i blaszane, perkusyjne strojone i niestrojone, organki przenośne, instrumenty mechaniczne, jak pozytywki, katarynki, zegary z kuraniami itp., a nawet dzwony. Oprócz oryginalnych instrumentów w dziale historycznym znajdują się również ilustracje i fotografie. Ktoby więc posiadał: fotografie, sztychy, rzeźby, obrazy, tkaniny, malowane talerze itp., na których przedstawione są sceny muzyczne, rzadkie instrumenty, czy podobny muzyków, wytwórców instrumentów, ich warsztaty, wreszcie dawne wydawnictwa muzyczne powinien zgłosić je na wystawę, która ma obrazować wszelką twórczość w tym kierunku. Zgłoszenia można nadsyłać do 26 października po adresem zarządu Wystawy w Warszawie, ul. Chmielna 25. (mp)

WŁOCH I AMERYKANKA

Niedzielny koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim ma na programie nazwiska dwójga gości zagranicznych. Jest to jakby kontrast z wieczorami, na których występowały artyści polscy, szczególnie z ostatnim, uświetnionym przez najnowsze dzieło Szymanowskiego i osobisty udział znakomitego kompozytora.

Jeden z gości wraca już powtórnie do Poznania. P. Massimo Freccia, młody kapelmistrz włoski, dał się poznać w roku zeszłym jako muzyk interesujący i pełen życia. Przejedźtał wtedy przez Poznań do Warszawy, gdzie dyrygował Filharmonią. Po raz pierwszy natomiast usłyszymy młodą pianistkę amerykańską p. Józefę Rozanską (może w przeszłości nazwisko to brzmiało „Różańska” i należało do emigrantów polskich?). P. Rosanska (jak ją nieco odmiennie piszą w Paryżu i w Danii, gdzie już dała się poznać przybywając z Ameryki, z kraju, który niezbyt obficie eksportuje wirtuozów, a za to importuje ich wielu, równie jak nauczycieli. — Szczególnie Polacy są w Ameryce bardzo wzięci jako profesorowie fortepianu i skrzypiec. Dość wymienić osiadłego dawno w Stanach Zjedn. Józefa Hofmana, dalej Stojowskiego i dr. Karola Liszniewskiego, zaś w Ameryce Południowej Jerzego Lalewicza (jeśli idzie o fortepianistów), ze skrzypków zaś pp. Pułkowskiego i Perutz mają jako wirtuozów-pedagogów równie ustaloną opinię jak na polu nauczania.

OCHRONA ZABYTKÓW

Cenna Madonna we Lwowie. W jednej z rodzin lwowskich był przechowywany stary obraz. Obecnie poddano go badaniu ekspertów i okazało się, że jest to Madonna słynnego malarza Sassoferrato (1605 do 1685).

TEATR

Poznańskie „Wiadomości teatralne“. Sezon Teatru Polskiego, rozpoczęty sukcesem „Dziękuję Pszczoły” L. H. Morstina, zaznaczył się także wyjściem jednodniówki informacyjnej, noszącej tytuł „Wiadomości teatralne”. Dzisiejsze czasy nie sprzyjają, niestety, wydawaniu stałego pisma teatralnego, takiego jakie stworzył był w Krakowie dyr. Trzcinski swemi „Listami z teatru”, stanowiącymi do dziś kopalnię informacji i ważnych studiów teatralnych, pisanych przez najpoważniejsze pióra. Od czasu do czasu wszakże wartości jednodniówkę taką wydać, aby utrzymać coraz ściślej styczność między naszym teatrem a widzami. Obecny numer mieści kilka zapowiedzi co do najbliższych premier, przypomina nadchodzącą rocznicę zgonu Wyspiańskiego oraz przynosi kilka ciekawych ilustracji. We wstępie mamy krótką historię Teatru Polskiego pod dyktando p. Bolesława Szczurkiewicza. Okazuje się, że gdyby nie przerwa wojenna, w czasie której dyr. Szczurkiewicz nie mógł działać artystycznie w Teatrze Polskim, ponieważ został zaskoczony przez wojnę po drugiej stronie frontu, rok obecny byłby dwudziestym jego dyktando w Poznaniu. Gdyby nie te trzy lata przerwy, mogłoby być w tym roku urządzić jakiś wewnętrzny jubileusz, aby uczcić rzadki i może pierwszy w ogóle wypadek, że dyrekcja teatru pozostała tak długo w jednych rękach. Nie trzeba było nawet czekać na oficjalne i musowe niejako dwudziestolecie. Ale miejmy nadzieję, że te trzy lata zbiegają szybko naszemu teatrowi w wyteżonej pracy i w rozkwicie, tak, że dopełnią do obu tych jubileuszów: małego i wielkiego, w dobrej formie i pomysłowości.

SIEDMIU MALARZY NA WSPÓLNEJ WYSTAWIE

Nowootwarta wystawa siedmiu artystów w dawnym lokalu „Stowarzyszenia Artystów”, plac Wolności 14, ma tyle obrazów, że musza wisieć w dwóch rzędach. Szkoda, że nie w Towarzystwie Sztuk Pięknych. Tutaj widzowi trudno objąć wzrokiem jeden obraz, by drugi mu nie przeszkadzał. A dzieje się im przez to krzywda; lepiej rozwieszono, zyskałyby na efekcie.

Wystawa ma naogół piętno mniejszej jednolite. Jest niemi dążność do czysto malarskiej koncepcji obrazu, opartej na kolorze. Kolor bowiem — w myśl powiedzenia Cezanne'a — im będzie trafniejszy, tem forma będzie pełniejsza i bliższa realizacji plastycznej.

Jakże jest więc kolorystyka Czyżewskiego? Na pierwszy rzut oka wydają się jego obrazy jakies szare, skromne, ubogie lecz dłuższe przebywanie z niemi odkrywa ich bogactwo. Czyżewski nie uznaje barw krzykających i jaskrawych (którym dawniej z całą pasją holdował) — lecz łamie kolor i zestawia w subtelne niuansy i silne natężenia. Dominują spokojne szare zieleń, żółtawa czerwień i czerń, raz lekko, to znów silniej znaczone. Gdy maluje figury, ustawia je na tłach wzorzystych, które dają przestrzeń żywą, wibrującą odcieniami. Z tej ruchliwej arabeski wylania się — uzupełniając ją zarazem — barwny kształt postaci. Czyżewski bywa czasem w pewnej mierze graficzny, nie w sensie Śledzińskiego, czy też Stryjeńskiej, nie podobnego! Kształtuje formy ożywione i giętką linią rysunku, bądź też zespala w kształt kilka kresek rysunku, kładzionych w nerwowym i szybkim tempie pracy. Podobny charakter mają jego dwa pejzaże i kwiaty. Całość kolekcji daje wrażenie wybitnej i zupełnie odrębnej indywidualności malarskiej.

Dożycki jest artystą o zupełnie odmiennym charakterze. Buduje on kolorystykę obrazu na barwach intensywnych, często jaskrawych, które silnie ze sobą kontrastują. Częstokroć potęguje skalę napięcia kolorystycznego przez użycie dysonansu. Ma na wystawie obrazy z okresu dwóch lat. Widać więc, że dąży do wyzyskania w barwie brzmienia coraz bardziej jasnego i czystego. W przeciwieństwie np. do uliczki z silnie wystającym okapem dachu na pierwszym planie, o trzymuje w obrazie nr. 1 (również uliczka) zupełną czystość barwy oraz silne jej natężenie. Portret córek jest bodaj że najdojrzalszą pracą, bogatą w odcieniach barw, w traktowaniu dwóch postaci i szelonga. Silną opozycję do tej partii stanowi brutalna kolorystyka draperji.

Elster malował dużo akwarel, stąd też poszło, że technika jego obrazów olejnych upodobniła się dość znacznie do akwarelowej. Zakładał płótno cienką warstwą farby olejnej, rozcieńczonej terpentyną, a poczęści tak jak w akwareli kładł pendzel na ukos, w dotknięciach rytmicznie po sobie następujących i szeregami pod kątem do siebie nachylonych. Zakrawało to zlekka na maniery. Ostatnio zabrał się do jej przelamania. „Kwiaty”, które wystawił był w lokalu Sroczyńskiego, wskazywały, że zmienił technikę pendzla i osiągnął silną plastykę formy, lecz kolorystyka miała trochę przeczerńloną. Teraz wyżywa się tego i stał się silnie kolorowym, czasem nawet za bardzo. Obrazy — jest ich pięć — są malowane z właściwym mu temperamentem. Kompozycja „Przekupka”, najbardziej w barwie spokojna, przedstawia na kilku półkach straganu rozmieszczoną „mariwagę naturę”, ulubiony temat artysty.

Również Lam przeszedł silną metamorfozę co do kolorystyki. Usunął poprostu z palety barwy, które — jak powiada — brudziły mu obraz. Kolorystyka, uwolniona od tonów szarobrunatnych, ożywił się mocno, stał się bardziej świeży i świetlany. Zarazem Lam zaczął malować wprost pendzlem, bez przedniego rysowania; dodało to płótnom miękkości i „malarskości”. Martwa natura z truskawkami (nr. 3) malowana jest lekko i swobodnie, „Kwiaty nr. 6” żywe w barwie i mocno światłem przepojone, „Kwiaty nr. 10” są w kompozycji zwarte i proste a w kolorystyce pogłębione. Mały pejzaż nr. 11 jest w swej poważnej prostocie i nastroju jedną z najlepszych koncepcji malarskich artysty. Na tej wystawie Lam ma najwięcej tendencji do realistycznego odtwarzania rzeczywistości. Maluje np. kwiaty barwami

czystymi, poprostu rzeźbi je kolorem, podobnie jak wazon, który również silnie barwą modeluje. To samo można powiedzieć o pięknym pejzażu nr. 11 lub i o innych płótnach.

Z trzech młodszych, najwięcej chyba zamieszania i kłopotu mają widzowie z Potworowskim. Nieporozumienie polega — jak zwykle — na tem, że patrząc na obraz, trzeba myśleć przede wszystkim o tem, jakie malarskie zadanie stawia sobie artysta, tworząc dane dzieło. To jest jedyny klucz zagadki. Otóż Potworowski nie stara się odtwarzać natury z całą ścisłością i prawdą; poprostu nie jest naturalistą. Chodzi mu o stworzenie na płótnie swojej własnej prawdy, a to za pomocą koloru, do której to prawdy natura jest tylko m o t y w e m. Tak np. w „Martwej naturze” (nr. 1) rozmieszcza kilka przedmiotów. Nie chodzi mu o pokazanie, że to są akurat pomarańcze, lub jabłka czerwone, czy też takie lub inne kwiaty — lecz o to, jak najlepiej zestroić plany w harmonijnej kolorystycznej jak chce osiągnąć. Trzeba przyznać, że to mu się udaje, np. czerwona plama owoców (obraz nr. 1) gra kolorem nie tylko na tle niebieskawych ścian, ale i współdziała z całością obrazu. Również owoce różniczkowane są w stosunku do innych czerwieni i zestrojone z całością. Tak samo nr. 4 nie jest „portretem kobiety, stojącej przed lustrem”, lecz subtelnie szarmizowanym akordem trzech barw: fioletowej, żółtej i niebieskiej (kobalt). Kobieta przedzielona jest odrębnym kolorem na dwie części, podobnie jak tamte czerwone owoce; jest to wyznaczenie światła i cienia, przyczem cień ma swój kolor (zasada impresjonistów) a nie jest kolorem przedmiotu, zmieszany z czarną farbą. Potworowski traktuje obraz płasko, jak kilim lub dekorację. Są to kompozycje z kulturą „etiudy” kolorystyczne, z pewną przewagą intelektu. Stosunek do sztuki szczyry i poważny, w zamierzeniach zdecydowanie i odwaga. Są to oczywiście początki, lecz dobre i rozsądne, należy wnioskować, że dalsza praca przyniesie rezultaty coraz poważniejsze. Gwarancją tego są szlachetne w kolorze „Kwiaty” nr. 12.

Krzyżński rozwija się powoli, lecz gruntownie. Rok temu wystawił w sali Sroczyńskiego dwa dobre obrazy (akt kobiety i kwiaty). Dzisiaj znajdujemy kobietę w niebieskiej sukni na hamaku (nr. 6) — która jest jakby dalszym ciągiem rozwoju. Szereg krajobrazów z kresów wschodnich zapoznaje nas z tamtejszymi motywami pejzażowymi mało znanymi a tak pięknymi. Artysta maluje z widocznym zainteresowaniem wąskie uliczki, drewniane ploty i kolorowe domki, pstrze sklepy w budkach drewnianych, barokowe świątynie z barwnymi dachami i kopułami itd. Najwięcej wartości malarskich zawiera pewnie krajobraz nr. 8.

Taranczewskiego cechuje zdrowy temperament malarski i duża wrażliwość na kolor. Niektóre obrazy są specyficznie malowane pod tym kątem, z przesunięciem na plan drugi rysunku. Widać dążność do wycucia charakteru farby olejnej, do zrozumienia wartości jej jako materiału i do zagłębienia się w nią jako w narzędzie. Rysuje wprost farbą, operując szerokimi płaszczyznami (martwa natura nr. 5), bierze kolory bardzo ciepłe i podnosi ich ciepło przez zestawienie ich z barwami zimnymi. Najwięcej graficzności, rysowania niespokojnym pendzlem, widać we „Wnętrzu” (nr. 10), które choć szorstkie w kolorze, jest najwięcej natężone co do barwy. Martwa natura nr. 1 jest najwięcej spokojna i skoordynowana, zreciznie wyznaczył artysta miejsca najsilniej nasświetlone; mały pejzaż w szaro-zielonym tonie ma największą koncentrację koloru i formy. Mimo pewnych wahań i rozbieżności, malarstwo Taranczewskiego ma dużo dodatnich cech rzetelnego i szczerzego talentu.

J. Mroziński.

Pisma nadesłane

„Myśl Narodowa”. Nr. 44. Treść: S. Kozicki: „Zamieranie Ligi Narodów”. — M. Kiniarski: „Polacy w opinii zagranicznej”. — S. Pigoń: „Z ostatnich chwil A. Mickiewicza”. — S. Piwnowski: „Pułapka”. — A. Tołstoj: „Car Iwan Groźny”. Na widowni. — Głosy. — Nauka i literatura. — Z ruchu wydawniczego. — Ze świata sztuki. — Film. — Ofensywa. — Na marginesie. — Adr. Red. Marszałkowska 153.

Proemienie X na usługach historii sztuki

Dyrektor jednego z muzeów sowieckich dokonał ciekawego odkrycia za pomocą promieni X. Pod malowidłem z XIX wieku odkryto jakiś obraz z XVII w., a pod tym dostrzeżono jeszcze zarysy trzeciego, podobno najlepszego, pochodzącego z XII wieku. Prawdopodobnie i w naszych muzeach możnaby dokonać szeregu takich odkryć, gdyż wiadomo, że dawniej nie obchodzono się troskliwie z artystyczną spuścizną przeszłości.

SPORT

Pięściarstwo

„Brygada” - Częstochowa i „Druż. Błękitna” - Poznań 11.: Zawody odbyły się w Częstochowie w sali stow. sportowo-wychowawczego w wagach od koguciej do półciężkiej włącznie, przyczem w koguciej i lekkiej stoczono po dwie walki. Wyniki były następujące: w koguciej Książkowski (Bł) pokonał pewnie na p. Janosika (Br), oraz Konieczny zwyciężył Kościelnika (Br) przez techniczne k. o. w 3 kole. W półciężkiej Czyst (Bł) remisował z Bergiem (Br). W lekkiej Maciejewski (Bł) pokonał na pkt. Dziemińska (Br) oraz Zieliński (Bł) po bardzo ładnej walce — wysoko na pkt. Szyńskiego (Br). W półśredniej Becler (Br) znowokautował w 2 kole rezerwowego Bączyka (Bł). W średniej Przybylski (Bł) pokonał pewnie na punkty Nastule (Br) i w półciężkiej Starczewski (Br) były zawodowcem zwyciężył dzielnie broniącego się Nowakowskiego (Bł).

Różne

„Pozn. Druż. Błękitna” i „Stow. Sp. Swarzędz”. Zawody w lekkiej atletyce przyniosły wynik 32:28 na korzyść S. S. S. Mecz koszykówki zakończył się rezultatem 42:58 na korzyść S. S. S. W siatkówkę po bardzo zaciekłej walce wygrało S. S. S. 30:19.

Pierwsze regaty żeglarskie urządził w niedzielę drużyna wilków morskich pod egidą miejskiego kom. w. f. i p. w. Regaty odbędą się na jeziorze w Kiekrzu na 4 żaglowkach wilków morskich. Program przewiduje bieg indywidualny krótki, bieg zespołowy długi (3 osoby) oraz w razie odpowiednich warunków atmosferycznych pokazowy bieg modeli jachtów żeglujących. Zgłoszenia przyjmuje wydział wychowania fizycznego (dom administracyjny przy stadionie miejskim) do soboty południa. Zbiórka zawodników o godz. 8 na głównym dworcu, skąd wyjazd do Kiekrza na zniżkowy bilet o godz. 8½. O godz. 9 msza św. w Kiekrzu, poczem początek regat. Powrót pociągami o godz. 13.27 względnie o 16.10. Szatnia dla zawodników zapewniona.

Piłka nożna

„Warta” i „Pogoń” Lwów, ostatnie w sezonie spotkanie ligowe w Poznaniu, odbędzie się w niedzielę o godz. 15 na boisku „Warty”.

RADJO

Programy radiofonijne:

Czwartek, dnia 13 października 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 12.35 koncert szkolny z Filh. Warsz.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 16.40 odczyt ze Lwowa; godz. 17.00 (W); godzina 17.55 „Z życia wojskowego młodzieży”, wygłosi p. Jan Maleszewski; godz. 18.05 odczyt z cyklu organiz. przez Kurat. Okr. Szkoln. Pozn.; godz. 18.20 interludjum muzyczne; godz. 18.35 feljeton roln. pt. „Gospodarstwo znaczenie lębunin”, wygł. p. dr. G. Karłowska; godz. 19.10 roln. skrzynka radiowa; godz. 19.30 tr. z Warszawy; godzina 20.00 koncert solistów; wyk.: Klara Kaufusówna (skrzypce), Stan. Roy, art. op. (tenor), prof. Józef Madeja (klarnet); godz. 21.30 słuchowisko z Warszawy; godz. 22.15 „Z nad krawędzi”; godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 12.35 poranek szkolny z Filharm. Warsz. z udziałem M. Polin-skiej - Lewickiej i Zofji Rabcewiczowej; godz. 16.00 „Najwłaściwsze zabawki dziecięce” — p. Kazimiera Kozłowska; godz. 16.15 lekcja języka francuskiego; godzina 16.30 gramofon; godz. 16.40 „Idea Jagiellońska w historii polskiej i powszechnej” — prof. Zakrzewski (Lwów); godz. 17.00 płyty gramofonowe; godz. 17.40 odczyt aktualny; godz. 18.00 muzyka lekka i taneczna; godz. 19.20 komunikat rolniczy; godz. 19.30 „W poszukiwaniu skarbow” — Jana Waśniewskiego — kwadrans literacki; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godzina 20.00 muzyka lekka pod dyr. Stan. Nawrota; w przerwie kom. sportowy; godzina 21.00 recital śpiewaczy Nadiny Kossars; godz. 21.30 słuchowisko pt. „Jutro p/g Konrada w radiofonizacji p. Michała Meliny; godz. 22.15 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert ork. wojskowej, 21.10 słuchowisko, 22.30 muzyka taneczna; Budapeszt (550 m) 20.15 muzyka cygańska, 21.45 koncert kameralny; Wiedeń (516 m) 20.05 wielki koncert z udziałem orkiestry symf. i solistów, 22.15 muzyka taneczna; Praga (488 m) 20.20 słuchowisko, 22.20 koncert organowy; Beromünster (459 m) 20.00 z rewii i operetek, 21.10 odczyt, 21.40 koncert; Rzym (441 m) 20.45 koncert symfoniczny, 21.30 słuchowisko.

Zgon ostatniego „króla dylizansów“

W Budapeszcie, w przytulku dla biednych, zmarł w tych dniach ostatni potomek słynnej na Węgrzech rodziny milionerów Kóiberów, Franciszek Kóiber. Kóiberowie od XVIII wieku znani byli jako „królowie dylizansów pocztowych“. W tych czasach, gdy komunikacja odbywała się tylko przy użyciu koni jako siły pociągowej, dylizanse pocztowe Kóiberów należały do najwygodniejszych pojazdów tego typu i cieszyły się największym powodzeniem wśród podróżnych. Dylizanse Kóiberów kursowały nie tylko na Węgrzech, ale w całej Europie środkowej podróżowała niemi magnateria ówczesna, ceniąc sobie wygodę i komfort dostępny na owe czasy. Upadek bogatej rodziny Kóiberów rozpoczął się z chwilą, gdy nastąpiła era kolei żelaznych. Lokomotywa zwyciężyła, a fortuna Kóiberów stopniała w ciągu niewielu lat. Był milioner Kóiber zarabiał na życie jako urzędnik prywatny, a przed czterema laty ulokował się w przytulku dla ubogich.

Włoski olbrzym transatlantyczny „Rex“

W tych dniach ukończył jazdy próbne największy parowiec włoskiej floty handlowej „Rex“ (Król), osiągając szybkość 27 węzłów na godzinę (jeden węzeł równa się 1852 m.) Pierwszą podróż do Ameryki podejmie „Rex“ w końcu bieżącego miesiąca. „Rex“ ma pojemność 50 000 tonn, długości 268,25 m., szerokości 31 m. Nowy ten olbrzym morski urządzone jest z nadzwyczajnym przepychem. Na statku znajdują się dwa baseny do pływania z zimną i ciepłą wodą, kaplica, teatr, k. no. teatr, strzelnica, dwa korty tenisowe, wielka sala do tańca i trzy biblioteki, dalej urządzenia dla terapii fizykoterapii oraz inhalacji. Statek, mający pomieszczenie dla 2 200 pasażerów i 750 ludzi załogi i służby, kosztował 350 milj. lirów (150 milionów zł.) Statek zaopatrzony jest w cztery śruby z brązu, ważące po 340 ctr. każda. Koszty zużywają podczas jazdy 300 tonn ropy na dobę. Urządzenia elektryczne statku wystarczą do oświetlenia statycznego miasta. W i P.

Sympatyczna impreza

Towarzystwo Pomocy dla inteligencji wprowadza w życie stałą sympatyczną imprezę p. n. „Dancing i bridge“. Impreza ta odbywać się będzie co dwa tygodnie w Bazarze. Pierwszą odbędzie się w niedzielę 16 bm. od godz. 5 do 8 po południu. Zapewniony doskonały bufet i najprzyjemniejszy nastrój. Impreza ta cieszyć się będzie niewątpliwie dużym powodzeniem, zasilając w ten sposób fundusze na ulżenie doli zubożałej inteligencji naszego miasta.

Świeca

Na południowej krawędzi starej doliny lodowcowej, doliny rzeki Baryczy, kilka kilometrów od Odolanowa, gdzie się kończą łąki a zaczyna pola, lasy, widmy piaszczyste i wrzeszcie, jako pozostałości po prawdziwych górach, wznosi się pagórkowata, tam leży miejscowość Świeca, duża wieś licząca blisko 1 000 mieszkańców. Rozłożyła się ona u południowego wylotu przejścia przez bagna odolanowskie.

Co do pochodzenia nazwy wsi różne są przypuszczenia. M. in. istnieje fantastyczna teza, jakoby u wylotu trudnego, a przez powódzie zmienionego przejścia przez trzęsawiska palił się ogień, co w rodzaju latarni morskiej. Ogień ten służył podróżnym jako drogowskaz. Tłumaczenie to posiada dużo cech słuszności, chociaż nie jest pewne. W każdym razie droga przez dolinę Baryczy była w tych stronach niebezpieczna, czego dowodem jest wykopanie w trzęsawiskach odolanowskich szkieletu wojownika wraz z koniem — co dokonano mniej więcej 50 lat temu.

Wies Świeca, przynajmniej w części południowej przypomina starosłowińskie osiedla, które skupiały się dokoła wolnego placu: były to t. zw. okólnice. Plac taki w Świecy istniał, jest on obecnie gęsto zabudowany, ślady jego można jeść łatwo stwierdzić według przebiegu dróg i uliczek. Ziemia tu niezbyt urodzajna, piaszczysta zawiera dużo torfu i rozpyłonej rudy żelaznej, która psuje jakość i smak wody. Gospodarz 30 do 40 morgów stanowią około połowy ludności, pozostałe gospodarstwa są przeważnie małe i niesamostarczalne. Dlatego też bardzo silna była w Świecy emigracja sezonowa, kierująca się głównie do Niemiec, dokąd się udawalo rocznie około 60 ludzi, przeważnie dziewcząt. Emigranci, „obieżysa si“, przywozili dużo pieniędzy w odczyste strony, w dobrych latach około 50 000 zł rocznie. Obecnie to ustalo wskutek zamknięcia granic dla polskiego robotnika.

Pewnym bogactwem stron tych jest baryczna ruda żelazna, której się wywozi dużo na Śląsk do hut. Rudy używa się też na miejscu jako budulca, który jest trwalszy od cegły palonej. W Świecy istnieją budynki niemal całkowicie wykonane z rudy, ciemno-brunatne, ponure. Jeszcze częściej przepłata się w murach zgrabnie rudy cegła palona i to dodaje odcienia swoistego wyglądu i uroku. Jednakże większość budynków, a zwłaszcza

Pewien handlarz paryski przywrócił na użytek swej klienteli do zapalania papierosów i cygar, lont płonący nieustannie, jakich używano przed 100 laty. Widoczny na zdjęciu, w rękach młodej palaczki, trzymetrowej długości sznur nasiarkowany ma wystarczyć podobno na 25 lat.

zabudowania gospodarskie, wystawiono z najtańszego tutaj budulca: z drzewa i słomy oraz trzciny.

Te „słoma kryte, niskie chatki“ stoją zwartymi grupami, jedna niemal na drugiej gęsto obok siebie. Chęć posiadania własnego, chociażby małego, domku lub stodoły sprawiły to, że się zgromadziło tyle niebezpiecznego łatwopalnego materiału na małej przestrzeni, jako bogaty żer dla czyhających płomieni.

To też przerażenie ogarnęło wieś, gdy w nocy z dnia 4 kwietnia rb. wybuchł pożar na południowej krawędzi wsi, gdzie na małym obszarze wynoszącym około 3 morgi stało 54 budynków, głównie stodoły. Niemal wszystkie poszły z dymem — Ratunek był niemożliwy; cudem tylko uniknięto ofiar w ludziach.

Pogorzelnicy na szczęście byli przeważnie ubezpieczeni, wobec czego mają możliwość odbudować się; oczywiście każdy byłby to uczynił na tem samym miejscu, gdzie stał spalony budynek, nie posiadając pieniędzy na zakup innego placu budowlanego. Gdyby tak się było stało, nateczas na miejscu starej gęstiny budynków byłaby powstała nowa, urągająca nadal wymogom bezpieczeństwa pożarowego. Interes społeczny zaś wymagał pobudowania nowych budynków na szerszej przestrzeni, aby mieszkańcy mieli wygodę a niebezpieczeństwo pożaru oraz utraty życia i mienia przestało istnieć. Tak się też stało i to dzięki harmonijnej współpracy kompetentnych władz i instytucji i szlachetnemu ich współzawodnictwu przy niesieniu pomocy mieszkańcom Świecy. Pomoc ta szła z kilku stron: od pana wojewody poznańskiego jako gospodarza kraju, od pana starosty w Ostrowie jako opiekuna mieszkańców, od poznańskiego oddziału Państwowego Banku Rolnego jako właściciela gruntu, nadającego się na nowe place budowlane dla pogorzelników; Krajowe Ubezpieczenie Ogniove zaś jako instytucja ratująca pogorzelników i dbająca o zapobieganie pożarom, zainicjowało całą sprawę i zakupiło grunt, który oddało bezpłatnie gminie dla podziału między pogorzelników.

Obszar wsi tym sposobem od razu powiększył się o 10 i pół morgi. Wzdłuż strumyka ku bliskiemu lasowi ciągnąć się będzie szereg nowych osad w najlepszym położeniu, jeżeli chodzi o pewność przed pożarami.

Podkreślić jeszcze wypada, że Świeca to nowy etap w dziedzinie pożarnictwa w Wielkopolsce. Krajowe Ubezpieczenie Ogniove zapoczątkowało tu przeciwpożarową akcję zapobiegawczą na szerszą skalę drogą celowej przebudowy wsi. Akcja ta niezmiernie pożyteczna prowadząca do zmniejszenia ofiar i wydatków na rzecz molocha ognia, który pochłania w Wielkopolsce rocznie bezpowrotnie wartości około 15 milionów złotych.

Wprawdzie obecne położenie gospodarze oraz ograniczone środki finansowe nie pozwalają na szybką i gruntowną przebudowę polskiej wsi, i wogóle na wielkie inwestycje, obliczone na długie lata. Niemniej zapoczątkowano sprawę wielką dla dobra ogólnego.

Dr. L. Rosiński.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Absolwentek VI. szkoły wydz. na Wildzie.** Zebranie „Kółka Towarzystwa“ w środę 12 bm o godz. 19,30
— **K. P. H. im. Bolesława Chrobrego.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 13 bm. o godzinie 20 w harcówce Wolnica 1. Na porządku obrad między innymi sprawozdanie z obchodu 20-lecia.
— **Stow. Porządku Publicznego Poznań - Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 13 bm. o godz. 1930

w lokalu p. Figla przy ulicy Wierzbicznej nr. 27

— **Kołodziejska sekcja fachowa przy Zj. Pr. Rz.** Plenarne zebranie odbędzie się 13 bm. o godz. 19 w Domu Rzemieśl.

— **Kółko Muzyczne - Amatorskie im. Ign. Paderewskiego.** Zebranie informacyjne odbędzie się 13 bm. o godz. 19 na sali p. Jarockiej, ul. Maształarska 8a.

— **K. S. „San“.** Plenarne zebranie odbędzie się w piątek 14 bm. o godz. 20 w lokalu p. Dusika przy ul. Marszałka Focha 62.

— **Poznański Klub Narciarski** urządza 15 bm. o godz. 18 zebranie towarzyskie na sali p. Jarockiej, ul. Maształarska nr. 8. Przyjmowanie nowych członków odbędzie się godzinę przed zebraniem. — **P. K. N.** urządza w bieżącym sezonie dla swoich członków bezpłatny kurs jazdy na nartach. Projektowana wspólna wycieczka w góry

— **Związek Techn. Labor.** W niedzielę 16 bm. o godz. 17 odbędzie się w kawiarni p. Fangrata, Al. Marcinkowskiego, uroczysty obchód rocznicy istnienia Związku.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł“.** Msza św. odbędzie się w niedzielę 16 bm. o godzinie 8 w kaplicy przy ul. Skarbowej 7. Zebranie plenarne odbędzie się dopiero 27 b. m.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 10 października 1932 r.

Mieczysława Stachowiakówna 1 r. 14 d. Kazimierz Gościński 4 l. 7 m. 4 d. Stefania Gellertówna ekspedjentka, 33 l. Leon Nowak 4 m 28 d. Petronela Pietrzykówna z d. Suchowiakówna, 53 l. Bogusław Janicki 1 r. 8 d. Józef Bartkowiak, posturkownik Policji Państwowej, 36 l. Edmund Gordon, uczeń szkolny, 8 l. Tadeusz Maliński 8 i pół godz. Bronisława Szymaniak z d. Maćkowiak, 22 l. Henryk Urbaniak 1 r. 11 m. Jadwiga Ludwickówna 23 d.

Dnia 11 października 1932 r.

Pinkus Weinberg, cholewkarz, 36 l. Terencjusz Brunon Tłuchowski 4 dni Lucja Nowicka 2 lata. Jan Płaczek, krawiec, 51 l. Zbigniew Kubala 6 l. Czesława Hamerla 1 m 6 d. Henryk Kotliński 3 lata. Karol Sternal, uczeń szkolny, 6 l. Marja Tyczewska z d. Sadowska, 77 lat. Katarzyna Szymańska z d. Kropczyków 46 l. Anna Rydlowska z d. Sobczakówna, 32 l. Antoni Czujewicz, tapicer, 51 l. Stanisława Sułkowska z d. Pałczyków 23 l. Domicela Urbańska z d. Zajdowiczówna, 24 l. Radzimierz Szumnerski 2 miesiące.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: C. K. Pobiedziska z prośbą o zdrowie dla matki 6 zł; — Ignacy i Zofja Lukomski 20 zł; — Jadwiga Lisiecka 2 zł; — Wojciech Książkowski 50 zł; — Zebrane na pogrzebie śp. Michaliny Książkowskiej zamiast kwiatów na grób 20 zł; — Zofja Koszubska w hołdzie N. S. J. i z podziękowaniem za powrót do zdrowia 10 zł; — Marja Dutkiewicz 1 zł; — I. G. z prośbą o pomyślny

HYGIENA
WOSK PŁYNNY

BEZ TRUDU
CZYSZCZY I POLERUJE
PODŁOGI, MEBLE
SAMOCHODY, LINOLEUM
I T. P.

CENTRALNE LABORATORJUM CHEMICZNE
W WARSZAWIE

nr 5 816

wynik w procesie i błogosławieństwo dla domu 1 zł; — Seweryna Foksova z prośbą o błogosławieństwo dla domu 1 zł; — Rozalja Kubicowa, Kraków, z prośbą o błogosławieństwo dla domu 2 zł; — M. P. z podziękowaniem za doznane łaski i dobrodziejstwa w ubiegłym miesiącu, prośbą o pomoc w pewnej sprawie 3 zł; — Chodkiewicz z podziękowaniem S. J. za uzdrowienie nogi i inne łaski 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 312 zł.

Na rodzinę uczelwego bezrobotnego: Tadeusz Ankiewicz, architekt, 3 zł; — Ziolkowscy 10 zł; — N. N. 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 26 zł.

Na bezrobotnych m. Poznania: Zamiatacz życzeń imieninowych panu naczelnikowi Edwardowi Labodze grono urzędniczek i urzędników Wodociągów Miejskich 22,20 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dyrekcja Kursów Języka Francuskiego w Poznaniu zawiadamia, że rok szkolny rozpoczyna się w najbliższych dniach. Nauka prowadzona będzie według programu lat ubiegłych. Kursy zawierają następujące sekcje, z kilku oddziałami: 1. Sekcje przygotowawczą (podstawowe ćwiczenia i konwersacja). 2. Sekcje elementarną (ćwiczenia gramatyczne). 3. Sekcje średnią (ćwiczenia ogólne, konwersacja, stylistyka). 4. Sekcje korespondencji handlowej. Wpisowe wynosi 12 zł, a dla początkujących 4 zł na kwartał. Nauka odbywa się w godzinach wieczornych od 6—8. Sekretarjat Kursów (ul. Seweryna Mielżyńskiego 26/27, w lokalu Stow. Polsko-Francuskiego) jest otwarty codziennie od godziny 17—19. zg 16 279

W hołdzie i z wdzięczności Bogu za odzyskaną wolność na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

W dalszym ciągu wpłacili do dnia 8. 10. 1932 r.

W dalszym ciągu wpłacili do dnia 8. 10. 1932 r.		162 I 2p
M. Kucowie za otrzymane łaski o dalsze prośbę	10.—	
St. F. Leszno, z podz. za odebr. łaski i o dalszą opiekę nad całą rodz.	100.—	
W. Solecka, Pozn., z prośbą o powódz. w ważnej sprawie	5.—	
M. W. o wysłuch. prośby Bogu wiać.	2.—	
Flora i Michalina Posieczek, z podz. N. S. J. za otrzyman. łaski z prośbą o op. Bożą dla cał. rodz.	100.—	
W. P.	20.—	
A. E. Stęszew z podz. za uzdr. chor.	5.—	
N. N.	5.—	
Sew. Maciejak, Siedlec, z podz. za otrzyman. łaski z prośbą o dalsze	3.—	
S. O.	5.—	
A. D. Pozn. o pomoc	3.—	
N. N.	3.—	
Biuro Parafji Farniej zebra.	63.—	
Biuro Parafji Bożego Ciała L. 256	25,50	
St. B. Pozn.	5.—	
Hel. Dembińska, Pozn.	5.—	
Sowisło, Wągrowiec	5.—	
Hel. Kucner, Pozn.	5.—	
Jan Kubaszek, Pozn.	1.—	
Wal. Meissnerówna, Pozn.	2.—	
Zimnoch, Pozn.	10.—	
Waligórzanka, Rakuyew	5.—	
Kl. Strojny, Pozn. 1 złota obrączka, 4 korony zeb.	20.—	
Tekla Miłska, Pozn. 20.— mka. w zlocie.	20.—	
N. N. z Rakoniewic	3.—	
N. N. Pozn. złota obrączka	2.—	
J. K.	2.—	
X. Kozielec, Knaurów zebra. Klaszt. OO. Dominikanów Kraków	45.—	
S. K. Ziolkowski, Janówiec	20.—	
X. J. Geldner, Czeszewo	5.—	
J. Ziolkowa, Pniewy z prośbą o błog.	3.—	
M. Pospieszynski, Gostyń	1.—	
J. Morkowska, Grodzisk	10.—	
J. Gendkówna, Zerków	2.—	
X. St. Jaskólski, Prob. Gryźnia, zebra.	4.—	
Szczecińska, Lwówek	5.—	
Kozłowscy, Inowrocław	5.—	
A. Szypula, Sucha, od czyt. Przew. Kat.	34,60	
W. Lisiecki, Modocin	10.—	
X. Mieczkowski, Francaja zebra.	98.—	
M. Szudarek, Czarnków	3.—	
H. Halasowa, Niepolomice na int. wyzdrow. męża i błog. w domu	2.—	
Lukasiewicz, Pozn.	10.—	
A. Meziłowa, Kościan 3 rata	3.—	
H. K. Kościan z podz. za odebr. łaski z prośbą o zdrowie dla syna	5.—	
M. Budzyńska, Śrem, z prośbą o zdrowie	5.—	
H. Dąbrowski, Śrem.	10.—	
z wdzięczn.	10.—	
M. Theimerówna, Ostrow	5.—	
J. Iwanicki, Inowrocław	5.—	
X. J. Guder, Kamieniec zebra.	7,95	
X. Kan, I. Charszewski, Szpital Górny	5.—	
Kl. O. Reformatów, Wloclawek	4.—	
Wl. Jachowicz, Kolo	1.—	
E. Polipa, Zółkiewka	5.—	
J. Berowski, Tarnów	2.—	
N. N. Kościan	5.—	
J. Jaroszyńska, Wągrowiec	10.—	
W. Łukasiewicz, Bydgoszcz	2.—	
Z. Cieślowa, Kopaszewo	5.—	
K. K. Gnieszno z podz. za otrzym. łaski z prośbą o dalsze	1.—	
I. Szornak, Domatowo	5.—	
St. Ma. dziewcz. Por. Plock	5.—	
T. Winter, Góra Kalw.	5.—	
K. Rakoca, Góra Kalw.	5.—	
X. Dr. Prof. P. Szach, Lwów	20.—	
J. Kozielec, Niesłabin	1,50	
K. Szalczyńska, Leszno	5.—	
H. Brochocka, Wieliczka	2.—	
X. Fr. Perz, Gnieszno, od pp. Frackowiaków z Francji	70.—	
J. Czyżewski, Skiermiewice	2.—	
M. Kąkol, Gdynia	1.—	
F. Dąbrowska, Kraków	3.—	
J. Otrembowa, Grudziąd	1.—	
Z. Cytlak, Gdynia	5.—	
L. Chmielewska, Białystok	1.—	
K. Hofkemstówna, Bielice	5.—	
X. Prob. Gończ, Luzino	3.—	
L. Smurawińska, Środa	2.—	
Fr. Nowakowski, Borowno	5.—	
Dr. Adamczykowie, Bielsko	5.—	
J. Jelinowska, Krotoszyn	10.—	
X. Kolkiewicz, Granowo, od X. X.	15.—	
X. M. Girzyński, Kowalewo	5.—	
K. Wiśdanowska, Kowel	1.—	
Uczniowie kl. VIII P. Gim. Klas. Trzemeszno z dzieła prof. K. Krygiera	11.—	
J. Gasowski, Bydgoszcz	3.—	
Lewicka, Katowice	10.—	
X. Prob. M. Michniewicz, Niemcewicz	4.—	
K. Niewiadomski, Warszawa	2.—	
H. Haas, Łobaczówka	2.—	
X. Kuncewicz, Lipsk	5.—	
S. Wiśniewski, Rogozno	5.—	
A. Piwarski, Kościan	5.—	
A. Borwik, Ostrow	3.—	
J. Jurkiewicz, Kalisz	5.—	
M. Kołodziej, Mielec	5.—	
X. Dziek. Panewicz Chrzypsko	10.—	
M. Klauzyńska, Rychtal	5.—	
K. Spychalski, Ostrow	5.—	
M. Drozdowska, Biała	3.—	
K. Hermanowa, Urbanowice	2.—	
X. E. Zawisza, Sieciechów	2.—	
M. Turkówna, Jerka	5.—	
SS. Miłosierdzia, Lublin	5.—	
Z. Poźniak, Lwów	3.—	
L. Zygalski, Zbaszyn — z podzięk. za odebr. łaski z prośbą o dalsze	2,50	
W. Skiba, Kepno	10.—	
Fr. Spigłowa, Kepno	4.—	
Fr. Paterek, Szamunki	5.—	
J. Ofiarska, Mielec	5.—	
Mir. Ławniczak, Toruń	20.—	
J. Wierzbicki, Pozn.	3.—	
Kozłowscy, Skolimów	5.—	
J. Cyganowa, Chłudowo z prośbą o błog.	5.—	
A. Paszczyńska, Brzeźany	8.—	
H. Cichówna, Golasowice	3.—	
K. Lewandowska, Bydgoszcz	1.—	
Fr. Przybalska, Gnieszno	2.—	
Urząd Parafjalny, Rudzica	15.—	
B. Stojanowski, Kruszewo	20.—	
J. Froń, Opalenica	3.—	

Konto P. K. O. 207 470. Sekretarjat św. Marcin 69.

Dnia 10 b. m. zmarł, ś. p.

Ks. Infułat Karol Kielczewski

Kanonik Katedry Gnieźnieńskiej.

Zmarły był od roku 1901 do 1920 proboszczem parafii czempinńskiej, gorliwym kapłanem, gorącym patriotą i wielkim społecznikiem, a mianowicie założycielem miejscowego Banku Ludowego, Rolnika, Biblioteki parafjalnej, Konferencji Pań św. Wincentego à Paulo, Towarzystwa śpiewu „Lutnia”, „Kobiet Pracujących”, Towarzystwa Robotników Katolickich oraz członkiem wszystkich towarzystw miejscowych.

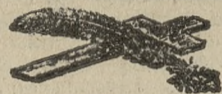
W czasie zaborem był Nieboszczyk członkiem tajnej organizacji niepodległościowej i to odznaczonym za udział w Powstaniu Wielkopolskim, oraz członkiem pierwszej polskiej Rady Miejskiej w Czempiniu.

W całej parafji pozostawia po sobie głęboki żal i niewygasłą pamięć.

Nabożeństwo rekwalne za duszę ś. p. Infułata odbędzie się w kościele parafjalnym w Czempiniu dnia 17 b. m. o godz. 9. Czempień, 11. 10. 1932 r.

Rada Parafjalna. Bank Ludowy. Rada Miejska. Rolnik.
Związek Towarzystw miasta Czempinia.

ng 5 819

Dnia 11. 10. 1932 r. zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, przeżywszy lat 79, ś. p.

Aniela Tułodziecka

Sodaliska
emer. inspekt. szkolna, odznaczona Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim „Polonia Restituta”.

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w piątek, dnia 14 b. m., o godz. 3,30 z domu żałoby na cmentarz świętomarciański przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawiona zostanie w sobotę, 15 bm. o godz. 9,30 w kościele św. Marcina.

dg 1 392

W imieniu strapionej rodziny

Poznań, Ogrodowa 19. **Zofja i Mieczysław Michalkiewiczowie.**

S. p.

Heliodor Drygas

pilot turystyczny, Prezes Aeroklubu Akademickiego w Gdańsku

nieodżałowany Kolega i jeden z najbardziej zasłużonych założycieli Aeroklubu, zginął śmiercią lotnika dnia 8 października 1932 roku w Zalesiu pod Kotomierzem. Nabożeństwo żałobne odbędzie się dnia 13 października r. b. o godzinie 10 w kościele św. Wojciecha w Poznaniu, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz św. Marcina, o czem zawiadamia Krewnych, Przyjaciół, Kolegów i wszystkich życzliwych

dg 1 394

pogrążony w głębokim żalu

Aeroklub Akademicki w Gdańsku.

We wtorek, dni: 11 października r. b., zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

z Sobczaków

Anna Rydlewska

Pogrzeb odbędzie się w piątek o godz. 16.30 z domu żałoby w Pobiedziskach.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, brat i rodzice.

Poznań, Pobiedziska, Gdynia. 11. X. 1932. zg 16 288/9
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Wysokim Korporacjom stołecznego m. Poznania, Przedstawicielom Magistratu: Rady Dr. Szulcowi, p. Decernentowi Motylińskiemu, Ks. Proboszczowi Nowakowskiemu, Ks. Dyr. Wolkowskiemu z „Caritasu”, Panom Naczelnikom Biur Magistratu, Krewnym Przyjaciółom i Znajomym, Siostram Miłosierdzia, Siostram i Zakładom Opiekuńczym w Poznaniu i na Śródcie i w Głównej, Domowi Sierot w Wolsztynie, Panom Urzędnikom i Siostram Wydziału Opieki Społecznej Magistratu, Przedstawicielom „Sokoła”, Orkiestrze Miejskiej oraz wszystkim, którzy uczestniczyli w żałobnym obrzędzie pogrzebowym ś. p.

Mieczysława Wolniewicza

składamy serdecznie

Bóg zapłać!

zg 16 290

Poznań, Zaniemyśl.

Rodzina.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci ukochanego, nigdy niezapomnianego brata i szwagra, ś. p.

ks. dziekana Jana Wiśniewskiego

odprawia się

msze św.

dniu 15. X. b. r., w kościele św. Marcina o godz. 9-tej i w Łubowie, w kościele parafjalnym o godz. 8-mej.

zg 16 282

Siostry i szwagrowie.

We wtorek, dnia 11 października 1932 r., zmarł nagle mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Ludwik Porawski

emeryt. starszy zawiadowca odcinka drogowego kolei państwowych

przeżywszy lat 62.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 14 b. m., o godz. 16,15 w Międzychodzie z kostnicy szpitala.

W ciężkim smutku pogrążona

Międzychód, Mickiewicza 2.

rodzina.

zg 16 284

W drugą bolesną rocznicę śmierci naszego drogiego syna i brata, ś. p.

Jana Nepomucena Remleina

odprawia się

msze św.

dnia 14. 10. 1932 r., o godz. 7-mej, w katedrze przed ołtarzem św. Józefa; druga o godz. 9-tej w kościele OO. Franciszkanów przy ołtarzu Matki Boskiej.

O modlitwę za duszę ś. p. proszą

matka i rodzina.

Poznań-Rataje.

zg 16 280/1

Dnia 14 bm. o godz. 9-tej odbędzie się

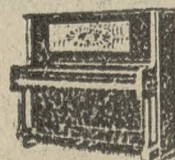
msza św.

za duszę ś. p.

Rozalji Baderowej

w kościółku św. Krzyża w Buku, o czem zawiadamia
mąż.

Pz 5 030 41.49

PIANINA

niezrównanej jakości

poleca

**FABRYKA PIANIN
B. SOMMERFELD**

skład fabryczny

Poznań, ul. 27 Grudnia 15.

Tel. 19-18.

Pz 5 055 41.14

Dom

10 nabkacy, 10 móg inwenta-
rzem (w miesiące) 12 000 wpłaty
0-8 000 Otręba, Jarocin Kiliń-
skiego 2 zd 32 917

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szan. Publiczność, że po gruntownej renowacji otwieram dziś.

w **środe, dnia 12-go października r. b. o godzinie 4 po poł.**
KAWIARNIĘ i RESTAURACJĘ

przy Teatrze Wielkim — w Poznaniu, ul. Fredry 9.

Prosząc o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa, zapewniam, że niskimi cenami, wyborową kuchnią, dobrze pielęgnowanymi napojami, rzetelną obsługą, postaram się zadowolić najwybredniejsze wymagania Szanown. Gości.

Polecam wymienione

ŚNIADANIA — OBIADY — KOLACJE

zg 16 286

Z poważaniem **Franciszek Hoffmann.**

NASZYM CELEM PAN dobrze ubrany!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie „**SŁUŻBY odbiorcom**” oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klienteli do siebie.

Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obyć się nie może.

Czynimy to dalej dla tego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen **garderoby męskiej**. — Wówczas bowiem przekona się każdy, że tak dobry towar należy polecać, by dotarł do najszerzych warstw czytelników naszych ogłoszeń. Bawem jak powtarzamy, zadaniem naszym jest, by każdy **Pan był dobrze ubrany**. — **Dzierżymy prym** co do wyboru i niskich cen, gdyż mamy największy wybór nie tylko w Poznaniu lecz w całej Polsce. — Jako specjalne magazyny garderoby męskiej, osiągamy w sprzedaży detal cznej **MILIONOWY OBRÓT**, co jest naprawdę ogromnym sukcesem w obecnych ciężkich czasach.

EDMUND RYCHTER

Zarabiamy **BARDOZO MAŁO**, lecz sprzedajemy za to **BARDOZO DUŻO**, a więc w interesie każdego leży, ażeby kupować tam, gdzie wielki zbył przy minimalnych zyskach.

POLECAMY na zimę: **Kilkaś PŁASZCZY** w najnowszych fasonach, po cenach dla każdego przystępnych. — **FUTRA** spacerowe i do podróży, od skromnych do najwykwintniejszych — wybór wprost przygniatający ilością a ceny **NAJNIŻSZE!** — **KOZUCHY** surowe do stróżowania, wyprawa rosylska, **KOZUCHY** poszyte **SZOFERSKIE** długie, ciepłe nie drogie! **KURTKI** futrzane, **KURTKI** skórzane, **BURKI** zwykłe, **SZYNELE** do podróży, **KOCE** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami.

SPODNIE, BRYCZESY, GOLFY wybór olbrzymi!

URBANIA spacerowe, sportowe i wizytowe.

MATERIAŁY z metra, najmodniejsze desenia, w olbrzymich masach, po cenach fabrycznych.

OZIAŁ MIAROWY pod kierownictwem bardzo utalentowanych przykrawaczy, może zadowolić najwybredniejsze wymagania znawców i miłośników mody.

Specjalność modernizacji i rozszycia futer.

Dostarczamy nasze towary także za bony Tow. „**KREDYT**”

Restauracja i Śniadalnia „POD ORŁEM”

Poznań, ul. Fredry 12. — Tel. 40-15

W czwartek, 13 października r. b.

Specjalności:

Prosiak pieczony z kaszą

Kiełki z kotła z kapustą
Kasza smażona z kapustą
Mięso z kotła
Nogi wieprzowe

Kaczka } z modrą kapustą
Gęś }
Kurapatwa z słoninką
Czarnina z wkładką

Piwo jasne 1/2 litra 50 groszy.

zg 16 285

Właśc.: **B. L. Jankowiak.**

Kafle do pieców

pierwszej jakości, gładkie i ozdobne w wszystkich kolorach;

glazurowane płyty ścienne i licówki do wykładania ścian, kotłów i pieców;

kamionkowe płyty posadzkowe krajowego i zagranicznego wyrobu;

tynek szlachetny w różnych kolorach i odcieniach i wszelkie inne materiały budowlane, ma w wielkim wyborze stałe na składzie

GUSTAW GLAETZNER.
Centrala Materiałów Budowlanych i Dociągów
POZNAŃ 3, ulica Jana nr. 19
Tel. 65-80 i 65-23. Składnica: ul. Kraszewskiego 10. dg 1355

DRZEWKA i KRZEWY OWOCOWE

aleje, we, pienne, półpienne, krzaczaste po bardzo znizonych cenach polecają

MIEJSKIE SZKOŁKI, POZNAŃ - NARAMOWICE

Cenniki wysylamy bezpłatnie.
Pr 5 027-57 222

GARDEROBA

w pierwszorzędnej cukierni w centrum do wydzierżawienia a natychmiast za 1/2 roczną dzierżawę zgory gotowka wymagana 1 500 - 2 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 16 267

A. DENIZOT

Luboń (Poznań)

poleca

drzewa i krzewy owocowe,
parkowe i ozdobne róże,
konifery, rośliny na żywoploty

Ceny znizone. Cennik na żądanie.

Urzędnik gospodarczy

kawaler, z 11-letnią praktyką we wzo.owych majątkach z dobrymi poleceniami z miast z dniem 1. 1. 33 posade. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 16 287

TAPETY

Ceraty
Linoleum

sprzedaje bardzo korzystnie

Zb. Waligórski

otowa 31, mieszkanie pocz 15
P 4 1767 35.834

Oprawy kalatek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Deski i blochy stolarskie

sosnowe dwuletnie i zeszloroczne pierwszorzędnej jakości mam na sprzedaż.

Kupię kilka wagonów drzewa opałowego

Fr. Polaszek
Gostyń
Tartak parowy
ng 5 733

Wirówki

Sprzedam za gotówkę większe lub mniejsze ilości wirówek do mleka po bardzo niskich cenach. Oferty Kurjer Pozn. pod zg 16 275

Wózek

dziecięcy sprzedam Zarzrże blok 2 m. 2. pd 35 577

Cukry deserowe i Mieszanki czek. w papierkach

Marcepan — Grylaż — Kuwerturę i wszelkie wyroby czekoladowe poleca znana i renomowana

WARSZAWSKA FABRYKA CZEKOLADY

JAN ZIÓŁKOWSKI, WARSZAWA.

Generalny przedstawiciel: **Wł. Marciniak, Poznań,** Górna Wilda 3. Tel. 17-78.

Kierownictwo Zaopatrzenia Taborowego w Warszawie, ul. Solec nr. 63, ogłasza

KONKURS

ng 5 585

na stanowisko

Inżyniera działu garbarskiego (technika),

obeznanego dokładnie z całą produkcją skór twardych i miękkich, kalkulacją wyrobu samych skór, jak również i przedmiotów gotowych. Kandydaci o pełnych kwalifikacjach winni nadsyłać podania pisemne wraz z odpisami dokumentów stwierdzających ukończenie odpowiednich studiów i praktyk, oraz własnoręcznie napisanym życiorysem do dnia 1 listopada 1932 roku. Wynagrodzenie w/w umowy na zasadach obowiązujących pracowników kontraktowych, zatrudnionych w wojsku.

Kierownik Zaopatrzenia Taborowego Dr. Valenta, ppik.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Lucinach i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Luciny tom II karta 32 na imię gospodarza Stanisława Bryla z Lucin i żony jego Teofilii z Tomczaków jako współwłaściciele na mocy ogólnej wspólności majątkowej małżeńskiej, zostanie w drodze egzekucji dnia 10 grudnia 1932 r., o godz. 10-tej, wystawiona na przetarg w Sądzie Grodzkim w Śremie, pokój nr 4. Nieruchomość Luciny karta 32 jest gospodarstwem rolnem obszaru 26,81,92 ha., czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 41,74 talarów, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynków 36 marek, art. matrykuły podatku gruntowego 25 i nr 17 księgi podatku budynkowego — Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 28. II. 1932 r. Śrem, 1 października 1932 r. Sąd Grodzki, ng 5 584

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. nr 62 poz. 580), Urząd Skarbowy w Poznaniu podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 14 października 1932 r., o godz. 11-tej, w lokalu przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych nieruchomości:

2 bufetów, kredensu, stołu, 12 krzeseł, zegara stojącego, motoru pomocn. do roweru, bufetu, kredensu i 8 stołów restauracyjnych, 3 kanapy, 2 fotole, maszyny do pisania, maszyny do szycia, 2 umywalki, 2 szafy do rzeczy, 3 szafonierek, 2 lustera, 100 książek powieściowych, heblarki do drzewa, wiertarki, 30 paczek sprężyn tapicerskich, wózka ręcznego, leżanki i 50 mtr. pluszu. ng 5 817

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą

Poznań, dnia 11 października 1932 r.

Urząd Skarbowy IIV.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 13 b. m., o godz. 10 przed południem, sprzedawcą będą najwięcej dającym za gotówkę w firmie „Express”, Małe Garbary 5:

flaneli, pończochy, rękawiczki itp. rzeczy. ng 5 600

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, komornik sąd Śniadeckich 26.

OŚLĄBIENIE BLEDNICE

leczy

HEMOGEN

oryginalny tylko, z firmą **KLAWE**

PLUCA chore, wycieńczone długotrwałym uporczywym kaszlem, kokułszem, dyshawicą, zatłegmieniem objawiającym się nagłymi napadami duszności — leczy

ZIOŁA Dra BREYERA Nr. 1 — znane i wypróbowane przez tysiące chorych.

REUMATYZM - artretyzm, podagrę, zwapnienie tętnic, złą przemianę materji, otyłość schorzenia skórne, nieczystość cery leczy ze skutkiem

ZIOŁA Dra BREYERA Nr. 2 — nie mające równych sobie.

Żądać w oryginalnym opakowaniu w aptekach i składach aptecznych, lub w wytwórni „**POLHERBA**”

Kraków - Podgórze Skr. 48.

Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wytwórni broszurkę „Jak odzyskać zdrowie”.

Pr 4 965-70 95

METALE:

Blachy, pręty, rury, druty miedziane, mosiężne, tembakowe, aluminiowe, ołowiane i inne. Blachy białe angielskie.

Ołów — cyna i inne surowce.

Szmerglowe wyroby **NAXOS-UNION**: tarcze-pilniki-papiery-plótno-proszki-oselki

„POLTHAP”

Polskie Towarzystwo Techniczne dla Handlu i Przemysłu Sp. z ogr. odp. ng 5 790

Warszawa, ul. Pańska 83, dom własny.

Telefony: 330-85 695-77 i 209-27.

HURTOWNIK

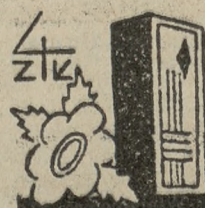
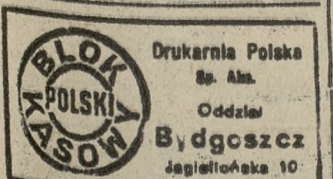
z obszerną organizacją sprzedaży lub zastępca do sprzedaży patentowanego artykułu masowego, który może znaleźć zastosowanie w każdym domowym gospodarstwie, poszukiwany. Wszry na tyczenie do dyspozycji. Pospieszne zgłoszenia skierować pod: „W. L. 690” do Tow. Rekl. Międz. j. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tg 368

LOKOMOBILA

Lanz 50 K. M. obecnie w ruchu zaraz na sprzedaż.

Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń „Par”, Al. Marcinkowskiego 11

pod nr. 41,45 Pg 5033-41,45

CHORA WĄTROBA-RODZI INNE CHOROBY

Przy cierpieniach wątroby, woreczka żółciowego i kamicy żółciowej stosujcie

Zioła magistra **Wolskiego**

ze znakiem ochronnym **BILLOSA**

Żądać w aptekach i drogerjach

Wytwórnia Warszawa — Zioła 14

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811) i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Polonia
Pośrednictwo Majątek. Poznań. Kantaka 5. poleca wybór majatków ziemskich, gospodarstw kamienie, willi, przyjmując zlecenia. zdg 34 993/4

Meble kuchenne
po każdej cenie sprzedaje Koniński, Płaskowa 3. Wytwórnia mebli kuchennych zdg 25 887

Kantówkę
30 gr mtr taty 10 gr Rynek Łazarski 17. zdg 27 344/5

Trykotażę
pulowery, pończochy, skarpetki, rekawiczki po znanych niskich cenach. Centralny Dom Pończoch. Wodna 26. zdg 35 140/1

Maszynę
dobrą tanio sprzedam. Górna Włda 53. mieszka. 1. zdg 35 747/8

Drażki
do drzewek mam do oddania po cenie od 25 groszy wwyż. T. Greka, Dąbrowskiego 3. Telefon 6382. zdg 35 768/9

Węgla
prima oddaje korzystnie z wozu przywożą dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 987/8

Plaszcz
zimowy, używany jak inne korzystnie. Matejki 6, m. 5. zdg 35 943

Gospodarstwo
40 morg. budynek murowany dom 2 pokojowy, żywym. martwym. inwentarzem. cena 10 000. wpłaty 7 000. Karaluz, Poznań. Marszałka Focha 25. zdg 35 902/3

Zbiór
znaczków sprzedam. Zapytać Plac Bernardyński 1, m. 5. zdg 35 802/3

Singera
2 damskie maszyny sprzeda. Warsztat Kraszewskiego 5. zdg 35 877/8

Kawiarnia
orkiemia - pierwszorzedna na miejscu z powodu choroby bardzo korzystnie spiesznie do nabycia Gwałkowa, Gniezno, Hotel Dworcowy. zdg 35 890

Dziecięce
łóżeczko białe sprzedam. Młyńska 4, m. 1. zdg 35 855

Kolonjalka
rynk. nadająca na rzeźnictwo. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 35 918

Masywny dom
w mieście powiatowym w najlepszym położeniu przy rynku, w którym mieści się duży skład z 2 oknami wystawowymi, mieszkaniami, duże składnice i piwnice, korzystnie do nabycia z powodu choroby. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 926

Dobra lokata kapitału!
Sprzedam mój dom w Jarocinie, najlepszym miejscu w Ryuku, w którym mieści się duży skład z 2 oknami wystawowymi, mieszkaniami, duże składnice i piwnice, korzystnie do nabycia z powodu choroby. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 926

Kaształy
większa ilość. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 934

Gościniec
dom piętrowy, 2 składy, 18 morg. dużej wsi kościelnej na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 935

Introligatornie
mała drukarnia sklep artykułów piśmiennych razem lub osobno tanio sprzedam z powodu choroby. Toruń, ul. Sukiennicza 6, Popel. zdg 35 745

Jadalnia
stylowa, nolerowana, bardzo tania. Stolarska, Bukowska 9. zdg 35 792

Nowość
złote obrączki ślubne w kolorach od 12 para. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdg 35 779

Wody
kwiatowe tańsze, 100 gr. za 1,60 litem. Drogeria Teatralna - Fredry 2. zdg 35 767

Laboratorium
Foto-Chemiczne
Fredry 2. wywoływanie filmu 40 gr. wywoływanie płyt od 10 gr., odbitki od 10 gr. zdg 35 764

Kuchnie
kompletne okazynie sprzedam. Nowy Dom Komisowy. Wozna 16. zdg 3 644

Sypialnia
jasny dąb z lustremi, dobrze utrzymana, okazynie. - Nowy Dom Komisowy. Wozna 16. zdg 3 643

Gabinet męski
ciemny dąb jak nowy okazynie. Nowy Dom Komisowy. Wozna 16. zdg 3 642

Samochód
kryty 4 osobowy, 4 cylindrowy, po remoncie tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Szafarzewski i Menzel plac Nowomiejski 7, telefon 3401. zdg 35 750

Sprzedaj okazyną

Para eleganckich nowych szorów, pierwszorzedna skóra, ręczna praca. cena 175 zł. - Oferty Kurjer Poznański nr 3 637

Kamienicę
z ogrodem sprzedam. - Srem. Ogrodowa 4. zdg 3 635

Łóżka
debowe, nocne stoliki, poduszki (hotelowe). - Dąbrowskiego 79. biuro. 3-6 zdg 3 634

Losy
1 klasy, najszcześliwsze, poleca kolektura Kędziory, Poznań, Siaroca 5/6, narożnik Nowej. zdg 32 065

Anodówki „Emka”
najkorzystniej

150 wolt wy. kazująca 175 wolt z 17,90; 120 wolt wy. kazująca 140 wolt z 13,90; 100 wolt wy. kazująca 120 wolt z 11,25; 90 wolt wy. kazująca 110 wolt z 10,00; 60 wolt wy. kazująca 75 wolt z 7,40. Baterie wysła się na cała Polskę za zaliczeniem z 2. - Za przedłożeniem karty gwarancyjnej z baterii anodowej „Emka” ładujemy jednorazowo akumulator gratis. - „EMKA”, Zakłady Radio elektryczne Radioaparaty żyrandone gramofony, płyty aparaty fotograficzne właśc. Marian Włodarczyk Poznań Wrocławska 30 telefon 3683. Pg 5 012 40.140

Powóz
(landauer) w dobrym stanie tanio. Stawna 6. zdg 35 915

Skład
papieru i bielizny bezkonkurencyjny z mieszkaniami sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 959

Gramofon
skrzynkowy tanio. Słowackiego 48. mieszkanie 6. zdg 35 962

Pianino
tanio sprzedam. Górna Włda 76. mieszkanie 5. zdg 35 795

Antykwarycznie
najkorzystniej. Kupno - Sprzedaż Marcinkowskiego 23. Pg 4 748 40 54

Parcela
przy ul. Palacza, 5 zł metr - Osiecki. Mostowa 2. zdg 35 398

Szpica młody
tanio. Zwierzyniecka 20, m. 1. zdg 35 886

Piekarnię
w pełnym biegu na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdg 35 619

Tatra
4 cyl. 6 osob. kryta w pierwszorzednym stanie sprzedam zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 534

Maszyna
do pończoch Rekord, Wierzbicice 26 m. 10. zdg 35 536

Skład
delikatosew ładnie urządzony towarem sprzedam korzystnie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 35 714

Dryling
Krupa kurkowy 16 sprzedam. - Łakowa 10. mieszkanie 6. zdg 35 626

Gramofon
i radiodetektor. Schildknecht, ul. Mielżyńskiego 22. zdg 35 630

Maszynę
do pisania Ideal prawie nowa i mała walizkowa sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 746

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej. Łakowa 4 a. stolarna. zdg 34 435

Samochód
„Essex” limuzyna rok 29. 4 drzwiczywo okazynie na sprzedaż. Zgłoszenia garaż „Międzynarodowy” przy Bramie Debińskiej. zdg 34 861

Skład
kolonialny, duże mieszkanie, - dobre położenie, Tomkowiak Niegolewskich 9. zdg 35 115

Ca. 800 m²
desek do skrzyń
dług. 182 cm grub. 1 cm sprzedam Centrala Mleczarska Zbąszyń, ul. 17 Stycznia 44. zdg 35 581

Worki
używane w partjach sprzedam. - Focha 43 galanteria. zdg 35 576

Bernardyny
3 miesięczne sprzedam. Restauracja, Matejki 56. zdg 35 674

Restauracja
centrum miasta pełnym wyszynkiem od zaraz. Do objęcia 15 tysięcy gotówki, ewent. wspólnictwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 637

Futro
męskie w doskonałym stanie na sprzedaż. Obejrzeć 5-8 po południu. Gdzie? wskaże Kurjer Poznański zdg 35 673

Parcele

przy Łukaszczyca 4 zł metr sprzedam, Restauracja, Matejki 56. zdg 35 675

Motor
Deutz Diesel 20 k. m. na rope okazynie z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 651

Wóz
kastowy 60-70 cetr. okazynie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 652

Platforma
z boczkami 60-100 cetr. okazynie. Zgłoszenia Tama Garbarska 2. magazyn. zdg 35 653

Piec
westfalski biały. Szyperska 3, mieszkanie 3. zdg 35 662

Parcele
na sprzedaż. Mosina. Hotel Narodowy. zdg 3 599

Meble
solidnie wykonane - po cenach przystępnych Andrzejewski - Wrocławska 4 przy Starym Ryuku. dawniej M. Focha 28. Pg 4 721 39.12

Dwa
szklanne, godia, rama żelazna 140x46, 6 mm sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 35 718

97
morg. prywatne, budynek masywny - 12 000 wpłaty 6 000. - Ratajczak. Plac Sapieżyński 4. zdg 35 738

Dom
rodzaj willi okazynie sprzedam 5 500. Ratajczak Plac Sapieżyński 4. zdg 35 736

Skład
towarów krótkich sprzedam. - Wskaże Kurjer Pozn. zdg 35 728

Porcelanę - Wyprawy
Prezenty
najtaniej tylko wprost Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24. podwórce. zdg 35 905

Jadalnia
bogato meblowana tanio z powodu zaplaceniu podatku. Szyperska 3, mieszkanie 9. zdg 35 895

Dywany
Chodniki
Kilimy
najtaniej
w firmie Dywany Żywieckie - Bracia Górczy. Poznań Stary Rynek 44 i piętro wejście z ul. Woznej. Pg 4 773 39.213

Futra
posiadam wielkim wyborze karakulowe całych skór 1400 oraz futra białowłose, tchórze sealowe, popielice, nutria, żrebce różnego rodzaju począwszy od 200 także skóry każdego gatunku wydry, bobry, białmy, lisy srebrne. - Sprzedaje po cenach najniższych. Łalewski Fredry 1. Pg 4 470 33.77

Futro Seal
bardzo tanio sprzedam. Ul. Rzeczpospolita 3 w podwórzu. prawo. L. lewo. zdg 33 885

Ejektorke
Kruppa 16 sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 683

2
maszyny pończosznice, długie, nowe, tanio sprzedam. - Adres Kurjer Poznański zdg 35 951

Singera
krawiecka i damska w dobrym stanie tanio z powodu wyjazdu. od 4-9. Śniadeckich 11, m. 13. zdg 35 804

Lustro
wysokie z podstawką, korzystnie Działyńskich 7, m. 14. zdg 35 815

Biblioteka
160 mtr. skromne wykonanie z 80. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 5 039 41.56

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli Szpryngacz Szwarcz naprzeciw poczty - tam najtaniej. Pg 5 037 41.48

Gramofon
szafkowy, bardzo ładny, podwójna sprężyna z 125. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 5 034 41.52

Tapczan
zupełnie nowy, bardzo dobre wykonanie. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 5 035 41.51

Kryształ
krajowe szklane wazy okazynie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 5 036 41.53

Dywany
małe przed łóżka, proste owalne, ładne kolory i rysunki tanio. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 5 037 41.54

Sypialnia
biała, kompletna sztuwny marmur z 200. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 5 038 41.55

Miód

kuracyjny z 14,50 miód zwykły, orzechy włoskie 10 5 kilowe opakowanie franko zaliczka. Bracia Baltuch Zaleszczyki. zdg 35 972

3
motocykle Motococche, 2 przy czepki mało używane tanio sprzedam Koszezyński Ozrodowa 15. zdg 35 822

Dynamo
110/160 wolt, 50/41 amp., obrot. 1900 fabryk Siemens w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Rott Chojnice, Pomorze. zdg 35 828

„Antyki”
meble używane, wielki wybór, ceny najniższe. Płasiński, Wozna 9. Pg 5056 57.217

Skład
papieru okazynie tanio. Chwałszewo 9. zdg 35 844

Zakład fryzjerski
centrum, urządzeniem bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 846

5 KUPNA
większa ilość zajęty i dziczyzny, wybite kury gęsi. Hala Targowa, ul. Ratuszowa 35 tel 18 97. zdg 35 709/10

Meble używane
całe komplety raz pojedyncze sztuki kupuje; przyjmuję w komisji Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24 42. Pg 499 40.124

Opone
720x120 używana lecz w dobrym stanie kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 820

Kupię
dwie lampy boczniowe lukowe dla prądu stałego 110 lub 220 Volt. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 583

Fortepian
(skrzypkowy) pierwszorzednej marki oraz dywany perskie kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 559

Kupię
używane płyty „Linsaphone” - wszystkich języków oraz gramofon. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 593

5-6
morg. ziemniaki okolicy Poznania na ogrodniczo. Zgłoszeń z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 35 600

Samochody
używane, wybrakowane kupuje. Królak Poznań Jeżycka 27. telefon 78 40. zdg 35 631

Maszynę
do pisania z tabulatorem lub walizkowa kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 743

Kupię
wagę 150 kg. Podaj cenę Kurjer Poznański zdg 35 678

Jadalnię
kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 647

Kupię
w pobliżu Poznania gospodarstwo 10 do 15 morg z domem i ogrodem przy wpłacie do 10 000. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 658

Samochód
ciężarowy 1-2 tonnowy, używany lecz w dobrym stanie kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 1 390

Wózek
ręczny o dwóch kołach kupie. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 693

Ciężarówkę
2 tonnową używaną kupie. - Ignacy Graś, Gulez. zdg 35 889

Maszynę
do pisania „Orzel” w dobrym stanie, tanio kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 35 884

Dom
lub gospodarstwo blisko Poznania, wpłaty 13 tysięcy. Oferty do Kurjera Pozn zdg 35 923

Wilkę
lub dworek lub coś w tym rodzaju w Poznaniu lub okolicy tegoż lub na prowincji, z dobrą komunikacją, conajmniej 5 pokoi, najchętniej z werandą lub tarasem lub balkonem, ogrodem i chlewikami, kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 931

Piec
żelazny szamotowy większy kupie. Gasiorowska, Kraszewskiego 3. skład kapeluszy. zdg 35 794

Kilimy
kupie Oferty cenę Kurjer Poznański zdg 35 914

Pianino
używane kupie. Oferty cenę Kurjer Poznański zdg 35 956

Koks
węgiel okazynie kupie. Oferty cenę Kurjer zdg 35 957

Piec
większy Szrajbers kupie, Polna 16, m. 1. zdg 35 808

Forda

23/29 kupie. „Komisowy Autopark”. Przemysłowa - narożnik Jakóba Wujka Tanie garaże - warsztaty - umywalnia - telefon 66-61. zdg 35 994

Konia
platforme lekka kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 985

Kociół
4-6 kwm. ogrzewanie stojący lub leżący kupie spiesznie. K. tliński Kórnik. zdg 35 970

Burkę
futrzaną, ubranie popielate obszerne dobrym stanie kupie Oferty cenę Kurjer zdg 35 961

Kupię
butle do wodoru. - Zgłoszenia Fr. Kloza, Dąbrowskiego 32. zdg 35 829

Kupię
dom w Poznaniu wpłaty 20 tysięcy. Pośrednicy wykluczeni. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 823

7 PIENIADZ
20-35 000 zł
poszukuje na 1. hipoteke domu nowowbudowanego w Poznaniu, dam 15% rocznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 689

5 000
pożyczki szukam do dziennego gotówkowego i od lat kilku dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa w branży spożywczej. Wysoki zysk i pewna gwarancja w rzeczywistości lub ruchomościach zabezpieczona Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 600

Wspólnika
przyjme 5-10 tysięcy starej, dobrze zaprowadzonej Poznaniu fabryki konfekcyjnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 731

Fryzjer
mistrz damsko-męski perukarski z urządzeniem przystąpi jako wspólnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5 820

25 000
poszukuje na 1 hipoteke, dobre wynagrodzenie, na nowe zabudowanie, wartość 70 000 w tem 7 lokatorów Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 953

3 000
pożyczki na 1 hipoteke poszukuje. je. Polna 40, m. 11. zdg 35 800

6 KAMIENICE
Wielki
dom towarowy całkowitem urządzeniem centralnym okrzewaniem położony w rynku zaraz korzystnie do nabycia w Brodnicy Pomorze. Sądzielszy Bank Pożyczkowy Brodnica zdg 34 890

Kamienica w Bydgoszczy
ul. Dworcowa 4 sklepy rozny dochód z 17 000. tanio do nabycia Oferty Kurjer Poznański zdg 35 131

Dom
składem, dochodowy solidnej budowy przy Starym Ryuku 20 000 wpłaty 15 000. Tomczak Wierzbicice 31. zdg 35 756

Dom
składami czynsz 400 miesięcznie. 22 000 Poznaniu, Ratajczak - Plac Sapieżyński 4. zdg 35 737

Kamienicę
kupie, wpłacie 100 000. - Oferty Kurjer Poznański zdg 35 920

Kamienicę
w rynku najlepszym położeniu, 23 ubikacje nadające się na każde przedsiębiorstwo wolne mieszkanie 4 pokoje kuchnia, stajnia kanalizacja, wodociąg, światło elektryczne ogród. Cena 25 tysięcy z wpłatą podług umowy. Właściciel Smogulecki Gniewkowo, Rynek 6 Kujawy. zdg 35 930

Kamienica
5 piętrowa blisko śródmieścia do sprzedania. Wartość 190 000 zł. Wpłaty ca 60 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 843

8 DO WYNAJECIA
Jeń
dwa pokoje kuchnie wydzierżawia opłata miesięczna. Lambini, Junikowo przy Górczynie. zdg 35 572/3

6 pokojowe
parter Matejki 57, zaraz lub od 1 listopada do wynajęcia. Informacje mieszkanie 3. zdg 35 043

Dwupokojowe
kuchnia II, odnowione zaraz zwrót kosztów 700 czynsz 40. - Adres Kurjer Poznański zdg 35 582

Jednopoikowe
bez odstepnego wydzierżawia gospodarza. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 35 601

15 zł
miesięcznie, pokój, kuchienka, korytarzem, śródmieście od gospodarza Czynsz zwróty. Wskaże Iwczenko, Wierzbicice 27, parter. zdg 35 888

3 pokoje
kuchnia i łazienka poszukuje do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 810

Trzy

pokoje z łazienką na Osiedlu krzystynie zaraz do wynajęcia. - Zgłoszenia Patrona Jackowskiego 43 mieszkanie 1. zdg 35 643

Pokój
wydzierżawi gospodarz zaraz. - Górczyn. Promienista 72. zdg 35 761

Mieszkanie
2 pokojowe zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Gen. Koscińskiego 20, mieszkanie 19. zdg 35 764

Pokój
próby używaniem kuchni, śródmieście, poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 874

Mieszkania
3-pięciorokowe meblami bez poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 921

Mieszkania
mniejszego lub pokoju próżnego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 942

Zaplace
czymś roczny 2-4 pokoi. Posrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański rg 3 649

Dwupokojowego
szukam. Czyszczy zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 911

2-4
pokojowego mieszkania poszukuje. Zgłoszenia pod nr. dg 1 393

Mieszkania
2-pokojowego na Jeźcach poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 692

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
lub wydzierżawie 3-4 pokoje - wprost od gospodarza okolicy Placu Sapieżyńskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 595

Ładne
2 pokoje kuchnia łazienka, balkon słoneczne frontowe. III piętro, czynsz 50 zł - Rynek Wilno. - zamienie na podobne. Śródmieście lub początek Jeźców. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 919

11 POKOJE UMEBL.

Małżeństwu
pokój umebowany z piecykiem do gotowania. Wolna 6 m. 5. zdg 35 516

Pokój
czysty od 15 Długa 4 mieszk. 10. zdg 35 067

Pokój
śdrowy i miły dwom panom. Dabrowskiego 69. III mieszk. 11. zdg 35 217

Małżeństwu
paniom. Matejki 38 II. lewo. zdg 35 243

Pokój
umebowany frontowy elektryka osobne wejście wynajme. Romana Szymańskiego 8 parter. prawo. zdg 35 549

Pokoje
umebowane - z całodziennym utrzymaniem. do wynajęcia - Waly Wazów 24. willa obok Uniwersytetu. zdg 35 147

Centrum
pokój czysty wejście niekrepujące s klatki od 15. Kozia 25 m. 3. zdg 35 351

Dwuosobowy
frontowy elektryczność. Strzelecka 6 m. 16. zdg 35 450

Dla małżeństwa
pokój z piecem do gotowania balkon. Chelmońskiego 2 mieszkanie 7 Park Wilsona. zdg 35 530

Pokój
duży, słoneczny, frontowy oddzielnym wejściem. Konopnickiej 16. I. zdg 35 567

Małżeństwu
wynajme. Maleckiego 27. m. 4. zdg 35 607

Pokój
Jeden lub dwa dla par do wynajęcia. Spokojna 27 a I. p. mieszkanie 9. Zgłoszenia między 6-7 po południu. zdg 35 613

Pokój
utrzymaniem lepszym panienkom zaraz samotna pani. Wolna 6. m. 4. wejście Słusarskiej. zdg 35 615

Spokojny
słoneczny elektryczność łazienka inteligencji. Grunwaldzka 33. m. 8. zdg 35 622

Jednosobowy
dwuosobowy utrzymaniem tania Kreta 6. m. 7. zdg 35 563

Próżny
małżeństwu. Madalińskiego 11. m. 8. zdg 35 592

Wspólny
panom. Półwiejska 13 mieszkanie 7. zdg 35 599

Paniom
wspólny. Kwiatowa 9 - II. zdg 35 717

Tanio
frontowy jeden lub dwuosobowy. elektryczność. Szewska 11. mieszkanie 9. zdg 35 716

Frontowy
Focha 77. mieszk. 10. zdg 35 712

Niekrepujący
zaraz elektryczność. Wielkie Garbary 21 - 10. zdg 35 711

Dwuosobowy
Śniadeckich 9 m. 8 zdg 35 696

Wspólny
całkowitem dobrem utrzymaniem od 15. X. Fr. Ratajczaka 15 mieszkanie 3. zdg 35 742

Tani
skromny pokój od podwórza wynajme. Matuszek Działyńskich 11 mieszkanie 19. zdg 35 744

Pani
wspólny Skarbowska 15 dom ogrodowy, wprost parter prawo. zdg 35 751

Elegancki
pokój frontowy doskonałym utrzymaniem Plac Wolności 10. mieszkanie 13. zdg 35 632

Pokój
Wierzbicice 35 m. 3. zdg 35 661

Pokój
umebowany frontowy. Wielkie Garbary nr. 5 m. 7. zdg 35 679

Pokoik
umebowany. Skryta 14 mieszkanie 3. zdg 35 672

Frontowe
jedno-dwuosobowe lepszym wolne. Bukowska 33 m. 2. zdg 35 660

Plac Wolności
13 mieszkanie 10 wolny I. XI. zdg 35 668

Pokój
dla małżeństwa Karwowskiego 10. mieszk 5 Łazarz. zdg 35 667

Pokój
dla pana. Zupańskiego 21. mieszkanie 8. zdg 35 664

Jednosobowy
Mickiewicza 13 m. 7. zdg 35 636

Pokój
słoneczny dwom panom odnajme od 15. 10. 32. Waly Królowej Jadwigi 2 a m. 17. II. zdg 35 750

Frontowy
dwuosobowy Rybaki 12. m. 24. zdg 35 741

Pokój
niekrepujący duży elektryczne światło łazienka, z używaniem kuchni. w śródmieściu do wynajęcia dla jednej osoby. Kwiatowa 9. m. 10. zdg 35 729

Frontowy
dwuosobowy. Aleje Marcinkowskiego 17 a. m. 7. zdg 35 723

Kantaka
2. m. 5. od zaraz. zdg 35 721

Duży
Rzeczypospolitej 8. mieszkanie 11. zdg 35 899

Dwuosobowy
ogrzewanie elektryczność. Łazienka Mylna 18 m. 1. zdg 35 861

Pokój
Grobła 9 m. 25. zdg 35 879

Miły
1-2 osobowy Matejki 45. m. 6. zdg 35 868

Małżeństwu
Wielkie Garbary 18. m. 13. zdg 35 867

Pokój
saras. Młyńska 4 m. 1. zdg 35 864

Dobrze
umebowany u samotnej. Piekary 8 a. m. 34. zdg 35 948

Dwuosobowy
Jasna 3 m. 2. zdg 35 797

Tanio
frontowy. dwuosobowy utrzymaniem. Sw. Marcin 11. m. 2. zdg 35 778

Pokój
dwom panom 3 Maja 3a. m. 12. zdg 35 776

Wrocławska 5 6
mieszkanie 4 zdg 35 775

Pokój
małżeństwu 15. W. Garbary 43. mieszkanie 11 zdg 35 771

Panu
spokojnemu, dobrze umebowany pokój od 15. wynajme. Dominikańska 7. mieszkanie 9. rg 3 646

Pokój
Szewska 20. mieszkanie 8. rg 3 641

Pokój
wynajme od 15/10. Matejki 45. m. 3. rg 3 638

Kwiatowa
9. m. 14. rg 3 632

2 urzędniczkom studentkom
80 zł. oddzielnym, śródmieście. utrzymanie, opałem. Adres Kurjer Poznański zdg 35 356

Półwiejska
2. m. 6 (utrzymaniem) pianino. także przyjezdny. zdg 35 908

Pokój
frontowy, niekrepujący. Szyderska 17. m. 2. zdg 35 909

Kaponiera
Niekrepujący, lepszy. - Bukowska 9. m. 1. zdg 35 913

Tani
jasny pokój. Spokojna 27. m. 5. zdg 35 916

Frontowy
2 studentek - studentów. utrzymaniem (bez). Szwalcarska 15. mieszkanie 4. zdg 35 917

Kulturalnemu
parterowy słoneczny telefon. Jaśkowska Strzelecka 14 a. zdg 35 954

Pokój
wynajme. Rencowa. Dąbrowskiego 5. zdg 35 958

Pokoje
komfortowe obszerne, frontowe słoneczne światło elektryczne łazienka tramwaj pokój tylny blisko rynku Dąbrowskiego 69 mieszkanie 9. zdg 35 962

Pokój
dla pań. Szamarzewskiego 31. mieszkanie 18. zdg 35 960

Frontowy
klatki schodowej umebowany. ładny, światło elektryczne saraz. Górna Wilda 47 m. 3 zdg 35 984

Frontowy
jedno-dwuosobowy. Mielżyńskiego 1. mieszkanie 13. zdg 35 986

Piękny
pokój intel. Ratajczaka 23. I lewo. zdg 35 817

Klatki
elegancki. Prusa 17. mieszkanie 3. zdg 35 818

Panienska
wspólny pokój. Chwaliszewo 49. mieszkanie 19. zdg 35 814

Studentom
rolnictwa umebowany Sołacz. Mazowiecka 5. zdg 35 826

Słowackiego
39 mieszkanie 9 pokój zdg 35 964

Pokój
Gasiorowskich 5. m. 4. zdg 35 978

Skromny
ładny, czysty pokój z obiadam. Ratajczaka 11 a wejście 7 parter lewo. zdg 35 835

Pokój
umebowany 15 Gwarna 8. m. 12. zdg 35 762

Jedno-
dwuosobowy wolny obiady. utrzymanie bez. Dominikańska 7. m. 8. zdg 35 833

Pokój
umebowany. Górna Wilda 8. mieszkanie 8. zdg 35 834

Pokoik
małżeństwu wygodami. Łąkowa 7. m. 12. zdg 35 837

Jednosobowy
utrzymanie pianino telefon. Rzeczypospolitej 4 m. 8. zdg 35 859

Panu
Półwiejska 33. II lewo. zdg 35 960

Dwóch
panów panienki frontowy. Wierzbicice 13. m. 4. zdg 35 832

Mickiewicza
5. m. 9. Pokój zdg 35 820

12 SZUKA POKOJU

Pani
poszukuje pokoju. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 35 529

Małżeństwu
bezpłatne poszukuje pokoju bez posiedzi, bez używania kuchni. - Cena 25. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 578

Bankowiec
poszukuje skromnie umebowanego pokoju. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 575

Dwuosobowy
medałość elektryczność ewentualnie telefon. Zgłoszenia. cena Kurjer Poznański zdg 35 571

Poszukuje
pokoju okolicy Łazarza możliwe klatki schodowej zupełnie niekrepującego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 603

Pokoiku
skromnie umebowanego utrzymaniem kuchnia okolicy Rynek Wildecki poszukuje bezpłatnie małżeństwo. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 620

Studenti
wynajme od 1 listopada trójosobowy pokój Oferty Kurjer Poznański zdg 35 591

Pokoju
czystego słonecznego śródmieścia niekrepującego, spokojnym kulturalnym od 15. 10. 32. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 694

Urzędniczka
poszukuje pokoju jednosobowego 15 - 20 zł. posiedzi własna. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 623

Poszukuje
pokoju na pracownię krawiecka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 690

Student
poszukuje pokoju. Warunki Kurjer Poznański zdg 35 677

Pani
poszukuje próżnego, mniejszego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 670

Student
szuka pokoju cichego, czystego, taniego ewentualnie z utrzymaniem Oferty z ceną Oredownik Wielkopolski zdg 35 590

Pani
poszukuje niekrepującego śródmieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 663

Solidny
kawałeczek pokoju utrzymaniem na Łazarzu. Warunki: słoneczny, spokój, dobre wyżywienie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 873

Pokoju
z używaniem kuchni na Jeźcach poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 691

Pokoju
dobrze umebowanego, niekrepującego z utrzymaniem szuka kawaler, urzędnik. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 35 739

Pokoj
poszukuje bez umebowania. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 896

Pani
poszukuje pokoju zaraz wejście z klatki schodowej elektryczne światło, okolica Matejki. Wyspiańskiego lub śródmieściu. - Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 783

Wspólnego
pokoju centrum własna posiedzi od 15 pan. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 770

Student
poszukuje pokoju od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 996

Jednosobowego
małego, centrum Półwiejska - Cena oferty Kurjer Poznański zdg 35 801

Poszukuje dwóch pokoi
dobrze umebowanych lub jeden duży na Sołacz lub okolica parku Wilsona Oferty „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.223 Pz 5026-57.223

Samotny
mężczyzna poszukuje skromnego pokoju na ruchliwej ulicy, nadaje się na pracownię zegarmistrzowska, mam własną posiedzi. Możliwie wysoki parter. Zgłoszenia ceną upraszam Kurjer Poznański zdg 35 838

Próżny
potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 649

13 LOKALE

Ubikacje
z mieszkaniem dla fryzjera wydzierżawie. Kolejowa 41. zdg 35 666

Ubikacje
jasne, mniejsza skadnice, centrum. potrzebne Oferty Kurjer Poznański zdg 35 991

Dwa
duże jasne pokoje meblami, bez. Adres Kurjer Pozn. zdg 35 936

Skladu
na kolonijak mieszkaniami poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 981

Lokale
przemysłowe nadające się na każde przedsiębiorstwo zaraz do wynajęcia. Ig. Liczbiński, ulica Kanałowa 17. zdg 35 848

14 DZIERŻAWY

Majatek
725 mórg powiat Pleszew. 12 lat wydzierżawił, obecnie 45 000. So wiski Poznań, Ratuszowa 35 telefon 18-97. zdg 35 707/8

Dzierżawy
500-600 mórg ziemi buraczkanej poszukuje zawodowy rolnik z odpowiednią gotówką. Zgłoszenia i bliższe szczegóły do Kurjera Poznańskiego pod zdg 35 461

Zabudowania
fabryczne obszerne na każdy przemysł z domem mieszkalnym, podwórzem, do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 027

Kina
dzierżawy poszukuje w mieście powiatowym. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 634

Dzierżawy
800-1500 mórg dobrej ziemi poszukuje z odpowiednią gotówką. Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 35 646

16. OSOBISTE

75
manicure, farbowanie. Zamkowa 7. I. pietro. Zmk 3 640

21 ZGUBY

Indeks
zgubiono w sobotę w Metropoliście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 634/5

50 zł nagrody!
znalazcy papierów osobistych Stanisława Górskiego tudzież fotografii pamiątkowych. Dyskretna zapewniona. Zgłoszenia telefon 23-26. Fredry 12. Siemens. zdg 35 204

20 zł
zgubiłem w centrum miasta. - Znalazcę proszę o oddanie. Wekaże Kurjer Poznański zdg 35 587

Zgubiono
numer tylny od samochodu P. Z. 48750. Oddać za wynagrodzeniem Szafarzewicz i Menzel plac Nowomiejski 7 telefon 3401. zdg 35 749

Zgubiony
wykaz nazwisko Leokadia Sienkowska. Proszę o zwrot do Kurjera Pozn. pod zdg 35 724

22 ROZMAITE

Swetry
jumper pullowery garsonki - mundurki włóczkowe wykonuje miarowo, przerabia - „Tricot”. Poczta 23 I. Pz 4 471-33.96

Akumulatory
naprawiamy wymieniamy na nowe za dopłatą. „Ogniw”. Poznań Wielkie Garbary 19 telefon 38-01 P 456-37.152

Kto
przyjmie dziewczynkę 1 1/2 r. wynagrodzenie na wychowanie lub na własność. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 530

25 MUZYKA

„Czystopis”
obecnie Gwarna 18 I. p. zdg 32 171

Skórki
na obsady i kapelusze damskie, najtaniej u P. Szczawińska 8-ka Wodna 1. Przyjmujemy asygnyaty Krejtyu Pz 4161 2-35 96/7

Ostrzeżenie
Wszystkich moich dłużników wekslowych oraz hipotecznych ostrzegam przed wykupowaniem weksli względnie kwitów maziarskich z rak trzecich gdyż weksla oraz dokumenty skradziono mi a przestępców osadzono w więzieniu. Wojciech Płaskowski, właściciel kamienicy ulica Wrocławska 13.

Uwaga!
Wszelkiej wadliwej wymowy jak bełkot jakanie oducza tanio w przeciągu 12 godzin według własnego systemu. Gwarancja zupełna. Jan Lange b. dyrektor Teatru Polskich, ul. Kantaka 1, III. front. 3-5. zdg 35 564

Plótna, Inlety
Adamaszki pościelowe batysty białe i kolorowe Nansuki, Lino, Tole de Soie surówka oksfordy plótna czysto białe kolorowe surowe pościelowe w kraty Koeperspdkowy zef. ry panamy Polony Markusety jedwabne na kuzule wierzchnie barchany koszulowe flanely białe i kolorowe flanely p. mowe faruchowe alpaki: satyny beck na fartuchy: suknie zakonne poleca w wszystkich szerokościach i jakościach w wyborze wielkim po cenach najniższych Dom Plócienn; Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławska 3 Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienie: z metra. Pw 4 179 36 12

Krawcowa
w dom 2 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 594

Właściciele ziemscy, przemysłowcy, kupcy, rzemieślnicy,
czas obecny wskazuje na konieczność prowadzenia uproszczonych ksiąg handlowych jest to zasada oszczędności jest najlepszym dowodem dla władz podatkowych jest zwrócić uwagę na swój interes i działalność ten system księgowości zakłada prowadzić, zająć oraz bilanse sporządzać zeznania oraz odwołania podatkowe emeryt. sekretarz podatkowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 597

Przepisuje
na maszynie pierwszorzędnie. tania. Mostowa 34 m. 9. zdg 35 851

Koncesję
przyjme za wynagrodzeniem miesięcznym na sprzedaż detaliczną. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 791

3,90 złoto
fartuch biały z rekawami, płaszcz damski biały od 4,90. Płaszcz czarny damski od 6,90. Fartuch kolorowy z rekawami od 6,90. Płaszcz męski leżarski, biały od 6,90. Kolorowy od 7,90. Jacekka rzeźnicza lub cukiernicza z dymki od 4,90. Płaszcz i fartuchy damskie i męskie białe i kolorowe w wszystkich wielkościach stale w wielkim wyborze po cenach niebywale niskich poleca Fabryka Bielizny J. Schubert. Poznań, ul. Wrocławska 3. Pz 4465/37.77

Futra
gotowe i na miarę spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca najtaniej Józef Dawid Pymań ul. Nowa 11. - Firma chrześcijańska. Przyjmuje asygnyaty Tow. „Kredyt”. Pz 4 172-36.86

Syrop odżywczy św. Rafała
jedyny środek działający cudownie przy chorobach płuc, kaszlu, astmie blednicy ogólnym osłabieniu angielskiej chorobie, daje krew, silne mięśnie zdrowe płuca, skuteczek niezawodny, butelka 8.- 1/2 butelek 4.25 Zadać w aptekach gdzie niema wprost z wytwórni Saint Raphael. Poznań, Bukowska 9. dg 1 352/3

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miarę Gorsety gotowe - Pasy do ciąż - Paseczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparaacje gorsetów. Ratajczaka nr. 27, parter. zdg 35 760

Najszcześliwsza
Kolektura Loterii Państwowej u Bartosiewicza w Stezewie. zdg 35 869/70

Szyję
poza domem dziennie 1.50. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 659

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro lewo, drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 34 897

23 OŻENKI

Kawaler
brunet (40) rutynowany kupiec - urzędnik. Zdecydowanie żąda małżeństwa. Pożądane: skład obywatelski. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 621

Kawaler
lat 33 urzędnik państw. VII. et. et. bez nałogów pozna w celu matrymonialnym Wielkopoleńską, zdrowa wyższego wzrostu o odpowiednich zaletach. Tylko poważne oferty z dołączeniem fotografii do Kurjera Poznańskiego zdg 35 531

Etatowy
urzędnik państwowy, religijny, młody przystojny zawrze znajomość w celu matrymonialnym z panną posiadającą wszelkie zalety i odpowiedni posag. Sprawa honorowa i dyskretna. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 644

Brunetka
lat 27 szuka dla braku znajomości ta droga meza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 656

Sytuowany
elegancki przystojny młodzieniec szuka towarzysza wyzszego wzrostu przystojnej panny. Cel matrymonialny. Laskawe oferty upraszam „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.230. Pz 5 040-57.230

Panna
po 30 posiadająca kilka tysięcy zł wyprawy pozna odpowiednio panna od 20 do 25 z mieszkaniem celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 876

Kawaler
lat 27, na stałe posadzie szuka panny od 20 do 25 z mieszkaniem celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 897

24 NAUKA

Książkowości
spraw podatkowych stenografii maszyni Kurs rozpoczynamy 17. Wycuzonym starym się posady. „Postep”. plac Sapieżyński 2a. zdg 35 855/6

Szkoła Tańca Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 kurs 10 zł Pz 5 052 41.7

Przychodnia
nauczycielka pomoże w lekcjach do III gimnazjalnej muzyka. - Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 35 558

Akademia Tańców Wituskowskich
rozpoczęła naukę najnowszych tańców. Dla akademików kurs ulgowy. Sw. Marcin 34. Pz 5064-51.213

Gruntownie i tanio
udzieli gramatyki polskiej francuskiego niemieckiego. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 35 550

Makowskiego Szkoła Tańca
Pl. Wolności 14a. Pz 5053-57.215

Szkoła Tańca Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy Zielona 3 Pz 4 469 38.80

Matematyka
lascina dla uczennicy 6 kl. gimnaz. hum. potrzeb. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 570

Nauczycielka
języków poszukiwana. - Oferty Kurjer Poznański zdg 35 569

Conversation
francisz (se) cherché Condition a Kurjer Pozn. zdg 35 782

Eksternistów
przygotuje całkowicie do matury abs. Uniw. i Dr. fil. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowego przygotowania Kurjer Pozn. zdg 35 830

Kursy Tańców Szczerkówny
Pocztowa 23, parter Zgłoszenia każdego czasu. zdg 36 004

Konwersacji
angielskiej u Anglika lub Angielki. Podać warunki umiarkowane Kurjer Poznański zdg 35 975

Średzińskiego Szkoła Tańców
Strzelecka 3. zdg 35 836

25 MUZYKA

Trio
dobre zgrane od 1 listopada br. potrzebne Oferty z fotogr i ref. oraz z podaniem warunków. - Hotel Europejski Ostrów Wlkp. zdg 35 456

Kompozytor
teoretyk były profesor państwowego konserwatorium przyjmie stanowisko w szkole muzycznej. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 35 191

Były
rewident ksiąg handlowych dla celów podatkowych student W. S. H. z skromnym wynagrodzeniem podejmie się prowadzenia (założenia) księgowości według wymogów władz skarbowych. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 695

23 OŻENKI

Kawaler
brunet (40) rutynowany kupiec - urzędnik. Zdecydowanie żąda małżeństwa. Pożądane: skład obywatelski. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 621

Kawaler
lat 33 urzędnik państw. VII. et. et. bez nałogów pozna w celu matrymonialnym Wielkopoleńską, zdrowa wyższego wzrostu o odpowiednich zaletach

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Panienska do bufetu i obsługi gości zaraz poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 740

Posługi poszukuje uczciwa 2 razy w tygodniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 207

Zbożowiec korespondent z kukielnią praktyka w poważnej firmie, obeznany z handlem ziemniakami, na wozami sztuczny oraz węgiem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 32 175

Chemik zdolny energicznie ostatnio na stanowisku kierowniczym szuka posady zaraz. Posiada bardzo dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 597

Dyplomowana nauczycielka lat 20 z maturą gimnazjalną i kursem pedagogicznym przygotowała dzieci do pierwszych trzech klas gimnazjalnych w wolnych chwilach chętna na pomoc w pracach biurowych. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 34 011

Kupiec-dekorator branży kolonialno delikatesowej 6 lat praktyki, biegły, młody, uprzejmy, dobre świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 091

Slużaca sumienna samodzielnie gotowaniem poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 259

Pielęgniarka doświadczona poszukuje posady do niemowlęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 510

Rzadca administrator lat 35 z wyższym wykształceniem z dłuższą praktyką w intensywnych majątkach, wszechstronnie polecony, poszukuje odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 462

Slużaca z dobrem gotowaniem do wszelkiej pracy domowej, długoletnie świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 942

Kawiarka zna się na wszelkich aparatach do kawy także i pracy bufetowej poszukuje posady od 1 lub 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 845

Dziewczyna poszukuje posady do 2 osób z gotowaniem, prasowaniem, niemieckim języku. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 719

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś — Cavalleria i Pajace.

Czwartek, 13. 10. — „Bajadera” (przedst. wykupione).

Teatr Wielki: Niedziela, 16. X. VIII Koncert Symfoniczny. Dyrygent: Massimo Freccia. Solistka: Józefa Różańska (fortepian).

Teatr Polski: Dziś — „Wiele hałasu o nic”.

Teatr Nowy: Dziś — „Dwór we Władkowicach”, gość. występ M. Frenkla.

Czwartek, 13. 10. — „Dwór we Władkowicach”, gość. występ M. Frenkla.

Piątek, 14. 10. — „Dwór we Władkowicach”, gość. występ M. Frenkla.

Komedja Muzyczna: Dziś — „Wiktorja i jej huzar”.

Czwartek, 13. 10. — „Wiktorja i jej huzar”.

Piątek, 14. 10. — „Wiktorja i jej huzar”.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Demon Miłości” — (Atlantida).

Aurora: „Szajka zgrozy”.

Corso: „Wieża zbrodni”.

Colosseum: „Wesoły bandyta”.

Metropolis: „Dr. Jekyll i Mr. Hyde”.

Muza: „Trójka”.

Orzeł: „Uchwycona szajka” i „Prawo krwi”.

Odeon: „Wołga — Wołga”.

Roxi: „Pat i Patachon wśród ludożerców”.

Renaissance: — „Księżniczka Trulala”.

— Higiena seksualna dla mężczyzn.

Sinks: „W wirze Paryża” oraz „Wielki wynalazek”.

Słońce: „Sterowiec L. A. 3”.

Tęcza: „Wiatr od morza”.

Wilsona: Kobieta, która grzechu pragnie.

Dziewczyna poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdg 35 841

Kucharka poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 847

Ekspedjentka lat 20, uczciwa, inteligentna, wymowna, poszukuje jakiegokolwiek posady najchętniej do składnicy, rzeźniczego, piekarskiego lub spożywczego. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 821

Rzadca gospodarczy energiczny, rypowany rolnik — 14 lat praktyki (kawaler (Wielkopolski) oparty na pierwszorzędnym referencjach poważnych ziemian, znakomity chodowca i lekarz inwentarzy żywych, przyjmie od nowego roku stanowisko. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 35 459

Wdowa w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 239

Wychowawczyni muzykalna francuskie niemieckie szyćce poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 241

Dziewczyna z całowolnym gotowaniem szuka posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 258

Osoba inteligentna w średnim wieku, dzielna w handlu i gospodarstwie poszukuje posady za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 592

Posługaczka z praniem szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 602

Dziewczyna samodzielna z dobrymi świadectwami, doberman gotowaniem do szukania posady do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 604

Posady poszukuje od 15. 10. do wszystkiego lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 606

Panienska sieraota bielizniarka poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 609

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 614

Starsza kucharka samodzielnie poszukuje posady od 15. 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 616

Kucharka starsza samodzielnie gotowaniem poszukuje posady w Poznaniu do lepszemu domu zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 617

Robotnik lat 27, poszukuje posady z kaucją bankową. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 618

Kołodziej sumienny i pracowity, przyjmie jakiegokolwiek posade. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 35 365

Dyplomowana absolw. W. S. H. matura gimnazjalna znajomość niemieckiego, francuskiego, pisanie na maszynie szuka jakiegokolwiek posady od zaraz, również na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 583

Posługi poszukuje codziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 593

Dziewczyna uczciwa, rzetelna i skrupulatna szuka posady 15. lub później do wszelkiej pracy z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 624

Fryzjorski pomocnik roczna praktyka z dobrą meską ondulacją wodną żelazkowa, dobre poczucie domskiej ondulacji żelazkowej, doberman strzeżeniem pań, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 625

Maturzystka poszukuje posady. Wynagrodze. Plac Bernardyński 4 mieszk. 18. zdg 35 752

Slużaca z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 15. 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 858

Panienska z kaucją 200 zł. poszukuje posady w składzie, piekarskim lub innym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 840

Dziewczyna z dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami, poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 900

Ogrodnik - podwórzowy dobry bartnik, samotny 10 lat praktyki, uczciwy, sumienny, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady z powodu zmiany właściciela od 1. 11. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 35 927

Gospodyni poszukuje posady do wszystkiego w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 654

Pracznica poleca się w domu i poza domem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 655

Praktykant dentystryczny z 1/2 roczną praktyką, pragnie się douczyć, miej scowność obojętna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 897

Panna do dzieci, skromnych wymagań, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 894

Gospodyni - kucharka lat 29 ze znajomością wytwornej kuchni, chowem drobiu, oszczędna, lubiąca porządek, poszukuje posady od 1. lub 15. 11. w majątku w lepszym domu, młodszych państwa, gdzie mało osób lub u samotnego pana. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 891

Sierota uczciwa, z dobrymi świadectwami, skromnych wymagań, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 887

Krawcowa dobra poszukiwie szyćca poza domem, dziennie 2.50. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 886

Jakiegokolwiek zaleca szuka panienska z znajomością stenografii, maszyną oraz francuskiego, angielskiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 875

Sierota poszukuje posady do restauracji lub cukierni od 15. 10. lub 1. 11. za niskie wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 863

Instalator po wojskowości, szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 862

Dziewczyna 17-letnia szuka lepszemu pracy domowej także dla dzieci, również zna haft. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 518

Ogrodnik - bartnik kawaler lat 27, egzaminowany 10 lat praktyki, uczciwy, sumienny, z dobrymi świadectwami, może być i podwórzowy, szuka posady od 1. 11. Zieliński Gozdamin, p. Gebice pow. Mogilno zdg 35 928

Dziewczyna uczciwa, pracowita, poszukuje posady od 15. 10. do wszelkiej pracy domowej i całowolnie z gotowaniem albo do dzieci. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 940

Dziewczyna uczciwa, pracowita, poszukuje posady od 15. 10. do wszelkiej pracy domowej, samodzielnie gotowaniem i praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 941

Poszukuję posady do wszystkiego, doberman gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 945

Dziewczyna młodsza, z dobrej rodziny, poszukuje posady do wszystkiego, zdg 15. zna szyćce i wszelkie robotki. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 947

Dziewczyna z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 800

Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego z praniem całowolnie gotowanie od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 796

Uczciwa dziewczyna poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 790

Posługi poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 788

Dziewczyna samodzielnym gotowaniem szuka posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 787

Dziewczyna uczciwa poszukuje posady z gotowaniem i do wszelkiej pracy w lepszym domu 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 785

Dziewczyna starsza, dobre polecenia, poszukuje posady 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 784

Panienska inteligentna z dobrej rodziny poszukuje posady jako uczennica do składnicy piekarsko-rzeźniczej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 777

Slużaca do wszystkiego gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 772

Posługaczka czysta, pracowita, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 766

Ekspedjentka rzeźnicznica poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 3 647

Posługaczka sierota, czysta, sumienna, szuka posługi przed południem. Oferty Kurjer Poznański zdg 3 636

Posługi poszukuje polecona. Ul. Dąbrówki 13, mieszkanie 12. zdg 35 230

Szukam posady od 15. 10. do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 722

Dziewczyna z gotowaniem do restauracji. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 727

Jakiegokolwiek zajęcie woźnego, kelnera, wzgl. podobne, przyjmie inteligentny, dobrze prezentujący się, agronom bez posady lat 36 z starej polskiej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 311

Sierota inteligentna bez środków do życia, blaga o pracę w biurze, składzie lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 910

Krawcowa szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 912

Slużaca uczciwa, pracowita poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 763

Kucharz posiadający dobre świadectwa szuka posady w restauracji lub na wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 001

Slusarz maszynowy poszukuje od zaraz pracy obojętnej gdzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 955

Bona religijna, zdrowa, znająca higienę z dłuższą praktyką, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 980

Dziewczyna do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem poszukuje racy od 15. lub 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 905

Dziewczyna z dobrem gotowaniem, znająca się na gospodarstwie domowym, poszukuje posady do starszego państwa lub jednej osoby od 1. 11. 32. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 35 940

Ogrodnik dobry fachowiec, obeznany pszczelarstwem, dobry strzelec, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 816

Poszukuję posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 806

Sierota lat 15, ukończyła 5 klas gimnazjum, poszukuje miejsca do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 803

Panienska poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego, doberman traktowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 802

Posługaczka z dobrem poleceniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 827

Posługaczka uczciwa, chętna poszukuje posady od 15. najchętniej na Jezycach. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 906

Dziewczyna szuka posady lub posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 824

Ekspedjentka z branży rzeźniczej szuka posady do bufetowa, piekarni lub cukierni, sierota, najchętniej z przyłączeniem do rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 825

Bielizniarka szuka posady do szyćca bielizny, poza dom i wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 854

Wiejska dziewczyna uczciwa poszukuje posady do wszystkiego, najchętniej do dwóch osób od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 753

Inteligentna panienska szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 689

Wychowawczyni szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 688

Samodzielnia kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 687

Dziewczyna z dobrem gotowaniem, długoletnie świadectwa, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 35 671

Slużaca z samodzielnym gotowaniem, uczciwa, czysta, długoletnie świadectwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 636

Piore szybko za 2 złote dziennie. Warszawa, Ławica-dworzec. zdg 35 639

Fryzjer damsko-męski, dobry ondulator, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 641

Poszukuję posady z całkowitem gotowaniem i zaprawianiem, chlubne świadectwa od 15. lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 648

Posługaczka czysta, uczciwa szuka posady dwa lub trzy razy w tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 650

Student poszukuje korepetycji za pokój, ewentualnie za obiad. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 35 907

Dziewczyna uczciwa, pracowita z gotowaniem do wszystkiego szuka posady 15. 10. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 726

Dziewczyna lat 17, szuka posady do prac domowych lub dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 730

Dziewczyna szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 725

Slużaca do wszystkiego, z gotowaniem i szyćciem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 737

Kucharka przychodnia prywatna poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 720

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharka młoda z samodzielnym gotowaniem i wypiekaniem, potrzebna. Chelmońskiego 8, mieszkanie 8. zdg 35 556

Stróż nocny tygodniowo 20 zł. pokój z kuchnią kaucją 2 000 zł. potrzebny. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 263

Laborant który wyrabia pierwszorzędne konfekty i obeznany jest z gotowaniem parą, potrzebny. — Oferty wraz z odpsem świadectw i podaniem pensji, uprasza Ludwik König Fabryka cukierków i marmelady Toruń Mokre. zdg 35 455

Portjer - sluzacy za wolnym mieszkaniem światła i ubranie oraz pensją zaraz potrzebny. Dobre świadectwa, polecenia i kaucja konieczna. Lombard Wojciechowski, Stawna 13 zdg 34 038

Dziewczyna lubiąca dzieci oraz dziewczyna czysta, z dobrem gotowaniem potrzebna. Żorawia 19 zdg 35 562

Pokojowa znająca dobra usługę pranie i prasowanie potrzebna. Chelmońskiego 8, m. 8. zdg 35 557

Panienska do dziecka z pomocą domową robotkami potrzebna. Telefon 79 30 zdg 35 579

Dziewczyna samodzielnia z dobrem gotowaniem potrzebna od 15. 10. Kaczmarek, Focha 36. zdg 35 574

Gospoście inteligentna, oszczędna, znająca dobrze kuchnie gospodarstwo domowe, chów drobiu, która zajęłaby się samodzielnym prowadzeniem gospodarstwa — przyjmie. Zgłoszenia z życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdg 35 612

Ekspedjent potrzebny młodszy tylko z praktyką w domach eksped. obeznany z taryfą i odprawą celna oraz wleży także w koresp. niem. — Wyczerpujące zgłoszenia z podaniem pensji do Kuriera Pozn. pod zdg 35 585

Slużaca może się zgłosić. Wroniecka 5. — Piekarnia. zdg 35 506

Dziewczyna od 15. Restauracja Polonia, Grunwaldzka 18. zdg 35 657

Uwaga! 35 zł. dziennie waragabia energiczni panowie przy wprowadzeniu artykułu pierwszej potrzeby. Zgłoszenia osobiste z dokumentami 11-1-4-6 Cieszkowskiego 9, mieszkanie 2. Pg 5 032-57.231

Uwaga zredukowani urzędnicy oraz emeryci otrzymają dobre płatną posade. Skarbowska 17. „Elektrostat” zdg 35 983

Slużaca potrzebna. Łakowa 9, m. 5. zdg 35 811

Szofer potrzebny. Zabezpieczenie bankowe 500. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 978

Sprzedawców dzielnych i domokrządców do sprzedaży artykułu dewocjonalnego poszukuje „Christiana” Pożnań Szwajcarska 12, mieszkanie 7. Pg 5 031-57.232

Potrzebna posługaczka, Szamarzewskiego 20, mieszkanie 1. zdg 35 967

Humor zagraniczny

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.

— Możesz być szczęśliwy, że masz taką żonę. Dziś — Też zaoszczędziłam 100 zł. — Co kupując?

(Miroir, Paryż). S. F.